Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 15 ta' Ġunju 2018
(OR. en)

10150/18

Fajl Interistituzzjonali:
2018/0244 (CNS)

CADREFIN 109
FIN 472
POLGEN 96
ACP 54
PTOM 19
GROENLAND 1
COEST 123
PECHE 233
ENV 444
EEE 34
RELEX 557

PROPOSTA

minn:	Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmat mis-Sur Jordi AYET PUIGARNAU, Direttur
data meta waslet:	14 ta' Ġunju 2018
lil:	Is-Sur Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2018) 461 final
Suġġett:	Proposta għal DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL dwar l-Assoċjazzjoni tal-Pajjiżi u Territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea, inklużi r-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea fuq naħa, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra. ("Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija")

Id-delegazzjonijiet għandhom isibu mehmuż id-dokument COM(2018) 461 final.

Mehmuż: COM(2018) 461 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 14.6.2018
COM(2018) 461 final

2018/0244 (CNS)

Proposta għal

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

dwar l-Assoċjazzjoni tal-Pajjiżi u Territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea, inklużi r-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea fuq naħa, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra.
("Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija")

{SWD(2018) 337 final} - {SEC(2018) 310 final}

MT MT

MEMORANDUM TA' SPJEGAZZJONI

1. KUNTEST TAL-PROPOSTA

• Ir-raġunijiet għall-proposta u l-objettivi tagħha

Din il-proposta taqa' fil-kuntest tal-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2021–2027 spjegat fil-Komunikazzjonijiet tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni dwar Baġit Modern għal Unjoni li Tipproteġi, Tawtonomizza u Tiddefendi[1]. Il-komunikazzjonijiet stabbilixxew il-prijoritajiet ewlenin u l-qafas baġitarju globali għal azzjoni esterna tal-UE taħt l-intestatura "Il-Viċinat u d-Dinja". Tali prijorità hija Deċiżjoni tal-Kunsill dwar l-Assoċjazzjoni tal-Pajjiżi u Territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea, inklużi r-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea fuq naħa, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka fuq in-naħa l-oħra.

Il-Pajjiżi u territorji extra-Ewropej (PTEE) ilhom assoċjati mal-Unjoni Ewropea (UE) minn meta daħal fis-seħħ it-Trattat ta' Ruma. Dawn il-25 gżira fl-Atlantiku, l-Antartiku, l-Artiku, il-Karibew, l-Oċean Indjan u r-reġjun tal-Paċifiku[2] ma humiex pajjiżi sovrani iżda huma dipendenti fuq erba' Stati Membri tal-UE: id-Danimarka, Franza, ir-Renju Unit u n-Netherlands.

Din il-proposta tipprevedi data ta' applikazzjoni mill-1 ta' Jannar 2021 u hija ppreżentata għal Unjoni ta' 27 Stat Membru, b'konformità man-notifika mir-Renju Unit bl-intenzjoni tiegħu li jirtira mill-Unjoni Ewropea u l-Euratom abbażi tal-Artikolu 50 tat-Trattat tal-Unjoni Ewropea li waslet għand il-Kunsill Ewropew fid-29 ta' Marzu 2017. Għaldaqstant, din ma tapplikax għat-12-il PTEE marbuta mar-Renju Unit. L-assoċjazzjoni tat-13-il PTEE li għad baqa' mal-Unjoni hija msejsa fuq ir-relazzjonijiet kostituzzjonali ta' dawn il-pajjiżi u t-territorji mat-tliet Stati Membri: Id-Danimarka, Franza, u n-Netherlands.

B'mod ġenerali, il-PTEE jgawdu minn awtonomija wiesgħa, li tkopri oqsma bħall-affarijiet ekonomiċi, is-suq tax-xogħol, is-saħħa pubblika, l-affarijiet interni u d-dwana. Normalment id-difiża u l-affarijiet barranin jaqgħu taħt ir-responsabbiltà tal-Istati Membri. Il-PTEE ma humiex parti mit-territorju doganali tal-Unjoni u ma jiffurmawx parti mis-Suq Intern. Għaldaqstant, il-leġiżlazzjoni tal-Unjoni ma tapplikax għalihom. Bħala ċittadini ta' Stati Membri tal-UE fejn il-pajjiżi u t-territorji tagħhom huma marbutin magħhom kostituzzjonalment, PTEE huma wkoll ċittadini tal-UE.

Id-Deċiżjoni tal-Kunsill EU/2013/755[3] - id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni tal-pajjiżi u territorji barranin - tkopri relazzjonijiet bejn il-PTEE (inkluż Greenland), l-Istati Membri li għandhom rabtiet magħhom, u l-Unjoni Ewropea. Din id-Deċiżjoni tiddeskrivi li l-PTEE għandhom relazzjoni speċjali mal-UE bħala parti mill-"familja tal-UE" u l-qafas legali speċifiku li japplika għalihom. Is-sors finanzjarju ewlieni tad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni tal-pajjiżi u territorji barranin hu l-11-il Fond Ewropew għall-Iżvilupp (FEŻ), li jkopri l-ipprogrammar u l-finanzjament ta' programmi territorjali u reġjonali lill-PTEE għajr Greenland, li għalih hemm deċiżjoni speċifika ffinanzjata mill-baġit tal-UE.

---

1 COM (2018) 98 finali, 14.2.2018; COM(2018) 321 finali, 2.5.2018.

2 L-Anness II tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

3 Id-Deċiżjoni (UE) Nru 2013/755 tal-25 ta' Novembru 2013 dwar l-assoċjazzjoni tal-pajjiżi u t-territorji barranin mal-Unjoni Ewropea ("Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija") ĠU L 344, p. 1, 19.12.2013.

Qabel l-1982 Greenland kien meqjus bħala parti mill-UE permezz tad-Danimarka, u dan ippermetta li l-bastimenti tal-UE jkunu jistgħu jistadu fl-ilmijiet ta' Greenland. Sussegwentement, Greenland irtira mill-UE, u sar assoċjat bħala PTEE permezz tat-Trattat ta' Greenland[4]. It-Trattat enfasizza l-ħtieġa li tinżamm ir-relazzjoni mill-qrib bejn l-UE u Greenland, b'mod partikolari rigward il-ħtiġijiet ta' żvilupp ta' Greenland u d-drittijiet tas-sajd tal-UE.

Fit-13 ta' Marzu 1984 ġie ffirmat ftehim dwar is-sajd[5]. Wara r-rieżami ta' nofs it-terminu tar-raba' protokoll dwar is-sajd, il-Kunsill Ewropew fl-2003 ikkonkluda li ftehim għandu jikkunsidra l-importanza tas-sajd u l-problemi ta' żvilupp strutturali f'Greenland. Id-dikjarazzjoni Konġunta tal-2006[6] bejn l-Unjoni, Greenland u d-Danimarka stabilixxiet objettivi komuni ta' sħubija ġdida. Hija ffurmat il-bażi politika tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2006/526/KE[7], li ddefinixxiet il-qafas għall-kooperazzjoni għall-perjodu 2007-2013. Id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2014/137/UE[8] issa tkopri l-perjodu 2014-2020 u hi konformi mad-Dikjarazzjoni Konġunta sussegwenti tal-2015 bejn l-UE, Greenland u d-Danimarka, li tafferma mill-ġdid ir-relazzjonijiet mill-qrib bejn il-partijiet.

Id-Deċiżjoni Greenland attwali tikkomplimenta d-Deċiżjoni tal-Assoċjazzjoni Barranija iżda tiddeskrivi xi karatteristiċi speċifiċi għal relazzjonijiet ma' Greenland.

Ir-rapport ta' rieżami ta' nofs it-terminu (Diċembru 2017)[9] dwar 10 strumenti ta' finanzjament estern, inkluż id-Deċiżjoni Greenland[10] u l-11-il FEŻ, li jinkludi l-ipprogrammar għall-PTEE oħrajn, ikkonkluda li l-istrumenti ta' finanzjament estern kienu "adattati għall-iskop". Madankollu, kemm ir-rapport kif ukoll il-konsultazzjonijiet li saru enfasizzaw il-ħtieġa għal aktar flessibbiltà, simplifikazzjoni, koerenza u prestazzjoni. Dan wassal għal proposta għal Strument futur tal-Viċinat, tal-Iżvilupp u tal-Kooperazzjoni Internazzjonali, li se jibbaża fuq lezzjonijiet meħudin sabiex tiġi megħjuna s-simplifikazzjoni tal-arkitettura ta' azzjoni esterna tal-Unjoni.

Id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija u d-Deċiżjoni Greenland ma jistgħux jiġu inklużi fl-Istrument il-ġdid tal-Viċinat, tal-Iżvilupp u tal-Kooperazzjoni Internazzjonali jew fi kwalunkwe att legali ieħor li huwa soġġett għall-proċedura leġiżlattiva ordinarja. Dan huwa għaliex it-tnejn li huma għandhom proċedura speċifika ta' adozzjoni: deċiżjoni tal-Kunsill b'unanimità, wara konsultazzjoni mal-Parlament Ewropew[11]. Madankollu, biex tissimplifika

---

4 Trattat li jemenda fir-rigward ta' Greenland it-Trattati li jistabbilixxu l-Komunitajiet Ewropej ĠU L 29 tal-1.2.1985, p. 1

5 Il-Ftehim dwar is-sajd bejn il-Komunità Ekonomika Ewropea, fuq naħa, u l-Gvern tad-Danimarka u l-Gvern lokali ta' Greenland, fuq l-oħra, ĠU L 29, 1.1.1985, p. 9.

6 Id-Dikjarazzjoni konġunta tal-Komunità Ewropea, min-naħa waħda, u l-Gvern Awtonomu ta' Greenland u l-Gvern tad-Danimarka, min-naħa l-oħra, dwar sħubija bejn il-Komunità Ewropea u Greenland, ĠU L 208, 29.7.2006, p. 32.

7 Id-Deċiżjoni (KE) Nru 526/2006 tas-17 ta' Lulju 2006 dwar ir-relazzjonijiet bejn il-Komunità Ewropea, min-naħa waħda, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka, min-naħa l-oħra ĠU L 208, 29.7.2006, p.28.

8 Id-Deċiżjoni (UE) 2014/137 tal-14 ta' Marzu 2014 dwar ir-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea min-naħa l-waħda, u l-Groenlandja u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra ('Deċiżjoni Groenlandja') ĠU L 76, p. 1, 15.3.2014.

9 Ir-rapport ta' rieżami ta' nofs it-terminu kien ibbażat fuq 10 dokumenti ta' ħidma tal-persunal, wieħed għal kull strument (ara l-ħolqa ta' hawn taħt), li min-naħa tagħhom huma bbażati fuq 10 evalwazzjonijiet indipendenti. Id-dokumenti jistgħu jinstabu hawnhekk: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

10 ĠU L 76, 15.3.2014, p. 1.

11 L-Artikolu 203 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, (ĠU C 326, tas-26.10.2012, p. 1)

l-għadd ta' programmi huwa propost li ż-żewġ Deċiżjonijiet għandhom jingħaqdu f'Deċiżjoni waħda li tiġbor lill-PTEE kollha, inkluż Greenland.

Barra minn hekk, l-Artikolu 203 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) huwa l-bażi legali tad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija u għad-Deċiżjoni Greenland. Wara l-proposta għall-baġitjar tal-FEŻ, il-finanzjament kemm għal Greenland u għal pajjiżi u territorji extra-Ewropej oħrajn għandu jiġi mill-intestatura ġdida 6 tal-baġit il-"Viċinat u d-Dinja".

Att leġiżlattiv ġdid għall-PTEE kollha li jkopri l-qafas politiku u legali u dwar kif il-kooperazzjoni se tiġi implimentata se jwassal:

- għall-unità ta' ġestjoni — fejn il-PTEE kollha taħt l-istess sors ta' finanzjament (il-baġit tal-UE) se joħolqu sinerġiji fl-ipprogrammar u fl-implimentazzjoni;
- il-konsolidazzjoni ta' objettivi komuni;
- is-simplifikazzjoni u l-koerenza fil-qafas ġuridiku;
- Profil ogħla għall-PTEE bħala grupp.

Minħabba li ż-żewġ deċiżjonijiet ġew meqjusa bħala "adattati għall-iskop", il-prinċipju ewlieni huwa biex jinżamm kif inhu dak li jaħdem sew, filwaqt li jkun hemm titjib f'dak li jostakola l-abbiltà tas-sħab biex jagħtu riżultati effettivi tal-politiki u l-prijoritajiet tagħhom. Min-naħa l-oħra, l-Istati Membri kkonċernati għandhom b'mod sod jinsistu li tinżamm l-istruttura u l-*acquis* attwali dwar l-Assoċjazzjoni Barranija.

- **Konsistenza mad-dispożizzjonijiet eżistenti f'dan il-qasam ta' politika**

Ir-regoli u l-proċeduri attwali tal-assoċjazzjoni bejn l-UE u l-PTEE huma stipulati fid-Deċiżjoni 2013/755/UE tal-25 ta' Novembru 2013[12] dwar l-assoċjazzjoni tal-PTEE mal-Unjoni Ewropea. Dawk li jikkonċernaw ir-relazzjonijiet ma' Greenland huma mniżżla fid-Deċiżjoni 2014/137/UE tal-14 ta' Marzu 2014[13] dwar ir-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea min-naħa l-waħda, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra.

- **Konsistenza ma' politiki oħra tal-Unjoni**

"Ewropa 2030"[14] tipprovdi punt ta' riferiment għal konsistenza fl-oqsma kollha ta' politika dwar l-effiċjenza fl-enerġija u l-kontribut tagħha għas-sigurtà tal-enerġija u l-Qafas 2030 għal politika għall-klima u l-enerġija. Ser tiġi żgurata wkoll koerenza mal-Ftehim ta' Pariġi dwar it-Tibdil fil-Klima.

Il-politika integrata tal-Unjoni Ewropea għall-Artiku[15] tirrifletti l-interess strateġiku tal-Unjoni fejn għandha rwol ewlieni fir-reġjun tal-Artiku. Filwaqt li tibni fuq inizjattivi preċedenti, hija tistabbilixxi każ għal politika tal-Unjoni li tiffoka fuq it-tmexxija 'l quddiem tal-kooperazzjoni internazzjonali biex tirreaġixxi għall-impatti tal-bidla fil-klima fuq l-ambjent fraġli tal-Artiku, u dwar il-promozzjoni u l-kontribuzzjoni għall-iżvilupp sostenibbli,

---

12 ĠU L 344, 19.12.2013, p. 1.
13 ĠU L 76, 15.3.2014, p. 1.
14 Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar l-effiċjenza fl-enerġija u l-kontribut tas-sigurtà tal-enerġija u l-Qafas 2030 għal politika għall-klima u l-enerġija, COM (2014) 520 finali.
15 JOIN (2016) 21.

b'mod partikolari fil-parti Ewropea fl-Artiku. Greenland għandu rwol importanti fl-iżvilupp ta' viżjoni ta' din il-politika bħala parti mir-Renju tad-Danimarka.

L-azzjonijiet iffinanzjati skont din il-proposta għandhom ikunu koerenti ma' dawk imwettqa skont il-Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni u l-Faċilità għall-Paċi Ewropea li għadha kemm ġiet proposta. L-azzjonijiet umanitarji m'għandhomx ikunu ffinanzjati skont din il-proposta peress li dawn se jkomplu jiġu ffinanzjati permezz tal-Istrument għall-Għajnuna Umanitarja[16].

Il-proposta tal-Kummissjoni għall-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2021-2027 tistabbilixxi għan aktar ambizzjuż għall-integrazzjoni tal-klima mal-programmi kollha tal-UE, flimkien ma' mira ġenerali ta' 25 % tan-nefqa tal-UE li tikkontribwixxi għall-objettivi tal-klima. L-azzjonijiet skont dan il-Programm huma mistennija li jikkontribwixxu 20 % tal-pakkett finanzjarju ġenerali tal-Programm għall-objettivi tal-klima. Il-kontribuzzjoni tal-Programm għall-kisba ta' din il-mira ġenerali se tiġi mmonitorjata permezz ta' sistema li timmarka l-klima tal-UE f'livell xieraq ta' diżaggregazzjoni, inkluż l-użu ta' metodoloġiji aktar preċiżi fejn dawn huma disponibbli. Il-Kummissjoni se tkompli tippreżenta din l-informazzjoni kull sena f'termini ta' approprjazzjonijiet ta' impenn fil-kuntest tal-abbozz ta' baġit annwali.

Biex tappoġġa bi sħiħ il-potenzjal tal-programm li jikkontribwixxi għall-objettivi tal-klima, il-Kummissjoni se tfittex li tidentifika l-azzjonijiet rilevanti tal-programm fil-preparazzjoni, l-implimentazzjoni, ir-rieżami u l-proċessi ta' evalwazzjoni.

2. IL-BAŻI ĠURIDIKA, IS-SUSSIDJARJETÀ U L-PROPORZJONALITÀ

- **Il-bażi ġuridika**

Id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija hi bbażata fuq il-Parti Erbgħa tat-TFUE. Ir-regoli u l-proċeduri ddettaljati tal-assoċjazzjoni huma stipulati f'Deċiżjonijiet tal-Kunsill abbażi tal-Artikolu 203 tat-TFUE, li jipprovdu li atti bħal dawn jiġu adottati permezz ta' proċedura leġiżlattiva speċjali.

L-Artikoli 198 sa 204 tat-TFUE japplikaw għal Greenland, soġġetti għad-dispożizzjonijiet speċifiċi stabbiliti fil-Protokoll Nru 34 dwar l-arranġamenti speċjali għal Greenland annessi mat-TFUE.

- **Is-Sussidjarjetà (għal kompetenza mhux esklussiva)**

L-arranġamenti dettaljati tad-dispożizzjonijiet fil-Parti Erbgħa tat-TFUE jridu jsiru fuq livell tal-Unjoni għaliex l-iskop tal-assoċjazzjoni - l-iżvilupp soċjali u ekonomiku u r-rabtiet ekonomiċi mill-qrib bejn il-PTEE u l-Unjoni inġenerali - ma jistgħux jinkisbu permezz ta' azzjoni fil-livell tal-Istati Membri individwali. Barra minn hekk, l-Istati Membri mhux se jkunu kapaċi jieħdu azzjoni rigward ir-reġim tal-kummerċ tal-PTEE, peress li l-UE biss hija responsabbli għall-politika kummerċjali komuni (Parti Ħamsa, Titolu II tat-TFUE).

L-approċċ għall-kooperazzjoni mal-PTEE li jinsab fil-proposta leġiżlattiva tal-Kummissjoni jirrispetta l-prinċipji tas-sħubija, il-kumplimentarjetà u s-sussidjarjetà. Din tipproponi li l-assistenza finanzjarja tal-Unjoni lill-PTEE tiġi msejsa fuq dokumenti ta' pprogrammar, li jkunu jaqgħu fir-responsabbiltà kondiviża tal-awtoritajiet kompetenti tal-PTEE u tal-Kummissjoni u li jiddefinixxu l-istrateġiji tal-kooperazzjoni bejn l-Unjoni u l-PTEE. Dawn l-istrateġiji ta' kooperazzjoni jkunu bbażati fuq l-objettivi, l-istrateġiji u l-prijoritajiet relatati mal-iżvilupp li jiġu adottati mill-awtoritajiet kompetenti tal-PTEE. Il-Kummissjoni, il-PTEE u l-Istati Membri tagħhom se jaħdmu flimkien mill-qrib biex jiddeċiedu dwar attivitajiet, b'rispett sħiħ ta' kull imsieħeb mal-poteri istituzzjonali, ġuridiċi u finanzjarji.

---

[16] Għandha tiġi aġġornata.

Bla ħsara għall-prerogattivi tal-Kummissjoni, l-awtoritajiet tal-PTEE jġorru r-responsabbiltà primarja tal-implimentazzjoni ta' dawn l-operazzjonijiet maqbula fi ħdan l-istrateġija ta' kooperazzjoni. Il-Kummissjoni tkun responsabbli li tistabbilixxi r-regoli u l-kundizzjonijiet ġenerali għal dawn il-programmi u l-proġetti.

Is-sħubija bejn l-Unjoni Ewropea, Greenland u d-Danimarka se tiffaċilita l-konsultazzjonijiet u d-djalogu politiku dwar l-objettivi u l-oqsma ta' kooperazzjoni stabbiliti permezz ta' din id-Deċiżjoni. B'mod partikolari, hija se tiddefinixxi l-qafas li tipprovdi l-bażi għal kooperazzjoni u djalogu b'mod usa' f'oqsma ta' interess reċiproku.

- **Il-proporzjonalità**

Skont l-Artikoli 198 u 199 tat-TFUE, l-assoċjazzjoni se tkompli tipprovdi sħubija komprensiva, li tinkludi qafas istituzzjonali u arranġamenti kummerċjali u li tkopri bosta oqsma ta' kooperazzjoni kif ukoll il-prinċipji bażiċi li jirregolaw l-assistenza finanzjarja tal-Unjoni lill-PTEE.

Meta jitqiesu l-ispeċifiċitajiet tal-PTEE u r-relazzjoni speċjali tagħhom mal-UE, att leġiżlattiv ġdid għall-PTEE kollha li jkopri l-qafas politiku u ġuridiku u dwar kif il-kooperazzjoni għandha tiġi implimentata se jiżgura effettività, koerenza u konsolidazzjoni tal-objettivi u l-koerenza komuni, kif ukoll aktar viżibbiltà għall-PTEE bħala grupp. Din il-proposta tresssaq approċċ li huwa flessibbli u mfassal għas-sitwazzjoni partikolari ta' kull PTEE.

Għal raġunijiet ta' konsistenza u effikaċja, u sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor, id-Deċiżjoni proposta se tapplika d-dispożizzjonijiet għall-implimentazzjoni, l-evalwazzjoni u l-monitoraġġ tal-Istrument għall-Viċinat għall-Iżvilupp u l-Kooperazzjoni Internazzjonali[17].

3. IR-RIŻULTATI TAL-EVALWAZZJONIJIET EX POST, TAL-KONSULTAZZJONIJIET MAL-PARTIJIET IKKONĊERNATI U TAL-VALUTAZZJONIJIET TAL-IMPATT

- **L-evalwazzjonijiet retrospettivi/il-kontrolli tal-idoneità tal-leġiżlazzjoni eżistenti**

L-Artikolu 7 tad-Deċiżjoni Greenland dwar l-implimentazzjoni teħtieġ rapport ta' evalwazzjoni ta' nofs it-terminu mhux aktar tard minn Ġunju 2018 biex tinforma dwar xogħol fil-futur dwar id-Deċiżjoni u l-azzjonijiet tagħha. Il-11-il FEŻ, li jinkludi l-ipprogrammar ta' PTEE oħrajn, jirreferi għall-ħtieġa ta' rieżami tal-prestazzjoni sa tmiem l-2018. Għalhekk, id-Deċiżjoni Greenland (2014/137/UE) u l-11 FEŻ kienet inkluża f'evalwazzjoni bi tmien strumenti finanzjarji esterni oħrajn, li kollha, ibbażati fuq l-Artikolu 17 tar-Regolament Komuni ta' Implimentazzjoni[18], kienu jeħtieġu rapport ta' rieżami ta' nofs it-terminu sa tmiem l-2017.

Ir-rapport, adottat mill-Kummissjoni f'Diċembru 2017[19], ivvaluta jekk dawn l-10 strumenti baqgħux tajbin biżżejjed għall-iskop tagħhom, bil-ħsieb li tiġi żgurata l-implimentazzjoni effettiva tal-assistenza tal-UE. Huwa kien jikkonsisti f'analiżi globali u 10 Dokumenti ta' Ħidma tal-Persunal individwali, li evalwaw kull strument ta' finanzjament ibbażat fuq evalwazzjonijiet imwettqa minn konsulenti esterni matul l-2016-2017.

---

[17] [Ir-Regolament NDICI]

[18] Ir-Regolament (UE) Nru 236/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2014, ĠU L 77, 14.3.2014, p. 95.

[19] Ir-rapport ta' rieżami ta' nofs it-terminu kien ibbażat fuq 10 dokumenti ta' ħidma tal-persunal, wieħed għal kull strument (ara l-ħolqa ta' hawn taħt), li min-naħa tagħhom huma bbażati fuq 10 evalwazzjonijiet indipendenti. Id-dokumenti jistgħu jinstabu hawnhekk: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

Id-dokument ta' Ħidma tal-Persunal dwar id-Deċiżjoni ta' Greenland[20] ikkonkluda li l-objettiv ewlieni tiegħu — iż-żamma tar-rabtiet mill-qrib u dejjiema bejn il-partijiet, filwaqt li tappoġġa l-iżvilupp sostenibbli f'Greenland — kienet u qiegħda tintlaħaq. Is-sħubija b'saħħitha u l-kooperazzjoni mal-Unjoni Ewropea ppermettiet lil Greenland biex iżid il-bini tal-kapaċità, biex jiżviluppa governanza u sistemi finanzjarji aktar b'saħħithon, u biex isaħħaħ is-sistema edukattiva tiegħu — u, bħala riżultat ta' dan, il-forza tax-xogħol tiegħu.

Id-Deċiżjoni Greenland kienet imfassla b'tali mod biex tkopri u twettaq aħjar l-għanijiet politiċi aktar wiesgħa ta' sħubija mal-Unjoni Ewropea. Bħala tali, din tista' tkompli tikseb l-objettivi tagħha sal-2020.

Id-Dokument ta' Ħidma tal-Persunal dwar il-11-il FEŻ[21], ikkonkluda li kien rilevanti. Kien mekkaniżmu effiċjenti b'mod ġenerali, b'valur miżjud ippruvat u koerenza interna sodisfaċenti. Xi ineffiċjenzi fl-implimentazzjoni tal-proċeduri għall-PTEE nstabu li kellhom konsegwenzi fuq l-effettività tal-kooperazzjoni.

B'mod ġenerali, ir-rieżami ta' nofs it-terminu kkonkluda li l-istrumenti ta' finanzjament estern kienu adattati għall-iskop, rilevanti, fil-biċċa l-kbira tagħhom konformi mal-objettivi tal-UE u mal-ħtiġijiet tal-pajjiżi sħab u flessibbli biżżejjed biex jappoġġaw u jippermettu l-implimentazzjoni ta' qafas ta' politika li qed jevolvi. Madankollu, il-multipliċità ta' strumenti u proċessi nstabu li qed idgħajfu l-koerenza ġenerali u l-viżibbiltà tal-azzjoni esterna tal-UE, b'sinerġiji u komplementarjetajiet mhux sfruttati b'mod sħiħ.

Biex twieġeb għal sfidi politiċi u operazzjonali stabbiliti fl-evalwazzjonijiet, l-azzjoni esterna tal-baġit tal-UE teħtieġ li żżid l-enfasi tagħha fuq erba' kwistjonijiet trasversali ewlenin: il-flessibbiltà, is-simplifikazzjoni, il-koerenza u l-prestazzjoni.

Id-Deċiżjoni Greenland hija integrata mad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija, li tkopri wkoll il-Groenlandja, u r-riżorsi finanzjarji kemm għal Greenland u kemm għal PTEE oħrajn li minn issa 'l quddiem se jiġu mill-istess intestatura tal-baġit tal-UE. L-amalgamazzjoni taż-żewġ deċiżjonijiet għalhekk se twassal għal simplifikazzjoni, flessibbiltà u koerenza, hekk kif ir-relazzjonijiet politiċi mal-PTEE kollha u r-riżorsi finanzjarji se jinġiebu flimkien taħt strument wieħed. Dan ser jenfasizza u jsaħħaħ l-istatus speċjali tal-PTEE u jintensifika l-fokus fuq l-ispeċifiċitajiet tal-PTEE meta mqabbel ma' msieħba oħra tal-iżvilupp u jenfasizza li l-fokus fil-kooperazzjoni mal-PTEE huwa l-iżvilupp sostenibbli tagħhom.

- **Il-konsultazzjonijiet mal-partijiet ikkonċernati**

Relazzjonijiet mal-PTEE, inkluż Greenland, ġew diskussi f'sessjoni tematika li jikkonċerna wara l-2020 matul it-16-il Forum bejn l-UE u l-PTEE fi Brussell fit-23 ta' Frar 2018 u f'dokument ta' sfond dwar id-dibattitu ta' wara l-2020 u l-implikazzjonijiet tiegħu għall-PTEE[22], ikkummissjonat tal-Assoċjazzjoni tal-PTEE (OCTA).

Barra minn hekk, matul l-evalwazzjoni esterna tal-istrumenti ta' finanzjament estern, inkluż id-Deċiżjoni Greenland u l-11-il FEŻ, saret konsultazzjoni pubblika miftuħa fuq 12-il ġimgħa, li ngħalqet fit-3 ta' Mejju 2017[23]. Il-konsultazzjoni ġabret ukoll kontributi preliminari fl-istrumenti futuri ta' finanzjament estern. Il-konsultazzjoni ħadet il-forma ta' (i) stħarriġ online, li kien fih xi mistoqsijiet ta' gwida li jiffaċilitaw il-feedback, u (ii) laqgħat wiċċ imb'wiċċ ma' partijiet ikkonċernati ewlenin.

---

20 https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en
21 https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en
22 Ir-rapport għadu mhux pubbliku iżda hu approvat mill-Kummissjoni.
23 https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

Il-kwistjonijiet li ġejjin ġew enfasizzati matul din il-konsultazzjoni:

Id-dokument ta' sfond ikkummissjonat minn OCTA jindika li, b'mod ġenerali, il-PTEE jikkunsidraw li d-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija ġabet magħha ħafna progress u sservi ta' għodda legali tajba bl-ebda ħtieġa ta' modifika sinifikanti. Kooperazzjoni bejn il-PTEE u l-UE fil-futur tkun ta' ġid billi tiffoka fuq il-kisba tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli. Ir-relazzjonijiet futuri jistgħu joperaw permezz ta' strument tal-PTEE awtonomu u tal-baġit, b'regoli adatti, li jippermettu għal ipprogrammar fluwidu, flessibbli u sempliċi. L-inkorporazzjoni tal-FEŻ fil-baġit tal-UE għandha tintlaqa' tajjeb, jekk jinżammu ċerti karatteristiċi ta' flessibbiltà tal-FEŻ. Uħud mill-PTEE talbu għal aktar appoġġ finanzjarju b'rikonoxximent tal-karatteristiċi ġeografiċi speċifiċi tagħhom u l-appartenenza tagħhom mal-familja tal-UE.

Din il-fehma kienet appoġġata mill-Istati Membri, li jqisu li d-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija pprovdiet bażi tajba għal kooperazzjoni bejn il-PTEE u l-UE, anke jekk kienu mistennija bidliet sinifikanti fl-implimentazzjoni. Id-dokument ta' sfond sab ukoll li l-Istati Membri kienu miftuħa għal strument ta' baġit speċifiku sakemm id-dispożizzjonijiet mehmuża jibqgħu xierqa, u b'mod aktar speċifiku li l-modalità tal-appoġġ baġitarju u l-prinċipju pluriennali jiġu ppreservati.

Matul il-konsultazzjoni pubblika dwar l-evalwazzjoni tad-Deċiżjoni Greenland kien hemm qbil ġenerali li d-Deċiżjoni kienet rilevanti u effettiva fis-segwitu u t-twettiq tal-objettivi ġenerali u speċifiċi u b'mod li jirrifletti l-prinċipji ġenerali tagħha fir-rigward tal-iffaċilitar ta' djalogu politiku dwar kwistjonijiet globali u tal-Artiku. Meta wieħed iqis l-assistenza finanzjarja wara l-2020, il-proċeduri għall-ipprogrammar u l-implimentazzjoni tal-assistenza finanzjarja għal Greenland tista' b'mod utli tiġi pparagunata mal-proċeduri tal-FEŻ disponibbli għal PTEE oħrajn. Id-Deċiżjoni Greenland kienet meqjusa bħala strument utli għaż-żamma u t-tisħiħ ta' rabtiet b'saħħithom bejn Greenland u l-Unjoni. L-aspetti politiċi tar-relazzjonijiet kienu evolvew ħafna matul is-snin.

- **Kompetenza esterna**

L-evalwazzjoni esterna tad-Deċiżjoni Greenland u tal-11-il FEŻ kienet użata bħala l-bażi għar-rapport tar-rieżami ta' nofs it-terminu u d-Dokumenti ta' Ħidma tal-Persunal li jakkumpanjawha. Barra minn hekk, dokument ta' sfond dwar id-dibattitu ta' wara l-2020 u l-implikazzjonijiet tagħha ġie kkummissjonat mill-PTEE u mwettaq esternament.

- **Valutazzjoni tal-impatt**

Fl-2018, il-Kummissjoni wettqet valutazzjoni tal-impatt li tkopri l-istrumenti kollha taħt l-intestatura "Ewropa Globali" tal-Qafas Finanzjarju Pluriennali 2014–2020 (QFP). Il-valutazzjoni tal-impatt iffukat fuq l-emendi prinċipali proposti għal azzjoni esterna fil-QFP 2021–2027. Dawn il-bidliet kienu jinkludu r-razzjonalizzazzjoni ta' diversi strumenti fi strument wieħed wiesa' u l-integrazzjoni tal-FEŻ fil-baġit tal-UE.

L-analiżi kkonkludiet li l-vantaġġi tal-integrazzjoni tal-FEŻ fil-baġit ikunu ikbar miż-żvantaġġi sakemm jiġu sodisfati ċerti prekundizzjonijiet. Pereżempju, l-ammont allokat għal azzjoni esterna m'għandix tkun inqas mis-somma tal-FEŻ u l-istrumenti esterni oħrajn ikkombinati; il-flessibbiltajiet tal-FEŻ għandhom jiġu trasferiti sa fejn ikun possibbli; u operazzjonijiet militari ffinanzjati skont il-Fond għall-Paċi fl-Afrika tal-FEŻ għandhom jitkomplew permezz ta' mekkaniżmu ieħor barra l-baġit.

L-istudju tal-impatt ikkonkluda wkoll li l-biċċa l-kbira tal-istrumenti minbarra dawk b'bażi ġuridika speċifika ħafna jew objettivi jistgħu jiġu amalgamati. L-istrumenti li jistgħu jiġu

amalgamati inklużi l-Istrument tal-Kooperazzjoni għall-Iżvilupp, il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp, l-Istrument Ewropew ta’ Viċinat, l-Istrument Ewropew għad-Demokrazija u għad-Drittijiet tal-Bniedem, l-Istrument li jikkontribwixxi għall-Istabbiltà u l-Paċi u l-Istrument ta’ Sħubija. Dawk li għandhom jibqgħu separati jinkludu: Għajnuna Umanitarja; il-baġit tal-Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni; parti mill-Istrument għall-Kooperazzjoni dwar is-Sikurezza Nukleari, Pajjiżi u territorji extra-Ewropej, inkluż Greenland Il-Mekkaniżmu tal-Protezzjoni Ċivili tal-Unjoni; L-Istrument għall-Assistenza ta' Qabel l-Adeżjoni; l-iskema tal-voluntiera tal-għajnuna tal-UE; l-appoġġ lill-Komunità Ċiprijotta Torka; ir-riżerva ta’ Għajnuna f’Emerġenza u l-Faċilità Ewropea għall-Paċi.

Kif enfasizzat mill-Kummissjoni[24] u appoġġat minn feedback mingħand l-imsieħba waqt il-konsultazzjoni pubblika miftuħa, l-arkitettura attwali tal-istrumenti ta’ finanzjament estern hija kumplessa wisq. Is-simplifikazzjoni ta’ numru ta’ strumenti fi strument wiesa’ tipprovdi opportunità għar-razzjonalizzazzjoni tas-sistemi tagħhom ta’ maniġment u ta’ sorveljanza u b’hekk jitnaqqas il-piż amministrattiv għall-istituzzjonijiet tal-UE u l-Istati Membri. Li jkun hemm sistema ta’ sorveljanza simplifikata li tippermetti lill-istituzzjonijiet rilevanti li jkollhom għarfien aħjar u aktar komprensiv tan-nefqa esterna tal-UE.

Fil-25 ta’ April 2018, il-valutazzjoni tal-impatt ġiet eżaminata mill-Bord tal-Iskrutinju Regolatorju u rċieviet opinjoni pożittiva b’kummenti.

- **Is-simplifikazzjoni**

F’termini ta’ simplifikazzjoni, ir-razzjonalizzazzjoni tal-arkitettura ġuridika għandha l-għan li tnaqqas il-piż amministrattiv meta mqabbel mal-istrumenti attwali. Attwalment, ir-relazzjonijiet mal-PTEE u r-riżorsi finanzjarji tagħhom (inkluż l-ipprogrammar u l-implimentazzjoni ta’ regoli) huma koperti minn erba’ strumenti: (i) id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija, (ii) il-11-il regolament FEŻ, (iii) id-Deċiżjoni Greenland u (iv) ir-Regolament ta’ Implimentazzjoni Komuni.

Id-Deċiżjoni proposta toffri strument uniku li jkopri kemm l-aspetti politiċi u r-relazzjonijiet speċifiċi bejn l-Unjoni u l-PTEE. Hija tinkludi dispożizzjonijiet speċifiċi fejn meħtieġ bħala gwida għar-relazzjoni ma’ Greenland, ir-riżorsi finanzjarji konsolidati taħt intestatura waħda tal-baġit tal-UE u r-regoli ta’ implimentazzjoni, li fil-biċċa l-kbira se jsegwu l-Istrument tal-Viċinat, tal-Iżvilupp u tal-Kooperazzjoni Internazzjonali sabiex jiżgura koerenza u simplifikazzjoni. Fejn meħtieġ, id-Deċiżjoni proposta ser tipprovdi regoli simplifikati u speċifiċi għall-PTEE, kif ukoll il-kwistjoni tal-ipprogrammar.

Barra minn hekk, it-trasferiment (sa fejn ikun possibbli) ta’ karatteristiċi FEŻ bħall-prinċipju pluriennali se jipprovdi proċeduri eħfef u aktar flessibbli li qabel ma kienux disponibbli għal Greenland. Għaldaqstant, id-Deċiżjoni proposta se tissimplifika l-ġestjoni u l-arkitettura ta’ sorveljanza attwali ta’ sett ta’ strumenti.

4. IMPLIKAZZJONIJIET BAĠITARJI

Ir-riżorsi finanzjarji għal Greenland se jiġu mill-intestatura tal-baġit 6 tal-baġit tal-UE: “Il-Viċinat u d-Dinja”. Minħabba l-intenzjoni li jiġu trasferiti xi karatteristiċi tal-FEŻ bħall-

[24] B’mod partikolari dokument ta’ riflessjoni dwar il-futur tal-finanzi tal-UE (Ġunju 2017) u l-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u l-Kunsill; COM (2018) 98 finali, 14.2.2018.

prinċipju pluriennali għall-baġit tal-UE, dan se jissimplifika l-proċeduri attwali għall-allokazzjoni ta' fondi għal Greenland.

Dwar PTEE oħrajn, l-allokazzjonijiet finanzjarji tagħhom se jiġu trasferiti mill-FEŻ għall-Intestatura tal-Baġit il-"Viċinat u d-Dinja".

Skont il-Komunikazzjonijiet tal-Kummissjoni dwar baġit modern għal Unjoni li tipproteġi, li tagħti s-setgħa u li tiddefendi[25], skont l-intestatura l-"Viċinat u d-dinja" ġew allokati EUR 500 miljun għall-kooperazzjoni mal-PTEE.

Din id-Deċiżjoni tipprovdi għal ammont totali ta' EUR 500 000 000 (fi prezzijiet attwali) li se jiġu allokati għall-assoċjazzjoni mal-PTEE. Minn dan l-ammont, EUR 225 000 000 se jkunu allokati lil Greenland, EUR 225 000 000 għal PTEE oħrajn, li jinkludu EUR 159 000 000 għal programmi territorjali u EUR 66 000 000 għal programmi reġjonali. Barra minn hekk, il-pakkett finanzjarju intrareġjonali ta' EUR 15 000 000 huwa miftuħ għall-PTEE kollha, inkluż Greenland. Barra minn hekk, ammont ta' EUR 22 000 000 għal assistenza teknika huwa previst skont id-Deċiżjoni l-ġdida kif ukoll ammont mhux allokat ta' EUR 13 000 000.

5. ELEMENTI OĦRAJN

- **Il-pjanijiet ta' implimentazzjoni u l-monitoraġġ, l-arranġamenti għall-evalwazzjoni u għar-rappurtar**

L-implimentazzjoni, l-arranġamenti tal-monitoraġġ, l-evalwazzjoni u r-rappurtar ser isegwu r-regoli stabbiliti fl-Istrument tal-Viċinat, tal-Iżvilupp u tal-Kooperazzjoni Internazzjonali, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor f'din id-Deċiżjoni.

- **Spjegazzjoni dettaljata tad-dispożizzjonijiet speċifiċi tal-abbozz ta' deċiżjoni**

Hekk kif id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija u skont id-Deċiżjoni Greenland se jiġu amalgamati, iż-żoni kollha li huma simili jew għandhom sinerġiji se jiġu amalgamati. L-istruttura tad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija attwali u l-biċċa l-kbira mid-dispożizzjonijiet fiha ser jinżammu, fejn meħtieġ, l-ispeċifiċitajiet tar-relazzjonijiet u l-kooperazzjoni tal-Unjoni m' Greenland se jiġu enfasizzati, bħal m'hu l-għan li tippreserva rabtiet mill-qrib u dejjiema bejn l-Unjoni Ewropea, Greenland u d-Danimarka; l-għarfien tal-pożizzjoni ġeostrateġika ta' Greenland; id-djalogu politiku u l-kooperazzjoni potenzjali dwar kwistjonijiet tal-Artiku; u s-sigurtà alimentari. Bħala riżultat, il-kisbiet pożittivi tad-Deċiżjoni Greenland se jinżammu.

Id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija l-ġdida għandha tikkonsisti mill-istess struttura bl-istess pilastri tal-politika, kummerċjali u ta' kooperazzjoni bħad-Deċiżjoni attwali. Il-bidliet ewlenin jinkludu:

- Id-Deċiżjoni proposta se tqis il-konsegwenzi tal-irtirar tar-Renju Unit tal-Gran Brittanja u l-Irlanda ta' Fuq mill-Unjoni Ewropea u l-fatt li l-iskema speċjali stabbilita fil-Parti Erbgħa tat-TFUE ma tibqax tapplika għat-12-il PTEE Brittaniċi.

[25] COM (2018) 98 finali, 14.2.2018; COM (2018) 321 finali, 2.5.2018.

- Minn perspettiva formali, qed isir aġġornament ġenerali tat-test u l-annessi tiegħu, partikolarment biex jittieħed kont tal-aħħar bidliet fit-tassazzjoni u tal-leġiżlazzjoni dwar il-kummerċ.
- Bil-FEŻ jiġi integrat fil-baġit tal-UE, l-Annessi IV u V tad-Deċiżjoni *attwali* se titħassar. Barra minn hekk, l-Anness I dwar PTEE iżolati ġie integrat fid-Deċiżjoni. L-Anness III dwar il-ġestjoni tar-riżorsi proprji tal-BEI ser jiġi rrevokat.
- Iż-żieda u l-aġġornament ta' dispożizzjonijiet li jirriflettu l-istat attwali tar-relazzjonijiet ma' Greenland skont l-Artikolu 3 (objettivi, prinċipji u valuri), l-Artikolu 5 (interessi reċiproki, kumplimentarjetà u prijoritajiet), l-Artikolu 13 (prinċipji ta' gwida għad-djalogu), l-Artikolu 23 (artikolu ġdid dwar materja prima), l-Artikolu 31 (il-kooperazzjoni fir-riċerka u l-innovazzjoni), u l-Artikolu 35 (is-saħħa pubblika u s-sigurtà tal-ikel).
- Il-Parti IV dwar il-Finanzjament ta' Kooperazzjoni tinkludi pakkett finanzjarju ddedikat taħt l-intestatura tal-baġit 6 il-"Viċinat u d-Dinja" għall-PTEE. Tipprovdi wkoll:
  - Klawsola ta' riferiment ġenerali għall-Istrument tal-Viċinat, tal-Iżvilupp u tal-Kooperazzjoni Internazzjonali għall-implimentazzjoni tal-kooperazzjoni finanzjarja tad-Deċiżjoni proposta. Madankollu, id-Deċiżjoni proposta se tkompli tipprovdi eżerċizzju ta' programmar speċifiku u ssimplifikat għall-PTEE;
  - Il-PTEE ser jibqgħu eliġibbli taħt il-Qafas Finanzjarju Pluriennali li jmiss biex jieħdu sehem fil-programmi tal-Unjoni bħala kwistjoni ta' prinċipju. Huma ser ikunu eliġibbli għall-programmi tematiċi u l-azzjonijiet ta' reazzjoni rapida tal-Istrument tal-Viċinat, tal-Iżvilupp u tal-Kooperazzjoni Internazzjonali.
  - Dispożizzjoni/faċilità speċifika tippermetti lill-Kummissjoni biex tippromwovi b'mod attiv proġetti intrareġjonali bejn il-PTEE, u Stati jew territorji mhux tal-AKP, u r-reġjuni ultraperiferiċi tal-Unjoni.

2018/0244 (CNS)

Proposta għal

DEĊIŻJONI TAL-KUNSILL

dwar l-Assoċjazzjoni tal-Pajjiżi u Territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea, inklużi r-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea fuq naħa, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra.
("Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija")

IL-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidra t-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 203 tiegħu,

Wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara t-trasmissjoni tal-abbozz tal-att leġiżlattiv lill-Parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Parlament Ewropew[26],

Filwaqt li jaġixxi f'konformità ma' proċedura leġiżlattiva speċjali,

Billi:

(1) Din id-Deċiżjoni tistabbilixxi r-regoli u l-proċedura għall-assoċjazzjoni tal-UE ma' Pajjiżi u Territorji Extra-Ewropej (PTEE), inkluż Greenland, u tissostitwixxi d-Deċiżjoni tal-Kunsill 2013/755/UE[27] ("Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Extra-Ewropea") u d-Deċiżjoni tal-Kunsill 2014/137/UE[28] ("Deċiżjoni Greenland").

(2) Skont l-Artikolu 204 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), id-dispożizzjonijiet tal-Artikoli 198 sa 203 tat-TFUE japplikaw għal Greenland, soġġetti għad-dispożizzjonijiet speċifiċi stabbiliti fil-Protokoll Nru 34 għat-TFUE dwar arranġamenti speċjali għal Greenland. Skont it-Trattat ta' Greenland[29], ir-relazzjonijiet bejn l-Unjoni min-naħa l-waħda, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra, huma rregolati permezz tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2014/137/UE[30] li tenfasizza l-konnessjonijiet stretti storiċi, politiċi, ekonomiċi u kulturali mill-qrib bejn l-Unjoni u Greenland u tiddefinixxi sħubija u kooperazzjoni speċifiċi. Id-Deċiżjoni 2014/137/UE tiskadi fil-31 ta' Diċembru 2020.

(3) Mill-1 ta' Jannar 2021, l-assistenza tal-Unjoni għall-PTEE li qabel kienet iffinanzjata mill-Fond Ewropew għall-Iżvilupp (FEŻ) għandha tiġi ffinanzjata mill-baġit ġenerali tal-Unjoni.

(4) Sabiex jiġu ssimplifikati n-numru ta' Strumenti ta' Finanzjament Estern u l-prestazzjoni tagħhom, ir-relazzjonijiet mal-PTEE kollha, inkluż Greenland, għandhom ikunu miġbura mill-ġdid billi d-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija u d-Deċiżjoni Greenland jiġu sostitwiti b'Deċiżjoni waħda.

[26] Opinjoni ta' xx/xx/xxxx (għadha ma ġietx ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).
[27] Id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2013/755/UE tal-25 ta' Novembru 2013 dwar l-assoċjazzjoni tal-pajjiżi u territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea (Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Extra-Ewropea), ĠU L 344, 19.12.2013, p. 1.
[28] Id-Deċiżjoni 2014/137/UE tal-14 ta' Marzu 2014 dwar ir-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea min-naħa l-waħda, u l-Groenlandja u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra ('Deċiżjoni Groenlandja') ĠU L 76, 15.3.2014, p. 1.
[29] Trattat li jemenda fir-rigward ta' Greenland it-Trattati li jistabbilixxu l-Komunitajiet Ewropej ĠU L 29 tal-1.2.1985, p. 1
[30] ĠU L 76, 15.3.2014, p. 1.

(5) Is-sħubija skont din id-Deċiżjoni għandha tippermetti biex jitkomplew ir-relazzjonijiet b'saħħithom bejn l-Unjoni min-naħa waħda, u l-PTEE kollha min-naħa l-oħra.

(6) Din id-Deċiżjoni l-ġdida għandha tenfasizza d-dettalji speċifiċi dwar il-kooperazzjoni ma' Greenland, bħalma hu l-objettiv li jinżammu r-rabtiet mill-qrib u dejjiema bejn l-Unjoni Ewropea, Greenland u d-Danimarka, ir-rikonoxximent tal-pożizzjoni ġeostrateġika ta' Greenland, u l-importanza ta' djalogu dwar il-politika bejn Greenland u l-Unjoni, l-eżistenza ta' Ftehim ta' Sħubija dwar is-Sajd bejn l-Unjoni u Greenland u l-kooperazzjoni potenzjali dwar kwistjonijiet tal-Artiku. Għandha twieġeb għall-isfidi globali, filwaqt li tippermetti l-iżvilupp ta' aġenda proattiva u l-kisba ta' interessi reċiproċi, b'mod partikolari, l-impatt dejjem jikber tat-tibdil fil-klima fuq l-attività tal-bniedem u l-ambjent, it-trasport marittimu, ir-riżorsi naturali, inkluża l-materja prima u l-istokkijiet tal-ħut, kif ukoll ir-riċerka u l-innovazzjoni.

(7) It-TFUE u l-leġiżlazzjoni sekondarja tiegħu ma japplikawx awtomatikament għall-PTEE, bl-eċċezzjoni ta' numru ta' dispożizzjonijiet li jistipulaw il-kuntrarju b'mod espliċitu. Għalkemm mhumiex pajjiżi terzi, il-PTEE ma jiffurmawx parti mis-suq uniku u jridu jikkonformaw mal-obbligi imposti fuq pajjiżi terzi rigward kummerċ, partikolarment ir-regoli tal-oriġini, l-istandards tas-saħħa u s-saħħa tal-pjanti u l-miżuri ta' salvagwardja.

(8) Ir-relazzjoni speċjali bejn l-Unjoni u l-PTEE qed tinbidel minn approċċ ta' kooperazzjoni għall-iżvilupp u għal sħubija reċiproka li tappoġġa l-iżvilupp sostenibbli tal-PTEE. Barra minn hekk, is-solidarjetà bejn l-Unjoni u l-PTEE għandha tissejjes fuq ir-relazzjoni unika ta' bejniethom u l-fatt li t-tnejn li huma jagħmlu parti mill-istess familja Ewropea.

(9) L-Aġenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli ('Aġenda 2030'), adottata min-Nazzjonijiet Uniti f'Settembru 2015, hija t-tweġiba tal-komunità internazzjonali għall-isfidi u x-xejriet globali fir-rigward tal-iżvilupp sostenibbli. Bl-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli (SDGs), il-Ftehim ta' Pariġi dwar il-Klima u l-Aġenda ta' Azzjoni ta' Addis Ababa - fil-qalba tagħha, l-Aġenda 2030 hija qafas politiku trasformattiv biex teqred il-faqar u tikseb żvilupp sostenibbli globalment. Hi universali fl-għan tagħha, li tipprovdi l-qafas għal azzjoni komuni komprensiva li tapplika kemm għall-Unjoni kif ukoll għas-sħab tagħha. Hija toħloq bilanċ bejn id-dimensjonijiet ekonomiċi, soċjali u ambjentali tal-iżvilupp sostenibbli u tirrikonoxxi l-interkonnessjonijiet essenzjali bejn l-għanijiet u l-miri tagħha. L-Aġenda 2030 għandha l-għan li ma tħalli lil ħadd jibqa' lura. L-implimentazzjoni tagħha ser tkun ikkoordinata mill-qrib ma' impenji internazzjonali oħrajn. L-azzjonijiet implimentati taħt din id-Deċiżjoni ser jagħtu attenzjoni partikolari għal interkonnessjonijiet bejn SDGs u għal azzjonijiet integrati li jistgħu joħolqu kobenefiċċji u jilħqu bosta objettivi b'mod koerenti.

(10) L-assoċjazzjoni bejn l-Unjoni u l-PTEE għandha tkompli tkun imsejsa fuq tliet pilastri li huma t-titjib tal-kompetittività, it-tisħiħ tar-reżiljenza u t-tnaqqis tal-vulnerabbiltà u l-promozzjoni tal-kooperazzjoni u l-integrazzjoni bejn il-PTEE u sħab oħrajn u reġjuni ġirien.

(11) L-assistenza finanzjarja mill-Unjoni allokata permezz tas-sħubija, għandha ġġib magħha perspettiva Ewropea għall-iżvilupp tal-Groenlandja u għandha tikkontribwixxi għat-tisħiħ tar-rabtiet mill-qrib u dejjiema magħha, filwaqt li ssaħħaħ il-pożizzjoni tal-PTEE bħala ċentri avvanzati tal-Unjoni, ibbażat fuq il-valuri komuni u l-istorja li tgħaqqad lill-imsieħba.

(12) Meta titqies il-pożizzjoni ġeografika tal-PTEE, u minkejja l-istatus differenti fil-konfront tad-dritt tal-Unjoni ta' kull attur f'żona ġeografika partikolari, il-kooperazzjoni bejniethom u mal-ġirien tagħhom għandha ssir b'mod li tħares l-interessi tal-partijiet kollha b'enfasi partikolari fuq oqsma ta' interess komuni u l-promozzjoni tal-valuri u l-istandards tal-Unjoni.

(13) Bosta PTEE huma ġirien tar-reġjuni ultraperiferiċi, imsemmija fl-Artikolu 349 tat-TFUE u lil pajjiżi Afrikani, tal-Karibew u tal-Paċifiku (AKP) u pajjiżi u territorji terzi oħra u s-sehem ta' bżonnijiet komuni mal-ġirien tagħhom mill-adattament u l-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u l-

preservazzjoni tal-bijodiversità ma' kwistjonijiet relatati mal-oċeani, id-diversifikazzjoni ekonomika u t-tnaqqis tar-riskju ta' diżastri.

(14) Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-24 ta' Ottubru 2017 "Strateġija mġedda b'saħħtu u sħubija strateġika tar-reġjuni ultraperiferiċi tal-Unjoni"[31], il-Konklużjonijiet tat-15 u 16-il Forum u r-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni għan-negozjati dwar Ftehim ta' Sħubija bejn l-Unjoni Ewropea u l-pajjiżi tal-AKP[32] tappella għal tisħiħ ta' programmi ta' kooperazzjoni reġjonali li jinvolvu l-PTEE u l-ġirien tagħhom.

(15) Il-PTEE jospitaw bijodiversità terrestri u marina wiesgħa. It-tibdil fil-klima qed jaffettwa l-ambjent naturali tal-PTEE u jikkostitwixxi theddida li tipperikola l-iżvilupp sostenibbli tagħhom. L-azzjonijiet fil-qasam tal-konservazzjoni tal-bijodiversità u s-servizzi tal-ekosistemi, it-tnaqqis tar-riskju ta' diżastri, il-ġestjoni sostenibbli tar-riżorsi naturali u l-promozzjoni ta' enerġija sostenibbli jikkontribwixxu għall-adattament u l-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima tal-PTEE. L-assoċjazzjoni għandha jkollha l-għan li tiżgura l-konservazzjoni, ir-restawrazzjoni u l-użu sostenibbli ta' diversità bijoloġika u s-servizzi tal-ekosistemi bħala element ewlieni għall-kisba ta' żvilupp sostenibbli.

(16) Filwaqt li jirrifletti fuq l-importanza tal-indirizzar tat-tibdil fil-klima skont l-impenji tal-Unjoni biex timplimenta l-Ftehim ta' Pariġi u l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tan-Nazzjonijiet Uniti, dan il-Programm ser jikkontribwixxi biex l-azzjoni klimatika tiġi integrata fil-politiki tal-Unjoni u għall-kisba ta' mira ġenerali ta' 25 % tan-nefqiet tal-baġit tal-UE li jappoġġaw l-objettivi tal-klima. L-azzjonijiet skont dan il-Programm huma mistennija li jikkontribwixxu 20 % tal-pakkett finanzjarju ġenerali tal-Programm għall-objettivi tal-klima. L-azzjonijiet rilevanti se jiġu identifikati matul l-implimentazzjoni tal-Programm u vvalutati mill-ġdid fil-kuntest tal-evalwazzjoni tagħha ta' nofs it-terminu u l-proċessi ta' rieżami.

(17) Ir-rwol sinifikanti li jista' jkollhom il-PTEE biex jagħtu kontribut għall-impenji tal-UE fi ħdan il-Ftehimiet Ambjentali Multilaterali għandu jiġi rikonoxxut fir-relazzjonijiet bejn l-Unjoni u l-PTEE.

(18) L-Unjoni u l-PTEE jirrikonoxxu l-importanza speċjali tal-edukazzjoni u tat-taħriġ vokazzjonali li jwasslu għall-iżvilupp sostenibbli tal-PTEE.

(19) L-assoċjazzjoni bejn l-Unjoni u l-PTEE għandha tqis u tikkontribwixxi għall-preservazzjoni tad-diversità kulturali u tal-identità tal-PTEE.

(20) Il-kooperazzjoni rigward il-kummerċ u rigward il-kwistjonijiet relatati mal-kummerċ bejn l-Unjoni u l-PTEE għandha tikkontribwixxi għall-għan ta' żvilupp ekonomiku sostenibbli, l-iżvilupp soċjali u l-ħarsien ambjentali.

(21) Din id-Deċiżjoni għandha tipprevedi regoli tal-oriġini aktar flessibbli, fosthom possibbiltajiet ġodda għal kumulu tal-oriġini. Il-kumulu għandu jkun possibbli biss mal-PTEE u mal-pajjiżi tal-Ftehim ta' Sħubija Ekonomika (FSE), iżda skont ċerti kundizzjonijiet, anke għall-prodotti li joriġinaw f'pajjiżi li magħhom l-Unjoni tapplika ftehim ta' kummerċ ħieles kif ukoll għal prodotti li jidħlu fl-Unjoni mingħajr dazju u mingħajr kwoti skont is-Sistema ta' Preferenzi Ġeneralizzati tal-Unjoni, li wkoll huma soġġetti għall-kundizzjonijiet. Dawn il-kundizzjonijiet huma neċessarji biex tiġi evitata ċ-ċirkumvenzjoni tal-kummerċ u jiġi żgurat l-iffunzjonar xieraq tal-ftehimiet ta' kumulu.

(22) Il-proċeduri għaċ-ċertifikazzjoni tal-oriġini tal-PTEE għandhom jiġu aġġornati, fl-interess tal-operaturi u l-amministraturi kkonċernati fil-PTEE. Id-dispożizzjonijiet dwar il-kooperazzjoni amministrattiva bejn l-Unjoni u l-PTEE ukoll għandhom jiġu aġġornati kif xieraq.

---

31 COM (2017) 623 finali, 24.10.2017

32 COM (2017) 763 finali, 12.12.2017

(23) Barra minn hekk, għandhom jiġu stabbiliti dispożizzjonijiet dettaljati biżżejjed fir-rigward tas-salvagwardja u s-sorveljanza. Dan jista' iwassal sabiex l-awtoritajiet kompetenti tal-PTEE u tal-Unjoni, kif ukoll l-operaturi ekonomiċi, jkunu jistgħu jiddependu fuq regoli u proċeduri trasparenti. Fl-aħħar nett, hija kwistjoni ta' interess komuni li tiġi żgurata l-applikazzjoni xierqa tal-proċeduri u l-arranġamenti li jippermettu lill-PTEE li jesportaw prodotti lejn l-Unjoni mingħajr dazju u mingħajr kwoti.

(24) B'kunsiderazzjoni tal-għanijiet tal-integrazzjoni u l-iżvilupp tal-kummerċ globali fil-qasam tas-servizzi u l-istabbiliment, huwa neċessarju li jingħata appoġġ għall-iżvilupp ta' swieq tas-servizzi u possibbiltajiet ta' investiment billi jittejjeb l-aċċess għas-suq tas-servizzi tal-PTEE u jsir investiment fis-suq tal-Unjoni. F'dan ir-rigward, l-Unjoni għandha toffri lill-PTEE l-aħjar trattament possibbli li jiġi offrut lil kwalunkwe sieħeb kummerċjali permezz ta' klawsoli komprensivi tal-aktar nazzjon favorit, filwaqt li tiżgura aktar possibbiltajiet flessibbli għar-relazzjonijiet kummerċjali lill-PTEE billi t-trattament offrut mill-PTEE lill-Unjoni jiġi limitat għal dak li ġie offrut lill-ekonomiji kummerċjali maġġuri.

(25) Il-kooperazzjoni fil-qasam tas-servizzi finanzjarji bejn l-Unjoni u l-PTEE għandha tikkontribwixxi għall-bini ta' sistema finanzjarja aktar sikura, qawwija u trasparenti li hija essenzjali għat-titjib tal-istabbiltà finanzjarja globali u għall-irfid tal-iżvilupp sostenibbli. L-isforzi f'dak il-qasam għandhom jiffokaw fuq il-konverġenza ma' standards maqbula fil-livell internazzjonali u l-approssimazzjoni tal-leġiżlazzjoni tal-PTEE mal-acquis tal-Unjoni dwar is-servizzi finanzjarji. Għandha tingħata l-attenzjoni xierqa għat-tisħiħ tal-kapaċità amministrattiva tal-awtoritajiet tal-PTEE, inkluż fil-qasam tas-superviżjoni.

(26) L-assistenza finanzjarja tal-Unjoni għandha tiffoka fuq oqsma fejn ikollha l-akbar impatt, wara li tiġi kkunsidrata l-kapaċità tagħha li taġixxi fuq skala globali u twieġeb għall-isfidi globali bħall-qerda tal-faqar, l-iżvilupp sostenibbli u inklużiv jew il-promozzjoni tad-demokrazija madwar id-dinja, il-governanza tajba, id-drittijiet tal-bniedem u l-istat tad-dritt, l-involviment prevedibbli u fit-tul tagħha fl-għajnuna għall-iżvilupp u r-rwol tagħha fil-koordinazzjoni mal-Istati Membri tagħha.

(27) Fl-interess tal-effiċjenza, is-simplifikazzjoni u r-rikonoxximent tal-kapaċitajiet amministrattivi tal-awtoritajiet tal-PTEE, ir-riżorsi finanzjarji li jingħataw lill-PTEE għandhom jiġu ġestiti abbażi ta' sħubija reċiproka. Barra minn hekk, l-awtoritajiet tal-PTEE għandhom jassumu r-responsabbiltà għall-ifformular u l-implimentazzjoni ta' dawk il-politiki maqbula bejn il-partijiet bħala strateġiji ta' kooperazzjoni. Ir-riżorsi amministrattivi u umani limitati tal-PTEE għandhom jieħdu kont tal-proċess ta' programmar u implimentazzjoni.

(28) Din id-Deċiżjoni tistabbilixxi pakkett finanzjarju għall-Assoċjazzjoni tal-PTEE mal-Unjoni, id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija, li għandha tikkostitwixxi l-ammont primarju ta' referenza, skont it-tifsira tal-Punt 16 tal-Ftehim Interistituzzjonali ta' [---] bejn il-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni dwar dixxiplina baġitarja, dwar kooperazzjoni f'materji ta' baġit u dwar ġestjoni finanzjarja tajba, għall-Parlament Ewropew u l-Kunsill tul il-proċedura baġitarja annwali.

(29) Ir-regoli finanzjarji orizzontali adottati mill-Parlament Ewropew u l-Kunsill abbażi tal-Artikolu 322 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, japplikaw għal din id-Deċiżjoni. Dawn ir-regoli huma stipulati fir-Regolament Finanzjarju u jiddeterminaw b'mod partikolari l-proċedura għall-istabbiliment u l-implimentazzjoni tal-baġit permezz ta' għotjiet, akkwisti, premji, implimentazzjoni indiretta, u jipprovdu għal verifiki dwar ir-responsabbiltà ta' atturi finanzjarji. Ir-regoli adottati abbażi tal-Artikolu 322 TFUE jikkonċernaw ukoll il-protezzjoni tal-baġit tal-Unjoni f'każ ta' nuqqasijiet ġeneralizzati rigward l-istat tad-dritt fl-Istati Membri, peress li r-rispett għall-istat tad-dritt huwa prekundizzjoni essenzjali għal ġestjoni finanzjarja tajba u effettiva tal-fondi tal-Unjoni.

(30) It-tipi ta’ finanzjament u l-metodi ta’ implimentazzjoni skont din id-Deċiżjoni, għandhom jintgħażlu skont l-abbiltà tagħhom li jiksbu l-objettivi speċifiċi tal-azzjonijiet u li jagħtu r-riżultati, filwaqt li b’mod partikolari jitqiesu l-kostijiet tal-kontrolli, il-piż amministrattiv u r-riskju ta’ nonkonformità mistenni. Dan għandu jinkludi konsiderazzjoni tal-użu ta’ somom f’daqqa, rati fissi u spejjeż unitarji, kif ukoll finanzjament mhux marbut ma’ kostijiet kif imsemmi fl-Artikolu 125(1) tar-Regolament Finanzjarju.

(31) L-Unjoni għandha tfittex l-aktar użu effiċjenti tar-riżorsi disponibbli sabiex tottimizza l-impatt tal-azzjoni esterna tagħha. Dan għandu jinkiseb permezz ta' koerenza u komplementarjetà bejn l-istrumenti ta’ finanzjament estern tal-Unjoni, kif ukoll il-ħolqien ta' sinerġiji bejn politiki u programmi oħrajn tal-Unjoni. Sabiex jiġi massimizzat l-impatt ta’ interventi kkombinati biex jintlaħaq objettiv komuni, din id-Deċiżjoni għandha tippermetti l-kombinament ta’ finanzjament ma’ Programmi oħrajn tal-Unjoni, sakemm il-kontribuzzjonijiet ma jkoprux l-istess kostijiet.

(32) Din id-Deċiżjoni għandha tirreferi, fejn meħtieġ, biex [ir-Regolament NDICI] (l-Istrument għall-Viċinat, għall-Iżvilupp u għall-Kooperazzjoni Internazzjonali) għall-iskop tal-implimentazzjoni tal-kooperazzjoni u b’hekk tiżgura l-koerenza fil-ġestjoni tal-istrumenti kollha.

(33) Sabiex jitqiesu l-iżviluppi u t-tibdil fil-leġiżlazzjoni doganali u kummerċjali, is-setgħa li jiġu adottati atti skont l-Artikolu 290 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għandha tiġi ddelegata lill-Kummissjoni fir-rigward tal-kontenut tal-Anness II, III u IV biex il-Kummissjoni tkun tista’ tagħmel dawn il-bidliet fid-Deċiżjoni. Skont il-paragrafu 22 u 23 tal-ftehim Interistituzzjonali għat-Tfassil Aħjar tal-Liġijiet tat-13 ta’ April 2016[33], hemm il-ħtieġa li jiġi evalwat dan il-Programm fuq il-bażi tal-informazzjoni miġbura permezz ta’ rekwiżiti speċifiċi ta’ monitoraġġ, filwaqt li jevitaw ir-regolamentazzjoni żejda u l-piżijiet amministrattivi, b’mod partikolari għall-Istati Membri. Dawn ir-rekwiżiti, fejn xieraq, jistgħu jinkludu indikaturi li jistgħu jitkejlu, bħala bażi għall-evalwazzjoni tal-effetti tal-Programm fuq il-post. Huwa ta’ importanza partikolari li waqt il-ħidma preparatorja tagħha, il-Kummissjoni twettaq konsultazzjonijiet xierqa anki fil-livell tal-esperti, u li dawn il-konsultazzjonijiet jsiru f’konformità mal-prinċipji stabbiliti fil-Ftehim Interistituzzjonali dwar it-Tfassil Aħjar tal-Liġijiet tat-13 ta’ April 2016[34]. B'mod partikolari, biex tiġi żgurata parteċipazzjoni ugwali fit-tħejjija tal-atti delegati, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill għandhom jirċievu d-dokumenti kollha fl-istess ħin li jirċevuhom l-esperti tal-Istati Membri, u l-esperti tagħhom ikollhom aċċess sistematiku għal-laqgħat tal-gruppi tal-esperti tal-Kummissjoni li jittrattaw it-tħejjija ta' atti delegati.

(34) Ir-referenzi tal-istrumenti ta’ assistenza esterna fl-Artikolu 9 tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2010/427/UE[35] għandhom jinqraw bħala referenza wkoll għal din id-Deċiżjoni. Il-Kummissjoni għandha tiżgura li din id-Deċiżjoni tiġi implimentata skont ir-rwol tas-SEAE kif previst f’din id-Deċiżjoni.

(35) Sabiex jiġu żgurati kundizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni tal-Artikolu 10(6) u 16(8) tal-Anness II, l-Artikolu 2 tal-Anness III, l-Artikolu 5 u 6 tal-Anness IV ta’ din id-Deċiżjoni, is-setgħat ta’ implimentazzjoni għandhom jiġu kkonferiti fuq il-Kummissjoni. Dawk is-setgħat jenħtieġ li jiġu *eżerċitati* f’konformità mar-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.

---

33 Ftehim Interistituzzjonali bejn il-Parlament Ewropew, il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea u l-Kummissjoni Ewropea dwar it-Tfassil Aħjar tal-Liġijiet tat-13 ta’ April 2016. ĠU 123, 12.5.2016, p. 1.

34 idem

35 Id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2010/427/UE tas-26 ta' Lulju 2010 li tistabbilixxi l-organizzazzjoni u l-funzjonament tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna (ĠU L 201, 3.8.2010, p. 30).

(36) Skont ir-Regolament Finanzjarju, ir-Regolament (UE, Euratom) Nru 883/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[36], ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2988/95[37], ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2185/96[38] u r-Regolament tal-Kunsill (UE) 2017/1939[39], l-interessi finanzjarji tal-Unjoni jenħtieġ li jiġu protetti permezz ta' miżuri proporzjonati, inkluż il-prevenzjoni, id-detezzjoni, il-korrezzjoni u l-investigazzjoni ta' irregolaritajiet u ta' frodi, l-irkupru ta' fondi mitlufa, imħallsa bi żball jew użati b'mod mhux korrett u fejn hu adatt, l-impożizzjoni ta' sanzjonijiet amministrattivi. B'mod partikolari, skont ir-Regolament (UE, Euratom) Nru 883/2013 u r-Regolament (Euratom, KE) Nru 2185/96, l-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF) jista' jwettaq investigazzjonijiet amministrattivi, inklużi kontrolli u spezzjonijiet fuq il-post, bil-ħsieb li jistabbilixxi jekk kienx hemm frodi, korruzzjoni jew kwalunkwe attività illegali oħra li taffettwa l-interessi finanzjarji tal-Unjoni. Skont ir-Regolament (UE) 2017/1939, l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew (UPPE) jista' jinvestiga u jressaq każijiet ta' frodi u reati kriminali oħrajn li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni, kif previst fid-Direttiva (UE) 2017/1371 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[40]. Skont ir-Regolament Finanzjarju, kwalunkwe persuna jew entità li tirċievi fondi tal-Unjoni trid tikkoopera bis-sħiħ fil-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni u tagħti d-drittijiet u l-aċċess meħtieġa lill-Kummissjoni, lill-OLAF, lill-UPPE u lill-Qorti Ewropea tal-Awdituri (QEA) u tiżgura li kwalunkwe parti terza involuta fl-implimentazzjoni tal-fondi tal-Unjoni tagħti drittijiet ekwivalenti. Għal din ir-raġuni, il-ftehimiet ma' pajjiżi terzi u territorji u ma' organizzazzjonijiet internazzjonali, u kwalunkwe kuntratt jew ftehim li jirriżulta mill-implimentazzjoni ta' din id-Deċiżjoni għandu jkun fihom dispożizzjonijiet li b'mod espliċitu jagħtu s-setgħa lill-Kummissjoni, il-Qorti tal-Awdituri u l-OLAF biex iwettqu verifiki, kontrolli fuq il-post u spezzjonijiet, skont il-kompetenzi rispettivi tagħhom u li jiżguraw li kwalunkwe parti terza involuta fl-implimentazzjoni tal-finanzjament tal-Unjoni tagħti drittijiet ekwivalenti.

(37) Bis-saħħa ta' din id-Deċiżjoni, il-Kunsill għandu jkun jista' jagħti tweġiba innovattiva għall-fatturi kollha msemmija hawn fuq, li tkun konsistenti u mfassla għal diversi sitwazzjonijiet,

ADOTTA DIN ID-DEĊIŻJONI

PARTI I

DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI TAL-ASSOĊJAZZJONI TA' PAJJIŻI U TERRITORJI EXTRA-EWROPEJ (PTEE) MAL-UNJONI

[36] Ir-Regolament (UE, Euratom) Nru 883/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Settembru 2013 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF) u li jħassar ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 1073/1999 u r-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1074/1999, ĠU L248, 18.9.2013, p. 1.

[37] Ir-Regolament (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea, ĠU L 312, 23.12.95, p.1 (Edizzjoni Speċjali bil-Malti: Kapitolu 01 Volum 001 P. 340 - 343).

[38] Ir-Regolament (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-verifiki u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex tipproteġi l-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea kontra l-frodi u irregolarijiet oħra, ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2 (Edizzjoni Speċjali bil-Malti: Kapitolu 09 Volum 001 P. 303 - 306).

[39] Ir-Regolament (UE) 2017/1939 tat-12 ta' Ottubru 2017 li jimplimenta kooperazzjoni msaħħa dwar l-istabbiliment tal-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew ("l-UPPE"), ĠU L283, 31.10.2017, p.1.

[40] Id-Direttiva (UE) 2017/1371 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Lulju 2017 dwar il-ġlieda kontra l-frodi tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni permezz tal-liġi kriminali, ĠU L 198, 28.7.2017, p. 29.

KAPITOLU 1

DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI

Artikolu 1
Suġġett

1. Din id-Deċiżjoni tistabbilixxi assoċjazzjoni tal-pajjiżi u t-territorji extra-Ewropej (PTEE) mal-Unjoni (l-"assoċjazzjoni"), li tikkostitwixxi sħubija, imsejsa fuq l-Artikolu 198 tat-TFUE, sabiex jingħata appoġġ għall-iżvilupp sostenibbli tal-PTEE kif ukoll jiġu promossi l-valuri u l-istandards tal-Unjoni mad-dinja.

2. L-imsieħba fl-assoċjazzjoni huma l-Unjoni, il-PTEE u l-Istati Membri li huma marbuta magħhom.

3. Din id-Deċiżjoni tistabbilixxi, fl-Artikolu 73 tagħha, il-programm ta' finanzjament għall-assoċjazzjoni tal-PTEE kollha għall-perjodu 2021–2027 (il-"Programm"). Tistabbilixxi l-objettivi tal-Programm, il-forom ta' finanzjament tal-Unjoni u r-regoli għall-għoti ta' tali finanzjament, kif stabbilit fl-Anness I ta' din id-Deċiżjoni.

Artikolu 2
Applikazzjoni territorjali

L-assoċjazzjoni għandha tapplika għall-PTEE elenkati fl-Anness II tat-TFUE.

Artikolu 3
Objettivi, prinċipji u valuri

1. L-assoċjazzjoni bejn l-Unjoni u l-PTEE għandha tissejjes fuq objettivi, prinċipji u valuri kondiviżi mill-PTEE, l-Istati Membri li huma marbuta magħhom u l-Unjoni.

2. L-imsieħba jagħrfu d-dritt ta' kull wieħed minnhom li jiddeterminaw il-politiki u l-prijoritajiet tagħhom, li jistabbilixxu livelli domestiċi ta' ħarsien ambjentali u tax-xogħol, u li jadottaw jew jimmodifikaw kif xieraq il-liġijiet u l-politiki rilevanti, konsistentement mal-impenn tar-rispett ta' standards u ftehimiet internazzjonali magħrufa. Meta jagħmlu dan, huma għandhom iħabirku biex jiżguraw livelli għoljin ta' ħarsien ambjentali u tax-xogħol.

3. Fl-implimentazzjoni ta' din id-Deċiżjoni, l-imsieħba għandhom jitmexxew mill-prinċipji tat-trasparenza, is-sussidjarjetà u l-ħtieġa ta' effiċjenza u għandhom jindirizzaw it-tliet pilastri tal-iżvilupp sostenibbli tal-PTEE bl-istess mod: l-iżvilupp ekonomiku, l-iżvilupp soċjali u l-ħarsien ambjentali.

4. L-objettiv ġenerali ta' din id-Deċiżjoni hija l-promozzjoni tal-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-pajjiżi u t-territorji extra Ewropej u l-istabbiliment ta' relazzjonijiet ekonomiċi mill-qrib bejnhom u l-Unjoni fit-totalità tagħha. L-assoċjazzjoni għandha ssegwi dan l-objettiv ġenerali permezz tat-titjib tal-kompetittività tal-PTEE, it-tisħiħ tar-reżiljenza tal-PTEE, it-tnaqqis tal-vulnerabbiltà ekonomika u ambjentali tagħhom u l-promozzjoni tal-kooperazzjoni bejniethom u mal-imsieħba.

5. F'konformità mal-Artikoli 3(5) u 21 tat-TUE, l-objettivi speċifiċi ta' din id-Deċiżjoni huma dawn li ġejjin:

   (a) It-trawwim u l-appoġġ tal-kooperazzjoni mal-PTEE,

(b) li jkun hemm appoġġ u kooperazzjoni ma’ Greenland fl-indirizzar tal-isfidi ewlenin tiegħu għal żieda fil-livell tal-edukazzjoni u biex jingħata kontribut għall-kapaċità tal-amministrazzjoni ta’ Greenland biex jifformula u jimplimenta aħjar il-politiki nazzjonali.

6. Fl-ilħuq ta’ dawn l-objettivi, l-assoċjazzjoni għandha tirrispetta l-prinċipji fundamentali tal-libertà, id-demokrazija, id-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali, l-istat tad-dritt, il-governanza tajba u l-iżvilupp sostenibbli, li kollha kemm huma huma komuni għall-PTEE u għall-Istati Membri li huma marbuta magħhom.

Artikolu 4

Ġestjoni tal-assoċjazzjoni

Il-ġestjoni tal-assoċjazzjoni għandha titmexxa mill-Kummissjoni u mill-awtoritajiet tal-PTEE u, fejn meħtieġ, mill-Istat Membru li l-PTEE jkollu rabta miegħu, skont il-kompetenzi istituzzjonali, legali u finanzjarji rispettivi.

Artikolu 5

Interessi reċiproki, kumplimentarjetà u prijoritajiet

1. L-assoċjazzjoni hija l-qafas għal djalogu politiku u kooperazzjoni dwar kwistjonijiet ta’ interess reċiproku.

2. Għandha tingħata prijorità lil kooperazzjoni f’oqsma ta’ interess reċiproku, bħal:

(a) id-diversifikazzjoni ekonomika tal-ekonomiji tal-PTEE, fosthom l-integrazzjoni ulterjuri tagħhom fl-ekonomija dinjija u dik reġjonali; fil-każ speċifiku ta’ Greenland, il-ħtieġa li jiżdiedu l-ħiliet fil-forza tax-xogħol tiegħu.

(b) il-promozzjoni tal-ekonomija ħadra u blu;

(c) il-ġestjoni sostenibbli ta’ riżorsi naturali, fosthom il-ħarsien u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità u ta’ servizzi ta’ ekosistema;

(d) il-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u l-adattament għall-impatti tal-bidla fil-klima;

(e) il-promozzjoni tat-tnaqqis tar-riksju ta’ diżastri;

(f) il-promozzjoni tar-riċerka, l-innovazzjoni u l-attivitajiet ta’ kooperazzjoni xjentifika;

(g) il-promozzjoni ta’ skambji soċjali, kulturali u ekonomiċi bejn il-PTEE, il-ġirien tagħhom u sħab oħra;

(h) Kwistjonijiet relatati mal-Artiku.

3. Il-kooperazzjoni fl-oqsma ta’ interess reċiproku għandha bħala l-għan tagħha l-promozzjoni tal-awtonomija tal-PTEE u l-iżvilupp tal-kapaċitajiet tal-PTEE li jifformulaw, jimplimentaw u jwettqu monitoraġġ tal-istrateġiji u l-politiki stabbiliti fil-paragrafu 2.

Artikolu 6

Promozzjoni tal-assoċjazzjoni

1. Bil-għan tat-tisħiħ tar-relazzjonijiet reċiproċi tagħhom, l-Unjoni u l-PTEE jagħmlu mill-aħjar biex jippromwovu l-assoċjazzjoni maċ-ċittadini tagħhom, partikolarment permezz tal-promozzjoni tal-iżvilupp tar-rabtiet u l-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet, il-komunità akkademika, is-soċjetà ċivili u n-negozji tal-PTEE fuq naħa waħda, u mal-interlokuturi tagħhom fi ħdan l-Unjoni fuq in-naħa l-oħra.

2. Il-PTEE għandhom jagħmlu sforzi li jsaħħu u jippromwovu r-relazzjonijiet tagħhom mal-Unjoni inġenerali. L-Istati Membri għandhom jappoġġaw dawn l-isforzi.

Artikolu 7

Kooperazzjoni reġjonali, integrazzjoni reġjonali u kooperazzjoni ma' sħab oħra

1. Suġġett għall-Artikolu 3 ta' din id-Deċiżjoni, l-assoċjazzjoni se tappoġġa lill-PTEE fl-isforzi tagħhom li jagħmlu parti minn inizjattivi ta' kooperazzjoni internazzjonali, reġjonali u/jew subreġjonali rilevanti kif ukoll proċessi ta' integrazzjoni reġjonali jew subreġjonali, f'konformità mal-aspirazzjonijiet tagħhom u skont l-objettivi u l-prijoritajiet definiti mill-awtoritajiet kompetenti tal-PTEE.

2. Għal dan il-għan, l-Unjoni u l-PTEE jistgħu jiskambjaw informazzjoni u l-aħjar prattika jew jistabbilixxu kwalunkwe sura oħra ta' kooperazzjoni u koordinazzjoni mill-qrib ma' sħab oħrajn fil-kuntest tal-parteċipazzjoni tal-PTEE f'organizzazzjonijiet reġjonali u internazzjonali, fejn xieraq permezz ta' ftehimiet internazzjonali.

3. L-assoċjazzjoni għandha l-għan li tappoġġa l-kooperazzjoni bejn il-PTEE u sħab oħrajn fl-oqsma tal-kooperazzjoni stabbilita fil-Partijiet II u III ta' din id-Deċiżjoni. F'dak ir-rigward, l-objettiv tal-assoċjazzjoni hija l-promozzjoni tal-kooperazzjoni bejn il-PTEE u r-reġjuni ultraperiferiċi, imsemmija fl-Artikolu 349 tat-TFUE, l-istati u territorji tal-AKP u mhux tal-AKP. Sabiex tikseb dan l-objettiv, l-Unjoni għandha ttejjeb il-koordinazzjoni u s-sinerġiji bejn il-programmi rilevanti tal-Unjoni. L-Unjoni għandha tfittex li tassoċja l-PTEE fl-organi tagħhom ta' djalogu mal-pajjiżi ġirien tagħhom, sew jekk ikunu Stati u territorji tal-AKP kif ukoll dawk mhux tal-AKP, u mar-reġjuni ultraperiferiċi, fejn xieraq.

4. L-appoġġ għall-parteċipazzjoni tal-PTEE f'organizzazzjoni ta' integrazzjoni reġjonali għandha tiffoka l-aktar fuq:

(a) il-bini ta' kapaċitajiet ta' diversi organizzazzjoniet u istituzzjonijiet reġjonali li l-PTEE huma membri tagħhom;

(b) inizjattivi reġjonali jew subreġjonali bħall-implimentazzjoni ta' politiki ta' riforma settorjali relatati ma' oqsma ta' kooperazzjoni identifikati fil-Partijiet II u III ta' din id-Deċiżjoni;

(c) is-sensibilizzazzjoni u l-għarfien tal-PTEE fuq l-impatti ta' proċessi ta' integrazzjoni reġjonali fuq oqsma differenti;

(d) il-parteċipazzjoni tal-PTEE fl-iżvilupp ta' swieq reġjonali fi ħdan il-kuntest ta' organizzazzjonijiet ta' integrazzjoni reġjonali;

(e) l-investimenti transfruntiera bejn il-PTEE u l-ġirien tagħhom.

Artikolu 8

Parteċipazzjoni fir-Raggruppamenti Ewropej ta' Kooperazzjoni Territorjali

Fl-applikazzjoni tal-Artikolu 7(1), (2) u (3) ta' din id-Deċiżjoni, l-inizjattivi ta' kooperazzjoni jew forom oħra ta' kooperazzjoni għandhom ifissru wkoll li l-awtoritajiet governattivi, l-organizzazzjonijiet reġjonali u subreġjonali, l-awtoritajiet lokali u, fejn xieraq, korpi jew istituzzjonijiet oħra pubbliċi u privati (inklużi l-fornituri tas-servizz pubbliku) minn PTEE jistgħu jipparteċipaw f'Raggruppament Ewropew ta' Kooperazzjoni Territorjali (REKT) soġġetti għar-regoli u l-objettivi tal-attivitajiet ta' kooperazzjoni ta' din id-Deċiżjoni u dawk tar-Regolament (UE)

Nru 1302/2013[41] u f'konformità mal-arranġamenti applikabbli għall-Istat Membru li jkollu rabtiet miegħu l-PTEE.

Artikolu 9

Trattament speċifiku

1. L-assoċjazzjoni għandha tikkunsidra d-diversità tal-PTEE f'termini ta' żvilupp ekonomiku u kapaċità li jibbenefikaw bis-sħiħ mill-kooperazzjoni reġjonali u l-integrazzjoni reġjonali msemmija fl-Artikolu 7.

2. Għandu jiġi stabbilit trattament speċifiku għal PTEE iżolati.

3. Sabiex isir possibbli li l-PTEE iżolati jegħlbu l-ostakli strutturali u tfixkil ieħor għall-iżvilupp tagħhom, dan it-trattament speċifiku għandu jikkunsidra d-diffikultajiet speċifiċi tagħhom, fost l-oħrajn, meta jiġi ddeterminat il-volum ta' assistenza finanzjarja u l-kundizzjonijiet marbuta miegħu.

4. Il-PTEE li għandhom jitqiesu bħala iżolati huma St Pierre et Miquelon.

KAPITOLU 2

KOOPERAZZJONI

Artikolu 10

Approċċ Ġenerali

1. L-assoċjazzjoni għandha tissejjes fuq djalogu u konsultazzjoni wiesa' dwar kwistjonijiet ta' interess reċiproku bejn il-PTEE, l-Istati Membri li huma marbuta magħhom u l-Kummissjoni u, fejn xieraq, il-Bank Ewropew tal-Investiment (BEI).

2. Fejn xieraq, il-PTEE għandhom jorganizzaw djalgou u konsultazzjonijiet ma' awtoritajiet u korpi bħal:

(a) l-awtoritajiet kompetenti lokali u awtoritajiet pubbliċi oħra;

(b) l-isħab ekonomiċi u soċjali;

(c) kwalunkwe korp ieħor kompetenti li jirrappreżenta s-soċjetà ċivili, bħal, imsieħba ambjentali, organizzazzjonijiet mhux governattivi, u korpi responsabbli għall-promozzjoni tal-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa.

Artikolu 11

Atturi ta' kooperazzjoni

1. Atturi ta' kooperazzjoni fil-PTEE għandhom jinkludu:

(a) l-awtoritajiet governattivi tal-PTEE;

(b) l-awtoritajiet lokali fil-PTEE;

41 Ir-Regolament (UE) Nru 1302/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013 li jemenda r-Regolament (KE) Nru 1082/2006 dwar raggruppament Ewropew ta' kooperazzjoni territorjali (REKT) fir-rigward tal-kjarifika, is-simplifikazzjoni u t-titjib għat-twaqqif u l-funzjonament ta' tali raggruppamenti, ĠU L 347, 20.12.2013, p. 303.

(c) is-soċjetà ċivili u organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, bħal assoċjazzjonijiet soċjali, tal-impjegaturi u trade unions, u organizzazzjonijiet mhux governattivi lokali, nazzjonali jew internazzjonali;

(d) organizzazzjonijiet reġjonali u subreġjonali.

2. L-Istati Membri li l-PTEE għandhom rabtiet magħhom għandhom jinformaw lill-Kummissjoni dwar l-awtoritajiet lokali u governattivi msemmija fil-punti (a) u (b) tal-paragrafu 1.

Artikolu 12

Responsabbiltajiet tal-atturi mhux governattivi

1. L-atturi mhux governattivi jista' jkollhom rwol fl-iskambju ta' informazzjoni u konsultazzjonijiet dwar il-kooperazzjoni, b'mod partikolari għat-tħejjija u l-implimentazzjoni ta' assistenza għal kooperazzjoni, proġetti u programmi. Huma jistgħu jirċievu deroga ta' setgħat ta' ġestjoni finanzjarja għall-implimentazzjoni ta' proġetti u programmi għall-fini li jingħata appoġġ għal inizjattivi ta' żvilupp lokali.

2. L-atturi mhux governattivi eliġibbli għal ġestjoni deċentralizzata ta' proġetti jew programmi għandhom jiġu identifikati permezz ta' ftehim bejn l-awtoritajiet tal-PTEE, il-Kummissjoni u l-Istati Membri li l-PTEE għandu rabtiet magħhom, waqt li jitqies is-suġġett ikkonċernat, l-għarfien espert tagħhom u l-qasam tal-attività. Il-proċess ta' identifikazzjoni għandu jitmexxa f'kull PTEE bħala parti mid-djalogu u konsultazzjonijiet wiesgħa msemmija fl-Artikolu 10.

3. L-assoċjazzjoni għandha l-għan li tikkontribwixxi għall-isforzi tal-PTEE li jsaħħu l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, b'mod partikolari dwar il-ħolqien u l-iżvilupp tagħhom, u l-iżvilupp tal-arranġamenti meħtieġa biex l-involviment tagħhom jitħalla jsir fit-tfassil, l-implimentazzjoni u l-evalwazzjoni ta' strateġiji u programmi ta' żvilupp.

KAPITOLU 3

QAFAS ISTITUZZJONALI TAL-ASSOĊJAZZJONI

Artikolu 13

Prinċipji ta' gwida għad-djalogu

1. L-Unjoni, il-PTEE u l-Istati Membri li huma marbuta magħhom għandhom jimpenjaw ruħhom regolarment fi djalogu politiku komprensiv.

2. Id-djalogu għandu jitmexxa f'konformità sħiħa mas-setgħat istituzzjonali, legali u finanzjarji rispettivi tal-Unjoni, tal-PTEE u tal-Istati Membri li l-PTEE għandhom rabtiet magħhom. Id-djalogu għandu jiġi mmexxi 'l quddiem b'mod flessibbli. Jista' jkun formali jew informali, f'livell jew format xieraq u għandu jitmexxa fil-limiti tal-qafas imsemmi fl-Artikolu 14.

3. Id-djalogu għandu jippermetti lill-PTEE biex jieħdu sehem fl-implimentazzjoni tal-assoċjazzjoni.

4. Id-djalogu għandu jiffoka, fost l-oħrajn, fuq kwistjonijiet politiċi ta' interess reċiproku jew ta' sinifikat ġenerali għall-ksib tal-objettivi tal-assoċjazzjoni.

5. Id-djalogu ma' Greenland għandu, b'mod partikulari, jipprovdi l-bażi għal kooperazzjoni u djalogu wesgħin f'oqsma li jikkonċernaw, fost oħrajn, l-enerġija, it-tibdil fil-klima u l-

ambjent, ir-riżorsi naturali, inkluża l-materja prima u l-istokkijiet tal-ħut, it-trasport marittimu, ir-riċerka u l-innovazzjoni, kif ukoll id-dimensjoni tal-Artiku ta' dawk il-kwistjonijiet.

Artikolu 14

Organi tal-assoċjazzjoni

1. L-assoċjazzjoni għandha tistabbilixxi l-organi ta' djalogu li ġejjin:

(a) il-forum għad-djalogu bejn il-PTEE u l-UE (il-"forum PTEE-UE"), għandu jiltaqa' kull sena biex ilaqqa' l-awtoritajiet tal-PTEE, ir-rappreżentanti tal-Istati Membri u l-Kummissjoni. Il-membri tal-Parlament Ewropew, ir-rappreżentanti tal-BEI, u r-rappreżentanti tal-reġjuni ultraperiferiċi għandhom, fejn xieraq, ikunu assoċjati mal-Forum PTEE-UE;

(b) fuq bażi regolari, il-Kummissjoni, il-PTEE u l-Istati Membri li l-PTEE għandhom rabtiet magħhom għandu jkollhom konsultazzjonijiet trilaterali. Dawn il-konsultazzjonijiet għandhom jiġu organizzati tal-inqas tliet darbiet fis-sena fuq inizjattiva tal-Kummissjoni jew fuq talba tal-PTEE u tal-Istat Membru li jkollu rabtiet miegħu;

(c) bi ftehim mal-PTEE, l-Istati Membri li l-PTEE jkollu rabtiet magħhom u l-Kummissjoni, għandhom jiġu stabbiliti gruppi ta' ħidma, li jaġixxu f'kapaċità ta' konsulenza, li jsegwu l-implimentazzjoni tal-assoċjazzjoni, f'sura li tixraq il-kwistjonijiet li jkunu ser jiġu indirizzati. Dawn il-gruppi ta' ħidma jistgħu jiltaqgħu fuq talba tal-Kummissjoni, ta' Stat Membru jew ta' PTEE. Huma għandhom jipprovdu diskussjonijiet tekniċi dwar kwistjonijiet li huma ta' interess speċifiku għall-PTEE u għall-Istati Membri li jkollhom rabtiet magħhom, b'mod li l-ħidma li qed ssir fil-Forum PTEE-UE u/jew f'konsultazzjonijiet trilaterali tiġi kkumplimentata.

2. Il-Kummissjoni għandha tippresedi l-Forum tal-PTEE, il-konsultazzjonijiet trilaterali u l-gruppi ta' ħidma u għandha tipprovdi s-segretarjat tagħhom.

PARTI II

OQSMA TA’ KOOPERAZZJONI GĦAL ŻVILUPP SOSTENIBBLI FIL-QAFAS TAL-ASSOĊJAZZJONI

KAPITOLU 1

IL-KWISTJONIJIET AMBJENTALI, IT-TIBDIL FIL-KLIMA, L-OĊEANI U T-TNAQQIS TA’ DIŻASTRI

Artikolu 15

Prinċipji ġenerali

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-ambjent, it-tibdil fil-klima u t-tnaqqis tar-riskju ta’ diżastri tista’ tikkonċerna:

(a) appoġġ għall-isforzi tal-PTEE sabiex jiddefinixxu u jimplimentaw politiki, strateġiji, pjani ta’ azzjoni u miżuri;

(b) appoġġ għall-isforzi tal-PTEE sabiex jintegraw f’netwerks u inizjattivi reġjonali;

(c) il-promozzjoni tal-użu sostenibbli tar-riżorsi u l-effiċjenza fl-użu tagħhom, u li jiġi mħeġġeġ id-diżakkoppjament tat-tkabbir ekonomiku mid-degradazzjoni ambjentali; kif ukoll;

(d) l-appoġġ għall-isforzi tal-PTEE biex jaġixxu bħala ċentri reġjonali jew ċentri ta’ eċċellenza.

Artikolu 16

Immaniġġar sostenibbli u konservazzjoni tal-bijodiversità u s-servizzi ekosistemiċi

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-immaniġġar sostenibbli u l-konservazzjoni tal-bijodiversità u s-servizzi ekosostemiċi tista’ tikkonċerna:

(a) il-promozzjoni tal-istabbiliment u l-immaniġġar effettiv ta’ żoni mħarsa fil-baħar u fl-art u mmaniġġar imtejjeb ta’ oqsma li huma mħarsa bħalissa;

(b) l-inkoraġġiment ta’ mmaniġġar sostenibbli ta’ riżorsi tal-baħar u tal-art, li jikkontribwixxu għall-ħarsien ta’ speċi, ambjenti u funzjonijiet ta’ ekosistemi ‘l barra minn oqsma mħarsa, b’mod partikolari speċijiet fil-periklu, vulnerabbli u rari;

(c) it-tisħiħ tal-konservazzjoni u l-użu sostenibbli tal-bijodiversità u ta’ ekosistemi fil-baħar u fl-art permezz ta’:

   (i) l-indirizzar tal-isfida usa’ tal-ekosistemi fir-rigward tat-tibdil fil-klima billi jitħarsu ekosistemi b’saħħithom u reżiljenti u t-trawwim ta’ infrastruttura ħadra u blu u approċċi bbażati fuq l-ekosistema għall-adattament u l-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima li sikwit iġibu magħhom ħafna benefiċċji;

   (ii) it-tisħiħ tal-kapaċitajiet fi skala lokali, reġjonali u/jew internazzjonali, permezz tal-promozzjoni ta’ skambju ta’ informazzjoni, għarfien u tal-aħjar prattiki fost il-partijiet ikkonċernati kollha fosthom l-awtoritajiet pubbliċi, sidien tal-art, is-settur privat, ir-riċerkaturi u s-soċjetà ċivili;

(iii) it-tisħiħ ta' programmi tal-konservazzjoni tan-natura eżistenti u sforzi relatati kemm fl-oqsma ta' konservazzjoni kif ukoll 'il barra minnhom;

(iv) it-twessiegħ tal-bażi tal-għarfien u mili tal-vojt fl-għarfien, fosthom fl-ikkwantifikar tal-valur ta' funzjonijiet u servizzi ekosistemiċi;

(d) l-inkoraġġiment u l-faċilitazzjoni tal-kooperazzjoni reġjonali sabiex jiġu indirizzati kwistjonijiet bħal dik tal-ispeċi invażivi barranin jew tal-impatti tat-tibdil fil-klima;

(e) l-iżvilupp ta' mekkaniżmi sabiex jinġiebu riżorsi fosthom pagamenti għal servizzi ekosistemiċi.

Artikolu 17

Immaniġġar sostenibbli tal-foresti

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-immaniġġar sostenibbli tal-foresti tista' tikkonċerna l-promozzjoni tal-konservazzjoni u l-immaniġġar sostenibbli ta' foresti, inkluż ir-rwol tagħhom fil-konservazzjoni tal-ambjent mill-erożjoni u l-kontroll tad-deżertifikazzjoni, l-afforestazzjoni u l-immaniġġar tal-esportazzjonijiet tal-injam.

Artikolu 18

Immaniġġar integrat taż-żona kostali

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-immaniġġar taż-żoni kostali integrati jista' jikkonċerna:

(a) l-appoġġ għall-isforzi tal-PTEE lejn l-ilħuq ta' mmaniġġar sostenibbli ta' żoni kostali u tal-baħar fid-definizzjoni ta' approċċi strateġiċi u integrati għall-ippjanar u l-immaniġġar ta' żoni kostali u tal-baħar;

(b) it-tlaqqigħ ta' attivitajiet ekonomiċi u soċjali bħas-sajd u l-akwakultura, it-turiżmu, it-trasporti marittimi u l-agrikoltura mal-potenzjal ta' żoni kostali u tal-baħar f'termini ta' enerġija rinnovabbli, materja prima, filwaqt li jitqiesu l-impatti tat-tibdil fil-klima u l-attivitajiet tal-bniedem.

Artikolu 19

Oċeani

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-governanza tal-oċeani internazzjonali tista' tikkonċerna:

(a) it-tisħiħ tad-djalogu dwar kwistjonijiet ta' interess komuni fil-qasam;

(b) il-promozzjoni tal-għarfien dwar il-baħar u l-bijoteknoloġija, l-enerġija mill-oċeani, is-sorveljanza marittima, l-immaniġġar taż-żoni kostali u mmaniġġar imsejjes fuq l-ekosistemi;

(c) il-promozzjoni ta' approċċi integrati fil-livell internazzjonali.

(d) il-promozzjoni attiva tal-governanza tajba, l-aħjar prattiki u l-immaniġġar responsabbli tas-sajd fil-konservazzjoni u l-immaniġġar sostenibbli tal-istokkijiet tal-ħut, fosthom l-istokkijiet tal-ħut ta' interess komuni u dawk immaniġġati min organizzazzjonijiet reġjonali tal-immaniġġar tas-sajd;

(e) djalogu u kooperazzjoni dwar il-konservazzjoni tal-istokkijiet tal-ħut fosthom miżuri fil-ġlieda kontra s-sajd illegali, mhux rappurtat u mhux irregolat u kooperazzjoni effettiva mal-organizzazzjonijiet tal-immaniġġar tal-ħut u wkoll fi ħdanhom. Id-djalogu u l-kooperazzjoni

għandhom jinkludu skemi ta' kontroll u spezzjoni, inċentivi u obbligi għal immaniġġar aktar effettiv tas-sajd u l-ambjenti kostali fit-tul.

2. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, u waqt li jiġu żgurati l-konsistenza u l-kumplimentarjetà ma' Ftehimiet ta' Sħubija tas-Sajd eżistenti, il-kooperazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 (d) u (e) għandha tkun ibbażata fuq il-prinċipji li ġejjin:

(a) impenn għal immaniġġar responsabbli tas-sajd u tal-prattiki tas-sajd;

(b) ma jitwettqux miżuri jew attivitajiet li jkunu inkonsistenti mal-prinċipji tal-isfruttament sostenibbli tar-riżorsi tas-sajd;

(c) jiġu kkunsidrati ftehimiet ta' sħubija bilaterali eżistenti jew possibbli fil-futur dwar is-sajd bejn l-Unjoni u l-PTEE, l-Unjoni u l-PTEE għandhom ikollhom l-għan li jikkonsultaw b'mod regolari ma' xulxin dwar il-konservazzjoni u l-immaniġġar tar-riżorsi ħajjin tal-baħar u li jiskambjaw informazzjoni dwar l-istat attwali tar-riżorsi fil-kuntest tal-organi rilevanti tal-assoċjazzjoni previsti fl-Artikolu 14.

Artikolu 20

Immaniġġar sostenibbli tal-ilma

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, l-Unjoni u l-PTEE jistgħu jikkooperaw fil-qasam tal-immaniġġar sostenibbli tal-ilma permezz ta' politika dwar l-ilma u bini ta' istituzzjonijiet, għall-ħarsien tar-riżorsi tal-ilma, tal-provvisti tal-ilma f'żoni rurali u urbani għal skopijiet domestiċi, industrijali u agrikoli, għall-ħżin, id-distribuzzjoni u l-immaniġġar tar-riżorsi tal-ilma u l-immaniġġar tal-ilma tad-drenaġġ.

2. Fil-qasam tal-provvista tal-ilma u s-settur tas-sanità, għandha tingħata attenzjoni partikolari għall-aċċess f'żoni li mhumiex moqdija tajjeb fir-rigward tal-ilma għax-xorb u s-servizzi tas-sanità u dawk li huma partikolarment esposti għal diżastri naturali, li jikkontribwixxu direttament għall-iżvilupp ta' riżorsi umani permezz tat-titjib tal-istat tas-saħħa u taż-żieda fil-produttività.

3. Il-kooperazzjoni f'dawn l-oqsma għandha tkun iggwidata mill-prinċipju li l-ħtieġa li għad hemm għall-estensjoni tal-provvista ta' servizzi bażiċi tal-ilma u tas-sanità lil popolazzjonijiet urbani u rurali għandha tiġi indirizzata f'modi sostenibbli mil-lat ambjentali.

Artikolu 21

Il-ġestjoni tal-iskart

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-immaniġġar tal-iskart tista' tikkonċerna l-promozzjoni tal-użu tal-aħjar prattika ambjentali fl-operazzjonijiet kollha relatati mal-immaniġġar tal-iskart, inkluż it-tnaqqis tal-iskart, ir-riċiklaġġ jew proċessi oħra ta' rkupru, pereżempju l-irkupru tal-enerġija u r-rimi tal-iskart.

Artikolu 22

Enerġija

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-enerġija sostenibbli tista' tikkonċerna:

(a) il-produzzjoni tal-enerġija sostenibbli, id-distribuzzjoni u l-aċċess, b'mod partikolari, l-iżvilupp, il-promozzjoni, l-użu u l-ħżin tal-enerġija sostenibbli b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju minn sorsi ta' enerġija rinnovabbli;

(b) politiki u regolamenti dwar l-enerġija, partikolarment it-tfassil ta' politiki u l-adozzjoni ta' regolamenti li jiggarantixxu tariffi tal-enerġija bi prezzijiet raġonevoli u sostenibbli;

(c) l-użu effiċjenti tal-enerġija, partikolarment l-iżvilupp u l-introduzzjoni ta’ standards tal-enerġija effiċjenti u l-implimentazzjoni ta’ miżuri ta’ effiċjenza enerġetika f’setturi differenti (industrijali, kummerċjali, pubbliċi u domestiċi), kif ukoll attivitajiet edukattivi u ta’ sensibilizzazzjoni magħhom;

(d) it-trasport, partikolarment l-iżvilupp, il-promozzjoni u l-użu ta’ mezzi tat-trasport aktar pubbliċi u privati li ma jagħmlux ħsara lill-ambjent bħal vetturi ibridi, elettriċi jew bl-idroġenu, skemi ta’ car-pooling u ta’ użu ta’ roti;

(e) l-ippjanar u l-bini ta' bliet, partikolarment il-promozzjoni u l-introduzzjoni ta' standards għolja fir-rigward tal-kwalità tal-ambjent u rendiment għoli fl-użu tal-enerġija fl-ippjanar urban u l-bini; kif ukoll;

(f) it-turiżmu, partikolarment il-promozzjoni ta’ infrastrutturi enerġetiċi awtosuffiċjenti (imsejsa fuq l-enerġija rinnovabbli) u/jew infrastrutturi turistiċi ekoloġiċi.

Artikolu 23

Il-materja prima

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-materja prima, inklużi elementi terrestri rari tista’ tikkonċerna l-promozzjoni ta’ materja prima għas-settur li huwa sostenibbli fir-rigward tal-operazzjonijiet kollha relatati mat-tħaffir tal-minjieri, u timmira għal:

(a) effiċjenza fir-riżorsi;

(b) il-promozzjoni ta’ riċiklaġġ;

(c) l-iżvilupp u t-tisħiħ tal-ħarsien ambjentali;

(d) l-immaniġġar u l-isfruttamenti li ma jagħmlux ħsara lill-ambjent;

(e) it-tisħiħ tal-kapaċitajiet, it-taħriġ, l-innovazzjoni, miżuri għar-riċerka u n-negozju għall-isfruttament u l-estrazzjoni ta’ materja prima fuq livell lokali, reġjonali u nazzjonali.

Artikolu 24

It-tibdil fil-klima

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tat-tibdil fil-klima għandu jkollha l-għan li tappoġġa l-inizjattivi tal-PTEE li jikkonċernaw il-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u l-adattament għall-effetti negattivi tat-tibdil fil-klima, u tista’ tkopri:

(a) l-iżvilupp ta’ evidenza; l-identifikazzjoni ta’ riskji ewlenin u azzjonijiet, pjanijiet, jew miżuri territorjali, reġjonali u/jew internazzjonali bil-għan tal-adattament għat-tibdil fil-klima jew il-mitigazzjoni tal-effetti negattivi tiegħu;

(b) tikkontribwixxi għall-isforzi tal-pajjiżi sħab biex iwettqu l-impenji tagħhom dwar il-bidla fil-klima skont il-Ftehim ta’ Pariġi dwar it-Tibdil fil-Klima

(c) l-integrazzjoni tal-adattament tat-tibdil fil-klima u l-mitigazzjoni tagħha fil-politiki u l-istrateġiji pubbliċi;

(d) l-elaborazzjoni u l-identifikazzjoni ta' dejta u indikaturi statistiċi, għodod essenzjali għat-tfassil u l-implimentazzjoni tal-politika; kif ukoll;

(e) il-promozzjoni tal-parteċipazzjoni tal-PTEE fi djalogu reġjonali u internazzjonali sabiex titrawwem il-kooperazzjoni, inkluż l-iskambju ta’ għarfien u esperjenza.

Artikolu 25

Tnaqqis tar-riskju ta' diżastri

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tat-tnaqqis tar-riskju ta' diżastri tista' tikkonċerna:

(a) l-iżvilupp jew l-ipperfezzjonar ta' sistemi, inklużi infrastrutturi, għall-prevenzjoni ta' diżastri, u għat-tħejjija għalihom, fosthom it-tbassir u s-sistemi ta' twissija bikrija, bil-għan li jitnaqqsu l-konsegwenzi tad-diżastri;

(b) l-iżvilupp ta' għarfien dettaljat tal-esponiment għad-diżastri u tal-kapaċitajiet ta' rispons attwali fil-PTEE u fir-reġjuni fejn iseħħu;

(c) it-tisħiħ ta' miżuri eżistenti ta' prevenzjoni u tħejjija għal diżastri fil-livelli lokali, nazzjonali u reġjonali;

(d) it-titjib tal-kapaċitajiet ta' rispons tal-atturi kkonċernati, sabiex isiru aktar koordinati, effettivi u effiċjenti;

(e) it-titjib tas-sensibilizzazzjoni u informazzjoni lill-popolazzjoni dwar l-esponiment għal riskji, prevenzjoni, tħejjija u rispons fl-eventwalità ta' diżastri, bl-attenzjoni xierqa għall-ħtiġijiet speċifiċi ta' persuni b'diżabbiltà;

(f) it-tisħiħ tal-kollaborazzjoni bejn l-atturi ewlenin involuti fil-protezzjoni ċivili; kif ukoll;

(g) il-promozzjoni tal-parteċipazzjoni tal-PTEE f'organi reġjonali, Ewropej u/jew internazzjonali sabiex ikun jista' jsir skambju aktar regolari ta' informazzjoni u kooperazzjoni aktar mill-qrib fost is-sħab differenti fl-eventwalità ta' diżastru.

KAPITOLU 2

L-AĊĊESSIBBILTÀ

Artikolu 26

L-objettivi ġenerali

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-aċċessibbiltà għandu jkollha l-għan li:

(a) tiżgura aċċess akbar għall-PTEE għal netwerks globali tat-trasport; kif ukoll;

(b) tiżgura aċċess akbar għall-PTEE għal teknoloġiji u servizzi tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni.

2. Il-kooperazzjoni fil-kuntest imsemmi fil-paragrafu 1 tista' tinkludi:

(a) il-politika u l-bini ta' istituzzjonijiet;

(b) it-trasport bit-triq, bil-ferrovija, bil-baħar jew b'passaġġi fuq l-ilma interni; kif ukoll;

(c) il-faċilitajiet ta' ħżin f'portijiet u ajruporti.

Artikolu 27

It-trasport marittimu

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tat-trasport marittimu għandu jkollha l-għan li tiżviluppa u tippromwovi servizzi ta' trasport marittimu aktar kosteffiċjenti u effiċjenti fil-PTEE, u tista' tikkonċerna:

(a) il-promozzjoni ta' trasport bil-baħar effiċjenti ta' merkanzija b'rati ekonomikament u kummerċjalment vijabbli;

(b) l-iffaċilitar ta' parteċipazzjoni akbar min-naħa tal-PTEE f'servizzi internazzjonali ta' trasport bil-baħar;

(c) l-inkoraġġiment ta' programmi reġjonali;

(d) l-appoġġ tal-involviment tas-settur privat lokali fl-attivitajiet tat-trasport bil-baħar; kif ukoll;

(e) l-iżvilupp tal-infrastruttura.

2. L-Unjoni u l-PTEE għandhom jippromwovu s-sikurezza tat-trasport bil-baħar, is-sigurtà ta' ekwipaġġi u l-prevenzjoni tat-tniġġis.

3. L-Unjoni u l-PTEE għandhom jippromwovu s-sikurezza u s-sigurtà marittima, il-protezzjoni tal-ambjent tal-baħar, il-kondizzjonijiet ta' għejxien u ħidma abbord f'konformità mal-konvenzjonijiet internazzjonali rilevanti u qafas leġiżlattiv tal-UE.

Artikolu 28

Trasport bl-ajru

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tat-trasport bl-ajru tista' tikkonċerna:

(a) ir-riforma u l-immodernizzar tal-industriji tal-ajru tal-PTEE;

(b) il-promozzjoni tal-vijabbiltà u l-kompetittività kummerċjali tal-industriji tat-trasport bl-ajru tal-PTEE;

(c) l-iffaċilitar tal-investiment u l-parteċipazzjoni tas-settur privat; kif ukoll;

(d) il-promozzjoni tal-iskambju ta' għarfien u prattiki kummerċjali tajba.

Artikolu 29

Is-sigurtà u s-sikurezza tat-trasport bl-ajru

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fl-oqmsa tas-sigurtà u s-sikurezza tat-trasport bl-ajru għandu jkollha l-għan li tappoġġa lill-PTEE fl-isforzi tagħhom li jikkonformaw mal-istandards internazzjonali rilevanti tal-UE u, fost l-oħrajn, tista' tkopri:

(a) l-implimentazzjoni tas-sistema tas-sikurezza tal-avjazzjoni fl-UE, u ta' standards internazzjonali fejn rilevanti;

(b) l-implimentazzjoni ta' sigurtà fl-ajruport u tisħiħ fil-kapaċità tal-awtoritajiet tal-avjazzjoni ċivili biex jimmaniġġaw l-aspetti kolla ta' sigurtà operazzjonali mqiegħda taħt il-kontroll tagħhom; kif ukoll;

(c) l-iżvilupp ta' infrastrutturi u riżorsi umani.

Artikolu 30

Servizzi ta' teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tat-teknoloġija tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni (ICT) għandu jkollha l-għan li tħeġġeġ l-innovazzjoni, it-tkabbir ekonomiku u titjib fil-ħajja ta' kuljum taċ-ċittadini u n-negozji tal-PTEE, fosthom il-promozzjoni tal-aċċessibbiltà għal persuni b'diżabbiltà. B'mod partikolari, il-kooperazzjoni għandu jkollha l-għan li ttejjeb il-kapaċità regolatorja tal-PTEE u tista' tappoġġa l-espansjoni ta' netwerks u servizzi tal-ICT permezz tal-miżuri li ġejjin:

(a) il-ħolqien ta' ambjent regolatorju prevedibbli li jżomm il-pass mal-iżviluppi teknoloġiċi, jistimula t-tkabbir u l-innovazzjoni u jrawwem il-kompetizzjoni u l-ħarsien tal-konsumatur;

(b) id-djalogu dwar id-diversi aspetti ta' politika rigward il-promozzjoni u l-monitoraġġ tas-soċjetà tal-informazzjoni;

(c) l-iskambju ta' informazzjoni dwar standards u kwistjonijiet ta' interoperabbiltà;

(d) il-promozzjoni tal-kooperazzjoni fil-qasam tar-riċerka tal-ICT u fil-qasam tal-infrastrutturi tar-riċerka bbażati fuq l-ICT;

(e) l-iżvilupp ta' servizzi u applikazzjonijiet fl-oqsma b'impatt kbir fuq is-soċjetà.

KAPITOLU 3

RIĊERKA U INNOVAZZJONI

Artikolu 31

Kooperazzjoni fir-riċerka u l-innovazzjoni

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tar-riċerka u l-innovazzjoni tista' tkopri x-xjenza, l-enerġija, it-tibdil fil-klima, ir-reżistenza għad-diżastri, ir-riżorsi naturali, inklużi l-materja prima, u l-użu sostenibbli ta' riżorsi ħajjin.

Tista' tkopri wkoll it-teknoloġija, fosthom it-teknoloġiji tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni, bil-għan li jingħata kontribut għall-iżvilupp sostenibbli tal-PTEE u għall-promozzjoni tar-rwol tal-PTEE bħala ċentri reġjonali u ċentri ta' eċċellenza kif ukoll tal-kompetittività industrijali tagħhom. B'mod partikolari, il-kooperazzjoni tista' tikkonċerna:

(a) id-djalogu, il-kooperazzjoni u l-ħolqien ta' sinerġiji bejn il-politiki u l-inizjattivi tal-PTEE u l-Unjoni dwar ix-xjenza, it-teknoloġija u l-innovazzjoni;

(b) il-bini ta' politika u istituzzjonijiet fil-PTEE u azzjonijiet komuni fil-livell lokali, nazzjonali jew reġjonali, bil-għan li jiġu żviluppati x-xjenza, it-teknoloġija u l-attivitajiet innovazzjoni u l-applikazzjoni tagħhom;

(c) il-kooperazzjoni bejn entitajiet legali mill-PTEE, l-Unjoni, l-Istati Membri u pajjiżi terzi;

(d) il-parteċipazzjoni ta' riċerkaturi individwali, korpi tar-riċerka u entitajiet legali tal-PTEE fil-Programmi Qafas Ewropej għar-Riċerka u l-Innovazzjoni u l-Programm għall-Kompetittività tal-Intrapriżi u l-intrapriżi żgħar u medji (COSME), u wkoll billi jorbtuhom ma' attivitajiet diġà appoġġati ta' dawn il-programmi bil-għan li tiġi żgurata l-kumplimentarjetà tal-attivitajiet; kif ukoll;

(e) it-taħriġ u l-mobbiltà internazzjonali ta' riċerkaturi tal-PTEE u skambji.

KAPITOLU 4

ŻGĦAŻAGĦ, EDUKAZZJONI, TAĦRIĠ, SAĦĦA, IMPJIEGI, SIGURTÀ SOĊJALI, IS-SIKUREZZA TAL-IKEL U S-SIKUREZZA TAL-IKEL

Artikolu 32

Żgħażagħ

1. L-Unjoni għandha tiżgura li l-persuni fiżiċi mill-PTEE, kif definiti fl-Artikolu 50, ikunu jistgħu jipparteċipaw f'inizjattivi tal-Unjoni li jikkonċernaw iż-żgħażagħ fuq l-istess bażi taċ-ċittadini tal-Istati Membri.

2. L-assoċjazzjoni għandha l-għan li ssaħħaħ ir-rabtiet bejn iż-żgħażagħ li jgħixu fil-PTEE u fl-Unjoni, fost l-oħrajn permezz tal-promozzjoni tal-mobbiltà għat-tagħlim għaż-żgħażagħ tal-PTEE u bit-trawwim tal-komprensjoni reċiproka bejn iż-żgħażagħ.

Artikolu 33

L-edukazzjoni u t-taħriġ

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-edukazzjoni u t-taħriġ tista' tikkonċerna:

(a) l-għoti ta' edukazzjoni inkluživa ta' kwalità għolja fil-livell primarju, sekondarju u tal-edukazzjoni terzjarja u fil-qasam tal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali; kif ukoll

(b) l-appoġġ lill-PTEE fid-definizzjoni u l-implimentazzjoni ta' politiki tal-edukazzjoni u tat-taħriġ vokazzjonali.

2. L-Unjoni għandha tiżgura li l-persuni fiżiċi mill-PTEE, kif definiti fl-Artikolu 50, ikunu jistgħu jipparteċipaw f'inizjattivi tal-Unjoni li jikkonċernaw l-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali fuq l-istess bażi taċ-ċittadini tal-Istati Membri.

3. L-Unjoni għandha tiżgura li l-korpi u l-istituti tal-edukazzjoni mill-PTEE jkunu jistgħu jieħdu sehem f'inizjattivi ta' kooperazzjoni tal-Unjoni relatati mal-edukazzjoni u t-taħriġ vokazzjonali abbażi tal-istess korpi u istituzzjonijiet tal-edukazzjoni tal-Istati Membri.

Artikolu 34

Impjiegi u politika soċjali

1. L-Unjoni u l-PTEE għandu jkollhom djalogu fil-qasam tal-impiegi u l-politika soċjali li jikkontribwixxi għall-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-PTEE u l-promozzjoni ta' xogħol deċenti fil-PTEE u fir-reġjuni fejn jinsabu. Dan id-djalogu għandu jkollu l-għan ukoll li jappoġġa l-isforzi tal-awtoritajiet tal-PTEE għall-iżvilupp ta' politiki u leġiżlazzjoni f'dan il-qasam.

2. Fil-parti l-kbira tiegħu dan id-djalogu għandu jikkonsisti minn informazzjoni u l-aħjar prattiki relatati mal-politiki u l-leġiżlazzjoni fil-qasam tal-impjiegi u l-politika soċjali li jkunu fl-interess reċiproku tal-Unjoni u tal-PTEE. F'dan ir-rigward, għandhom jiġu kkunsidrati oqsma bħall-iżvilupp tal-ħiliet, il-ħarsien soċjali, id-djalogu soċjali, l-opportunitajiet indaqs, in-nondiskriminazzjoni u l-aċċessibbiltà għal persuni b'diżabbiltà, is-saħħa u s-sikurezza fuq il-post tax-xogħol u standards tax-xogħol.

Artikolu 35

Is-saħħa pubblika, is-sigurtà tal-ikel u s-sikurezza tal-ikel

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, kooperazzjoni fil-qasam tas-saħħa pubblika u s-sikurezza alimentari għandha timmira, *inter alia*, biex tnaqqas il-mard li ma jitteħidx u b'mod partikolari, tiżviluppa, ssaħħaħ u żżomm il-kapaċità tal-PTEE għal sorveljanza epidemoloġika, monitoraġġ, twissija bikrija, valutazzjoni tar-riskju u rispons għal theddid serju transfruntier permezz ta' miżuri li jinkludu:

(a) azzjonijiet li jsaħħu t-tħejjija u l-ippjanar tar-rispons kontra emerġenzi tas-saħħa bħal epidemiji ta' mard li jittieħed, inkluż permezz tal-implimentazzjoni tar-Regolamenti Internazzjonali tas-Saħħa, jiżguraw l-interoperabbiltà bejn is-settur tas-saħħa u setturi oħrajn, u l-provvista kontinwa ta' servizzi u prodotti kritiċi;

(b) bini ta' kapaċità permezz tat-tisħiħ ta' netwerks ta' saħħa pubblika fil-livell reġjonali, il-faċilitazzjoni tal-iskambju ta' informazzjoni fost esperti u l-promozzjoni ta' taħriġ xieraq, inkluż fil-qasam tas-sikurezza alimentari;

(c) l-iżvilupp ta' għodod u pjattaformi tal-komunikazzjoni, inklużi sistemi ta' twissija bikrija, kif ukoll programmi ta' tagħlim elettroniku adattati għall-ħtiġijiet partikolari tal-PTEE;

(d) azzjonijiet għall-prevenzjoni u t-tnaqqis ta' tifqigħat relatati mal-ikel u indirizzar tas-sikurezza alimentari u l-kwistjonijiet ta' sikurezza alimentari;

(e) azzjonijiet biex jitnaqqas il-piż tal-mard li ma jitteħidx fil-qafas tal-ilħuq tal-għanijiet ta' żvilupp sostenibbli.

KAPITOLU 5

KULTURA U TURIŻMU

Artikolu 36

Skambji kulturali u djalogu

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-iskambji kulturali u d-djalogu tista' tikkonċerna:

(a) l-iżvilupp indipendenti tal-PTEE, billi dan huwa proċess imsejjes fuq il-persuni nfushom u b'għeruq fil-kultura ta' kull poplu;

(b) l-appoġġ għall-politiki u l-miżuri adottati mill-awtoritajiet kompetenti tal-PTEE biex jittejbu r-riżorsi umani, jiżdiedu l-kapaċitajiet kreattivi tagħhom stess u jiġu promossi l-identitajiet kulturali tagħhom;

(c) il-parteċipazzjoni tal-popolazzjoni fil-proċess tal-iżvilupp;

(d) l-iżvilupp ta' għarfien komuni u skambju ta' informazzjoni mtejjeb fir-rigward ta' kwistjonijiet kuturali u awdjoviżivi permezz tad-djalogu.

2. Permezz tal-kooperazzjoni tagħhom, l-Unjoni u l-PTEE għandhom jippruvaw jistimulaw l-iskambju kulturali bejniethom permezz ta':

(a) kooperazzjoni bejn is-setturi kulturali u kreattivi tas-sħab kollha;

(b) il-promozzjoni taċ-ċirkulazzjoni ta' xogħlijiet kulturali u kreattivi u operaturi bejniethom;

(c) il-kooperazzjoni fl-ambitu tal-kooperazzjoni għat-trawwim tal-iżvilupp, l-innovazzjoni, il-bini ta' udjenza u mudelli kummerċjali ġodda.

Artikolu 37

Il-kooperazzjoni awdjo-viżiva

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazjoni fil-qasam awdjoviżiv għandha l-għan li tippromwovi l-produzzjonijiet awdjoviżivi ta' xulxin u tista' tkopri l-azzjonijiet li ġejjin:

(a) il-kooperazzjoni u l-iskambju bejn l-industriji tax-xandir rispettivi;

(b) inkoraġġiment tal-iskambju ta' xogħlijiet awdjoviżivi;

(c) l-iskambju ta' informazzjoni u fehmiet dwar il-politika awdjoviżiva u tax-xandir u qafas regolatorju bejn l-awtoritajiet kompetenti;

(d) l-inkoraġġiment ta' zjajjar u parteċipazzjoni f'avvenimenti internazzjonali li jsiru fit-territorju tagħhom kif ukoll f'pajjiżi terzi.

2. Xogħlijiet awdjoviżivi koprodotti għandhom ikunu intitolati li jibbenefikaw minn kwalunkwe skema dwar il-promozzjoni ta' kontenut kulturali lokali jew reġjonali stabbilit fl-Unjoni, il-PTEE u l-Istati Membri li jkollhom rabtiet magħhom.

Artikolu 38

Arti tal-ispettaklu

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-arti tal-ispettaklu tista' tikkonċerna:

(a) il-faċilitazzjoni ta' aktar kuntatti bejn il-prattikanti ta' arti tal-ispettaklu f'oqsma bħall-iskambji professjonali u taħriġ fosthom il-parteċipazzjoni f'udjenzi bi prova, l-iżvilupp ta' netwerks u l-promozzjoni tan-networking;

(b) l-inkoraġġiment ta' produzzjonijiet konġunti bejn produtturi ta' Stat Membru wieħed jew aktar tal-Unjoni u PTEE wieħed jew aktar; kif ukoll

(c) l-inkoraġġiment tal-iżvilupp ta' standards internazzjonali tat-teknoloġija teatrali u l-użu ta' sinjali tal-palk teatrali, fosthom permezz ta' korpi xierqa tal-istandardizzazzjoni.

Artikolu 39

Protezzjoni ta' wirt kulturali u monumenti storiċi

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam ta' wirt kulturali tanġibbli u intanġibbli u monumenti storiċi għandha l-għan li tippromwovi skambji ta' għarfien espert u tal-aħjar prattiki permezz ta':

(a) il-faċilitazzjoni ta' skambji ta' esperti;

(b) il-kollaborazzjoni dwar taħriġ professjonali;

(c) is-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku lokali; kif ukoll

(d) l-għoti ta' pariri u l-ħarsien ta' monumenti storiċi u spazji protetti u dwar il-leġiżlazzjoni u l-implimentazzjoni ta' miżuri relatati mal-wirt, b'mod partikolari l-integrazzjoni tiegħu fil-ħajja lokali.

Artikolu 40

It-turiżmu

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tat-turiżmu tista' tinkludi:

(a) miżuri bil-għan li jiġu definiti, adattati u żviluppati politiki sostenibbli dwar it-turiżmu;

(b) miżuri u operazzjoni għall-iżvilupp u l-appoġġ ta' turiżmu sostenibbli;

(c) miżuri bil-għan li t-turiżmu sostenibbli jiġi integrat fil-ħajja soċjali, kulturali u ekonomika taċ-ċittadini tal-PTEE.

KAPITOLU 6

IL-ĠLIEDA KONTRA L-KRIMINALITÀ ORGANIZZATA

Artikolu 41

Il-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata, it-traffikar ta’ bnedmin, abbuż sesswali mit-tfal u l-isfruttament sesswali, it-terroriżmu u l-korruzzjoni

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-kriminalità organizzata tista’ tikkonċerna:

(a) l-iżvilupp ta' mezzi innovattivi u effettivi ta' kooperazzjoni ġudizzjarja u tal-pulizija, fosthom kooperazzjoni ma' partijiet ikkonċernati oħrajn bħas-soċjetà ċivili, fil-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata, it-traffikar ta' bnedmin, l-abbuż sesswali mit-tfal u l-isfruttament sesswali, it-terroriżmu u l-korruzzjoni; kif ukoll

(b) l-appoġġ sabiex tiżdied l-effiċjenza tal-politiki tal-PTEE għall-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata, it-traffikar tal-bnedmin, l-abbuż sesswali mit-tfal u l-isfruttament sesswali, it-terroriżmu u l-korruzzjoni, kif ukoll il-produzzjoni, id-distribuzzjoni u t-traffikar ta’ kwalunkwe tip ta’ droga narkotika u sustanza psikotropika, il-prevenzjoni u t-tnaqqis tal-użu tad-drogi u danni relatati mad-drogi, b’kunsiderazzjoni tax-xogħol li twettaq f’dawn l-oqsma minn korpi internazzjonali, fost l-oħrajn permezz:

(i) ta’ taħriġ u bini ta’ kapaċità fil-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata, fosthom it-traffikar ta’ bnedmin, l-abbuż sesswali mit-tfal u l-isfruttament sesswali, it-terroriżmu u l-korruzzjoni;

(ii) il-prevenzjoni inkluż it-taħriġ, l-edukazzjoni u l-promozzjoni tas-saħħa, it-trattament u r-riabilitazzjoni ta’ min hu dipendenti fuq id-droga, fosthom proġetti għar-riintegrazzjoni ta’ min huwa dipendenti fuq id-droga fl-ambjenti soċjali u tax-xogħol;

(iii) l-iżvilupp ta’ miżuri effettivi ta’ nfurzar;

(iv) assistenza teknika, finanzjarja u amministrattiva dwar l-iżvilupp ta’ politiki u leġiżlazzjoni effettivi dwar it-traffikar ta’ bnedmin, partikolarment kampanji ta’ sensibilizzazzjoni, mekkaniżmi ta’ konsultazzjoni u sistemi ta’ ħarsien tal-vittmi, bl-involviment tal-partijiet ikkonċernati rilevanti kollha u s-soċjetà ċivili;

(v) assistenza teknika, finanzjarja u amministrattiva relatata mal-prevenzjoni, it-trattament u t-tnaqqis tal-ħsara relatata mal-abbuż mid-droga;

(vi) assistenza teknika għall-appoġġ tal-iżvilupp ta' leġiżlazzjoni u ta' politika kontra l-abbuż sesswali mit-tfal u l-isfruttament sesswali; kif ukoll

(vii) assistenza teknika u taħriġ għall-appoġġ tal-bini ta’ kapaċità u l-inkoraġġiment tal-konformità ma’ standards internazzjonali fil-ġlieda kontra l-korruzzjoni speċjalment ta’ dawk stabbiliti fil-Konvenzjoni tan-NU kontra l-Korruzzjoni.

2. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-PTEE għandhom jikkooperaw mal-Unjoni fir-rigward tal-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu skont l-Artikolu 70.

PARTI III

KUMMERĊ U KOOPERAZZJONI RELATATA MAL-KUMMERĊ

TITOLU I
DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI

Artikolu 42

Objettivi speċifiċi

L-objettivi ġenerali tal-kooperazzjoni rigward il-kummerċ u rigward il-kwistjonijiet relatati mal-kummerċ bejn l-Unjoni u l-PTEE huma:

(a) il-promozzjoni tal-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-PTEE billi jinħolqu relazzjonijiet ekonomiċi mill-qrib bejnhom u l-Unjoni fit-totalità tagħha;

(b) jingħata stimolu favur l-integrazzjoni effettiva tal-PTEE fl-ekonomiji reġjonali u dinjin u favur l-iżvilupp tal-kummerċ tal-merkanzija u tas-servizzi;

(c) jingħata appoġġ lill-PTEE fil-ħolqien ta' klima li tiffavorixxi l-investiment biex b'hekk jiġi sostnut l-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-PTEE;

(d) il-promozzjoni tal-istabbiltà, l-integrità u t-trasparenza tas-sistema finanzjarja globali, u l-governanza tajba fil-qasam tat-taxxa;

(e) jingħata appoġġ lill-proċess tad-diversifikazzjoni tal-ekonomiji tal-PTEE;

(f) jingħata appoġġ lill-kapaċitajiet tal-PTEE biex jifformulaw u jimplimentaw il-politiki meħtieġa għall-iżvilupp tal-kummerċ tagħhom tal-merkanzija u tas-servizzi;

(g) jingħata appoġġ lill-kapaċitajiet tal-PTEE fil-qasam tal-esportazzjoni u tal-kummerċ;

(h) jingħata appoġġ għall-isforzi tal-PTEE sabiex jallinjaw jew jikkonverġu l-leġiżlazzjoni lokali tagħhom mal-leġiżlazzjoni tal-Unjoni, fejn dan ikun rilevanti;

(i) l-għoti ta' possibbiltajiet għal kooperazzjoni u djalogu mal-Unjoni dwar oqsma kummerċjali u dawk relatati mal-kummerċ.

TITOLU II
ARRANĠAMENTI GĦAL KUMMERĊ FI PRODOTTI U SERVIZZI U L-ISTABBILIMENT

KAPITOLU 1

ARRANĠAMENTI GĦAL KUMMERĊ FIL-PRODOTTI

Artikolu 43

Aċċess liberu għal prodotti oriġinanti

1. Il-prodotti li joriġinaw mill-PTEE għandhom jiġu importati fl-Unjoni mingħajr dazju ta' importazzjoni.

2. Id-definizzjoni ta’ prodotti oriġinanti u l-metodi ta’ kooperazzjoni amministrattiva li għandhom x’jaqsmu ma’ dan huma preskritti fl-Anness II.

Artikolu 44

Restrizzjonijiet kwantitattivi u miżuri li jkollhom effett ekwivalenti

1. Fir-rigward tal-importazzjonijiet ta’ prodotti oriġinanti fil-PTEE, l-Unjoni ma għandha tapplika l-ebda restrizzjoni jew miżura kwantitattiva li jkollha effett ekwivalenti.

2. Il-paragrafu 1 ma għandux jipprekludi projbizzjonijiet jew restrizzjonijiet ġustifikati fuq importazzjonijiet, esportazzjonijiet jew prodotti fi tranżitu għal raġunijiet ta’ moralità pubblika jew politika pubblika, il-protezzjoni tas-saħħa u l-ħajja tal-bniedem, tal-annimali u tal-pjanti, il-protezzjoni ta’ teżori nazzjonali li jippossjedu valur artistiku, storiku jew arkeoloġiku, il-konservazzjoni ta’ riżorsi naturali li jinħlew jew il-protezzjoni ta’ proprjetajiet industrijali u kummerċjali.

3. Il-projbizzjonijiet jew restrizzjonijiet imsemmijin fl-ewwel subparagrafu ma għandhom fl-ebda każ jikkostitwixxu mezz ta’ diskriminazzjoni arbitrarja jew mhux ġustifikabbli jew restrizzjoni travestita fil-kummerċ.

Artikolu 45

Miżuri adottati mill-PTEE

1. L-awtoritajiet tal-PTEE jistgħu jżommu jew jintroduċu, fir-rigward ta’ importazzjonijeit ta’ prodotti oriġinanti mill-Unjoni, id-dazji doganali u r-restrizzjonijiet kwantitattivi li jqisu bħala xierqa fid-dwal tal-ħtiġijiet tal-iżvilupp rispettivi tagħhom.

2. Għall-oqsma koperti minn dan il-Kapitolu, il-PTEE għandhom jagħtu lill-Unjoni trattament favorevoli daqs l-aktar trattament favorevoli applikabbli għal kwalunkwe ekonomija maġġuri ta’ kummerċ kif definita fil-paragrafu 4.

3. Il-paragrafu 2 ma għandux jipprekludi lil PTEE milli jagħti trattament aktar favorevoli lil ċerti PTEE oħrajn jew pajjiżi oħrajn fil-fażi tal-iżvilupp minn dak li jagħti lill-Unjoni.

4. Għall-finijiet ta’ dan it-Titolu, “ekonomija kummerċjali maġġuri” tfisser kwalunkwe pajjiż żviluppat, jew kwalunkwe pajjiż li jammonta għal sehem ta’ aktar minn wieħed fil-mija mill-esportazzjonijiet ta’ merkanzija dinjija, jew, bla ħsara għall-paragrafu 3, kwalunkwe grupp ta’ pajjiżi li jaġixxu individwalment, flimkien jew permezz ta’ ftehim ta’ integrazzjoni ekonomika li flimkien ikunu jammontaw għal 1,5 % tal-esportazzjonijiet ta’ merkanzija dinjija. Għal dan il-kalkolu, għandha tintuża l-aħħar dejta uffiċjali disponibbli mid-WTO dwar l-esportaturi ewlenin fil-kummerċ dinji tal-merkanzija (eskluż il-kummerċ fi ħdan l-Unjoni).

5. L-awtoritajiet tal-PTEE għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni, it-tariffi doganali u l-listi ta’ restrizzjonijiet kwantitattivi li japplikaw f’konformità ma’ din id-Deċiżjoni. L-awtoritajiet tal-PTEE għandhom jikkomunikaw ukoll lill-Kummissjoni kull emenda sussegwenti għal dawn il-miżuri kif u meta jkunu adottati.

Artikolu 46

In-nondiskriminazzjoni

1. L-Unjoni ma għandhiex tiddiskrimina bejn il-PTEE u l-PTEE ma għandhomx jiddiskriminaw bejn l-Istati Membri.

2. F'konformità mal-Artikolu 64, l-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet speċifiċi ta' din id-Deċiżjoni u b'mod partikolari l-Artikoli 44(2), l-Artikoli 45 u 48, 49, 51 u l-Artikolu 58(3) tiegħu ma għandhomx jitqiesu li jikkostitwixxu diskriminazzjoni.

Artikolu 47

Kundizzjonijiet għal movimenti ta' skart

1. Il-movimenti ta' skart bejn l-Istati Membri u l-PTEE għandhom jiġi kkontrollati f'konformità mal-liġi internazzjonali, b'mod partikolari mal-Konvenzjoni ta' Basilea[42], u tal-Unjoni. L-Unjoni għandha tappoġġa l-istabbiliment u l-iżvilupp ta' kooperazzjoni internazzjonali effettiva f'dan il-qasam bil-ħsieb li tħares l-ambjent u s-saħħa pubblika.

2. Rigward dawk il-PTEE, li, minħabba l-istatus kostituzzjonali tagħhom, mhumiex Parti mill-Konvenzjoni ta' Basilea, l-awtoritajiet rilevanti tagħhom għandhom iħaffu l-adozzjoni tal-leġiżlazzjoni nazzjonali interna u r-regolamenti amministrattivi li jimplimentaw id-dispożizzjonijiet tal-Konvenzjoni ta' Basel f'dawk il-PTEE.

3. L-Istati Membri li l-PTEE għandhom rabtiet magħhom għandhom jippromwovu l-adozzjoni mill-PTEE tal-leġiżlazzjoni nazzjonali interna u r-regolamenti amministrattivi biex jimplimentaw il-liġi tal-Unjoni rilevanti dwar l-iskart u vjaġġi ta' skart.

4. PTEE u l-Istat Membru li jkollhom rabtiet miegħu jistgħu japplikaw il-proċeduri tagħhom stess fir-rigward tal-esportazzjoni tal-iskart mill-PTEE lejn dak l-Istat Membru. F'każijiet bħal dawn, l-Istat Membru li jkollu rabtiet mal-PTEE għandu javża lill-Kummissjoni bil-leġiżlazzjoni applikabbli kif ukoll kwalunkwe emenda li ssir fuq din il-leġiżlazzjoni.

Artikolu 48

Irtirar temporanju tal-preferenzi

Fejn il-Kummissjoni tikkunsidra li hemm biżżejjed raġunijiet biex tiddubita jekk din id-Deċiżjoni hijiex qed tiġi implimentata b'mod korrett, il-Kummissjoni għandha tidħol f'konsultazzjonijiet mal-PTEE u l-Istat Membru li miegħu l-PTEE għandu relazzjonijiet speċjali, sabiex tiġi żgurata l-implimentazzjoni korretta ta' din id-Deċiżjoni. F'każ li l-konsultazzjonijiet ma jwasslux għal mod aċċettabbli u reċiproku ta' implimentazzjoni ta' din id-Deċiżjoni, l-Unjoni tista', fuq bażi temporanja, tirtira xi preferenzi minn PTEE f'konformità mal-Anness III.

Artikolu 49

Miżuri ta' salvagwardja u sorveljanza

Sabiex tiġi żgurata l-implimentazzjoni xierqa ta' din id-Deċiżjoni, l-Unjoni tista' tieħu miżuri ta' salvagwardja u sorveljanza stabbiliti fl-Anness IV.

---

42 Il-Konvenzjoni ta' Basilea dwar il-Kontroll ta' Movimenti Bejn il-Fruntieri ta' l-Iskart Perikoluż u r-Rimi Tiegħu, iffirmat fit-22 ta' Marzu 1989.

KAPITOLU 2

ARRANĠAMENTI GĦAL KUMMERĊ F'SERVIZZI U GĦALL-ISTABBILIMENT

Artikolu 50
Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan il-Kapitolu:

(a) 'persuna fiżika minn PTEE' hija persuna fiżika li normalment tkun residenti f'PTEE li hija persuna bin-nazzjonalità ta' Stat Membru jew li tgawdi minn status legali speċifiku għal PTEE. Din id-definizzjoni hija bla ħsara għad-drittijiet mogħtija miċ-ċittadinanza tal-Unjoni fit-tifsira tat-TFUE;

(b) 'persuna ġuridika minn PTEE' hija persuna ġuridika minn PTEE stabbilita skont il-liġijiet applikabbli f'PTEE partikolari, u li jkollha uffiċċju rreġistrat, amministrazzjoni ċentrali, jew il-post prinċipali tan-negozju fit-territorju ta' dan il-PTEE. Jekk il-persuna ġuridika jkollha biss uffiċċju rreġistrat jew amministrazzjoni ċentrali fil-PTEE, hija ma għandhiex titqies bħala persuna ġuridika tal-PTEE, sakemm ma tkunx timpenja ruħha f'attività li jkollha rabta reali u kontinwa mal-ekonomija ta' dak il-pajjiż jew territorju;

(c) id-definizzjonijiet rispettivi stabbiliti fil-ftehimiet dwar integrazzjoni ekonomika msemmija fl-Artikolu 51(1) għandhom japplikaw għat-trattament li jingħata bejn l-Unjoni u l-PTEE.

Artikolu 51
Trattament l-aktar favorevoli

1. Fir-rigward ta' kwalunkwe miżura li tolqot il-kummerċ fis-servizzi u l-istabbiliment ta' attivitajiet ekonomiċi:

(a) l-Unjoni għandha tagħti lill-persuni fiżiċi u ġuridiċi tal-PTEE trattament li ma jkunx anqas favorevoli mill-aktar trattament favorevoli applikabbli għal persuni fiżiċi u ġuridiċi simili ta' kwalunkwe pajjiż terz li miegħu l-Unjoni tikkonkludi jew tkun ikkonkludiet ftehim ta' integrazzjoni ekonomika;

(b) PTEE għandu jagħti lill-persuni fiżiċi u ġuridiċi tal-Unjoni trattament li ma jkunx anqas favorevoli mill-aktar trattament favorevoli applikabbli għal persuni fiżiċi u ġuridiċi simili ta' kwalunkwe ekonomija kummerċjali maġġuri li magħha jkun ikkonkluda ftehim ta' integrazzjoni ekonomika wara l-1 ta' Jannar 2014.

2. L-obbligi previsti fil-paragrafu 1 ma għandhomx japplikaw għal trattament mogħti:

(a) fil-qafas ta' suq intern jew ftehim ta' integrazzjoni ekonomika li jirrekjedi li l-partijiet li jipparteċipaw fih japprossimaw il-leġiżlazzjoni tagħhom bil-għan li jneħħu ostakli mhux diskriminatorji għall-istabbiliment u għal kummerċ ta' servizzi;

(b) taħt miżuri li jipprovdu għar-rikonoxximent ta' kwalifiki jew ta' liċenzji. Dan bla ħsara għal miżuri speċifiċi tal-PTEE skont dan l-Artikolu;

(c) taħt kwalunkwe ftehim jew arranġament internazzjonali li jirrigwarda kompletament jew prinċipalment it-tassazzjoni;

(d) taħt miżuri li jibbenefikaw mill-kopertura ta' eżenzjoni ta' nazzjonijiet l-aktar iffavoriti elenkati skont l-Artikolu II.2 tal-GATS.

3. L-ebda ħaġa f'din id-Deċiżjoni m'għandha twaqqaf jew l-Unjoni jew il-PTEE milli jadottaw jew iżommu miżuri għal raġunijiet prudenzjali, inkluż:

(a) għall-protezzjoni ta' investituri, ta' depożitanti, ta' detenturi ta' poloz jew ta' persuni li lihom ikun dovut obbligu fiduċjarju minn fornitur ta' servizzi finanzjarji; jew

(b) l-iżgurar tal-integrità u tal-istabbiltà tas-sistema finanzjarja ta' Parti.

4. L-awtoritajiet ta' PTEE jistgħu, bil-ħsieb li jippromwovu jew jappoġġaw impjieg lokali, jadottaw regolamenti sabiex jgħinu lill-persuni fiżiċi u lill-attivitajiet lokali tagħhom. F'dan il-każ, l-awtoritajiet tal-PTEE għandhom javżaw lill-Kummissjoni bir-regolamenti li jadottaw sabiex hi tkun tista' tgħarraf lill-Istati Membri b'dan.

TITOLU III
OQSMA RELATATI MAL-KUMMERĊ

KAPITOLU 1

KUMMERĊ U ŻVILUPP SOSTENIBBLI

Artikolu 52

Approċċ ġenerali

Il-kooperazzjoni rigward il-kummerċ u rigward il-kwistjonijiet relatati mal-kummerċ skont l-assoċjazzjoni għandha l-għan li tikkontribwixxi għal żvilupp sostenibbli fid-dimensjonijiet ekonomiċi, soċjali u ambjentali tiegħu. F'dan il-kuntest, il-liġijiet u r-regolament domestiċi ambjentali jew tal-impjiegi tal-PTEE ma għandhomx jitnaqqsu għall-inkoraġġiment tal-kummerċ jew l-investiment.

Artikolu 53

Standards ambjentali u tat-tibdil fil-klima fil-kummerċ

1. Il-kooperazzjoni rigward il-kummerċ u rigward il-kwistjonijiet relatati mal-kummerċ fl-ambitu tal-assoċjazzjoni għandha l-għan li ttejjeb l-appoġġ reċiproku bejn il-politiki u l-obbligi kummerċjali u ambjentali. Għal dawk ir-raġunijiet, il-kooperazzjoni rigward il-kummerċ u rigward il-kwistjonijiet relatati mal-kummerċ fl-ambitu tal-assoċjazzjoni għandha tqis il-prinċipju ta' governanza ambjentali internazzjonali u ftehimiet ambjentali multilaterali.

2. Kooperazzjoni relatata mal-kummerċ għandha jkollha l-għan li tappoġġa l-objettivi aħħarija tal-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima (UNFCCC) u l-implimentazzjoni tal-Ftehim ta' Pariġi. Dan jista' jestendi wkoll għal kooperazzjoni dwar oqsma oħra relatati mal-kummerċ ta' ftehimiet ambjentali multilaterali, bħall-Konvenzjoni dwar il-Kummerċ għall-Ispeċijiet fil-Periklu.

Artikolu 54

Standards tax-xogħol fil-kummerċ

1. L-assoċjazzjoni għandha l-għan li tippromwovi l-kummerċ b'tali mod li jwassal għal livell massimu ta' impjiegi produttivi u xogħol diċenti għal kulħadd.

2. L-istandards tax-xogħol li huma rikonoxxuti fil-livell internazzjonali, kif inhuma definiti mill-Konvenzjonijiet rilevanti tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol, għandhom jiġu

rrispettati u implimentati fil-liġi u fil-prattika. Tali standards jinkludu, b'mod partikolari, ir-rispett għal-libertà ta' assoċjazzjoni, id-dritt għal negozjar kollettiv, l-abolizzjoni tal-forom kollha ta' impjieg sfurzati jew obbligatorji, l-eliminazzjoni tal-agħar forom ta' tħaddim tat-tfal, l-età minima għall-ammissjoni għal impjieg u n-nondiskriminazzjoni fir-rigward tax-xogħol. Il-PTEE għandhom jiżguraw spezzjonijiet effikaċi tax-xogħol, miżuri effettivi għas-saħħa u s-sigurtà fuq il-post tax-xogħol, konsistenti mal-Konvenzjonijiet tal-ILO rilevanti u kundizzjonijiet tax-xogħol diċenti għal kulħadd, fir-rigward, fost oħrajn, tal-pagi u l-qligħ, is-sigħat ta' xogħol u kundizzjonijiet oħra tax-xogħol.

Artikolu 55

Kummerċ sostenibbli ta' prodotti tas-sajd

L-assoċjazzjoni tista' tinkludi kooperazzjoni biex tiġi promossa l-ġestjoni sostenibbli ta' stokkijiet ta' ħut, kif ukoll sabiex jiġi miġġieled is-sajd illegali, mhux rappurtat u mhux irregolat u kummerċ relatat. Il-kooperazzjoni f'dan il-qasam timmira li:

(a) tiffaċilita l-kooperazzjoni bejn il-PTEE u l-organizzazzjonijiet reġjonali tal-immaniġġar tas-sajd, partikolarment fir-rigward tal-iżvilupp u l-implimentazzjoni effettiva ta' skemi ta' kontroll u spezzjoni, inċentivi u miżuri għall-immaniġġar effettiv fit-tul tas-sajd u tal-ekosistemi tal-baħar;

(b) tippromwovi l-implimentazzjoni ta' miżuri fil-ġlieda kontra s-sajd illegali, mhux rappurtat u mhux irregolat u kummerċ relatat fil-PTEE.

Artikolu 56

Kummerċ sostenibbli tal-injam

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-kummerċ tal-injam għandha l-għan li tippromwovi l-kummerċ ta' injam li jinqata' legalment. Din il-kooperazzjoni tista' tinkludi djalogu jew miżuri regolatorji kif ukoll skambju ta' informazzjoni dwar miżuri msejsa fis-suq jew miżuri volontarji bħal ċertifikazzjoni ta' foresti jew politiki ta' akkwist ekoloġiċi.

Artikolu 57

Kummerċ u żvilupp sostenibbli

1. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-kummerċ u tal-iżvilupp sostenibbli tista' tikkonċerna:

(a) il-faċilitazzjoni u l-promozzjoni ta' kummerċ u investiment fi prodotti u servizzi ambjentali inkluż permezz tal-elaborazzjoni u l-implimentazzjoni tal-leġiżlazzjoni lokali, kif ukoll f'dawk il-prodotti li jikkontribwixxu għat-titjib tal-kundizzjonijiet soċjali fil-PTEE;

(b) il-faċilitazzjoni tat-tneħħija ta' ostakli fuq il-kummerċ jew l-investiment fir-rigward ta' prodotti u servizzi ta' rilevanza partikolari għall-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima, bħall-enerġija rinnovabbli sostenibbli u prodotti u servizzi b'użu enerġetiku effiċjenti, fosthom permezz tal-aħjar teknoloġiji li huma disponibbli u permezz tal-promozzjoni ta' standards li jirrispondu għall-ħtiġijiet ambjentali u ekonomiċi u jimminimizzaw l-ostakli tekniċi fuq il-kummerċ;

(c) il-promozzjoni tal-kummerċ ta' prodotti li jikkontribwixxu għall-kundizzjonijiet soċjali u għal prattiki tajbin mil-lat ambjentali, fosthom prodotti li jkunu suġġetti għal skemi volontarji ta' assigurazzjoni tas-sostenibbiltà bħall-kummerċ ġust u etiku, ekotikketti, u skemi ta' ċertifikazzjoni għal prodotti naturali bbażati fuq riżorsi;

(d) il-promozzjoni ta' prinċipji u linji gwida rikonoxxuti fil-livell internazzjonali fil-qasam tar-responsabbiltà ta' mġiba responsabbli fin-negozju u responsabbiltà soċjali korporattiva, u l-inkoraġġiment ta' kumpaniji li joperaw fit-territorju tal-PTEE biex jimplimentawhom u biex jiskambjaw informazzjoni u l-aħjar prattiki.

2. Fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' miżuri bil-għan li jħarsu l-kundizzjonijiet ambjentali jew tax-xogħol li jistgħu jolqtu l-kummerċ jew l-investiment, l-Unjoni u l-PTEE għandhom iqisu l-informazzjoni xjentifika u teknika li tkun disponibbli, u l-istandards, il-linji gwida jew ir-rakkomandazzjonijiet internazzjonali rilevanti, fosthom il-prinċipju ta' prekawzjoni.

3. L-Unjoni u l-PTEE għandhom jiżviluppaw, jintroduċu u jimplimentaw b'mod trasparenti kwalunkwe miżuri bil-għan tal-ħarsien tal-ambjent u tal-kundizzjonijiet tax-xogħol għall-promozzjoni tal-kummerċ jew tal-investiment.

KAPITOLU 2

KWISTJONIJIET OĦRAJN RELATATI MAL-KUMMERĊ

Artikolu 58

Pagamenti kurrenti u movimenti ta' kapital

1. Ma għandha tiġi imposta l-ebda restrizzjoni fuq kwalunkwe pagamenti f'munita li tista' tiġi konvertita liberalment fil-kont kurrenti tal-bilanċ tal-pagament bejn residenti tal-Unjoni u tal-PTEE.

2. Fir-rigward ta' tranżazzjonijiet fuq il-kont kapitali ta' bilanċ tal-pagamenti, l-Istati Membri u l-awtoritajiet tal-PTEE għandhom jiżguraw moviment liberu ta' kapital għal investimenti diretti f'kumpaniji ffurmati f'konformità mal-liġijiet tal-Istat Membru, pajjiż jew territorju ospitanti u għandhom jiżguraw li l-assi ffurmati minn dan l-investiment u kull profitt li joħroġ minnu jkunu jistgħu jiġu realizzati u rimpatrijati.

3. L-Unjoni u l-PTEE għandhom ikunu intitolati li jieħdu l-miżuri msemmija fl-Artikoli 64, 65, 66, 75, 143, 144 u 215 tat-TFUE skont il-kundizzjonijiet stabbiliti fih *mutatis mutandis*.

4. L-awtoritajiet tal-PTEE, l-Istat Membru kkonċernat jew l-Unjoni għandhom jinformaw lil xulxin minnufih dwar kwalunkwe miżura u jressqu skeda biex jitneħħew mill-aktar fis possibbli.

Artikolu 59

Politika ta' kompetizzjoni

Il-PTEE għandhom jadottaw jew iżżommu d-dritt tal-kompetizzjoni li japplika għall-intrapriżi kollha fis-setturi kollha tal-ekonomija u li jindirizza, b'mod effettiv, il-prattiki kollha li ġejjin:

1. ftehimiet orizzontali u vertikali bejn impriżi, deċiżjonijiet minn assoċjazzjonijet tal-impriżi u prattiki miftiehma, li jkollhom bħala l-għan jew l-effett tagħhom li jipprevjenu, jirrestrinġu jew jgħawġu l-kompetizzjoni;

2. abbużi minn impriża waħda jew aktar ta' posizzjoni dominanti;

3. konċentrazzjonijiet bejn l-impriżi, li jimpedixxu b'mod sinifikanti l-kompetizzjoni effettiva, b'mod partikolari bħala riżultat tal-ħolqien jew it-tisħiħ ta' pożizzjoni dominanti; kif ukoll

4. għajnuna mogħtija permezz ta' riżorsi tal-istat minn PTEE li tfixkel jew thedded li tfixkel il-kompetizzjoni billi tiffavorixxi ċerti impriżi, sa fejn dan għandu effett negattiv sinifikanti fuq il-kummerċ jew l-investiment.

Artikolu 60

Protezzjoni tad-drittijiet ta' proprjetà intellettwali

1. Għandu jiġi żgurat livell ta' protezzjoni adegwat u effettiv ta' drittijiet ta' proprjetà intellettwali, fosthom mezzi għall-infurzar ta' dawn id-drittijiet, f'konformità mal-aktar livelli internazzjonali għolja stabbiliti bil-ħsieb li jitnaqqsu d-distorsjonijiet u l-impedimenti fil-kummerċ bilaterali.

2. Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni f'dan il-qasam tista' tikkonċerna t-tħejjija ta' liġijiet u regolamenti għall-protezzjoni u l-infurzar ta' drittijiet ta' proprjetà intellettwali, il-prevenzjoni tal-abbuż ta' tali drittijiet mid-detenturi tad-dritt u tal-ksur ta' tali drittijiet minn kompetituri u appoġġ lil organizzazzjonijiet reġjonali dwar il-proprjetà intellettwali li jkunu involuti fl-infurzar u l-protezzjoni, fosthom it taħriġ ta' persunal.

Artikolu 61

L-ostakoli tekniċi għall-kummerċ

L-assoċjazzjoni tista' tinkludi kooperazzjoni fl-oqsma tar-regolamentazzjoni teknika għal prodotti, l-istandardizzazzjoni, il-valutazzjoni tal-konformità, l-akkreditazzjoni, is-sorveljanza tas-suq u l-kwalità tal-assigurazzjoni bil-għan li jitneħħew l-ostakli tekniċi żejda fuq il-kummerċ bejn l-Unjoni u l-PTEE u biex jitnaqqsu d-differenzi f'dawk l-oqsma.

Artikolu 62

Politika tal-konsumatur, protezzjoni tas-saħħa tal-konsumatur u l-kummerċ

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, il-kooperazzjoni fil-qasam tal-politika tal-konsumatur, il-protezzjoni tas-saħħa tal-konsumatur u l-kummerċ tista' tinkludi t-tħejjija ta' liġijiet u regolamenti fil-qasam tal-politika tal-konsumatur u tal-protezzjoni tas-saħħa tal-konsumatur, bil-għan li jiġu evitati ostakli żejda fuq il-kummerċ.

Artikolu 63

Miżuri sanitarji u fitosanitarji

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, l-iskop tal-kooperazzjoni fil-qasam tal-miżuri sanitarji u fitosanitarji huwa:

(a) il-faċilitazzjoni tal-kummerċ bejn l-Unjoni u l-PTEE inġenerali u bejn il-PTEE u pajjiżi terzi, filwaqt li jitħarsu s-saħħa jew il-ħajja tal-bnedmin, l-annimali u l-pjanti f'konformità mal-Ftehim dwar l-Applikazzjoni ta' Miżuri Sanitajri u Fitosanitarji (il-"Ftehim SPS tad-WTO");

(b) l-indirizzar ta' kwistjonijiet relatati mal-kummerċ li jinqalgħu minn miżuri sanitarji u fitosanitarji;

(c) l-iżgurar ta' trasparenza fir-rigward tal-miżuri sanitarji u fitosanitarji applikabbli għall-kummerċ bejn l-Unjoni u l-PTEE;

(d) il-promozzjoni tal-armonizzazzjoni ta' miżuri ma' standards internazzjonali, skont il-Ftehim SPS tad-WTO;

(e) l-appoġġ tal-parteċipazzjoni effettiva tal-PTEE f'organizzazzjonijiet li jistabblixxu standards sanitarji u fitosanitarji;

(f) il-promozzjoni tal-konsultazzjoni u l-skambji bejn il-PTEE u l-istituti u l-laboratorji Ewropej;

(g) il-ħolqien u t-titjib tal-kapaċità teknika tal-PTEE biex jimplimentaw u jwettqu monitoraġġ ta' miżuri sanitarji u fitosanitarji;

(h) il-promozzjoni ta' trasferiment ta' teknoloġija u skambju rapidu ta' informazzjoni fil-qasam tal-miżuri sanitarji u fitosanitarji.

Artikolu 64

Projbizzjoni ta' miżuri protezzjonisti

Id-dispożizzjonijiet tal-Kapitoli 1 u ta dan il-Kapitolu ma għandhomx jintużaw bħala mezz ta' diskriminazzjoni arbitrarja jew restrizzjoni moħbija fuq il-kummerċ.

KAPITOLU 3

KWISTJONIJIET MONETARJI U TAT-TAXXA

Artikolu 65

Carve out tat-taxxa

1. Bla ħsara għad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 66, it-trattament tan-nazzjon l-aktar iffavorit li jingħata skont din id-Deċiżjoni ma għandux japplika għal vantaġġi tat-taxxa li l-Istati Membri jew l-awtoritajiet tal-PTEE jkunu qed jipprovdu jew ikunu jistgħu jipprovdu fil-futur fuq il-bażi ta' ftehimiiet sabiex tiġi evitata tassazzjoni doppja jew arranġamenti oħra tat-taxxa, jew il-leġiżlazzjoni domestika fis-seħħ fir-rigward tat-taxxa.

2. L-ebda ħaġa f'din id-Deċiżjoni ma jista' jitqies li jipprevjeni l-adozzjoni jew l-infurzar ta' xi miżura mmirata lejn il-prevenzjoni tal-frodi li tinvolvi t-taxxa, jew l-iskartar jew l-evażjoni tat-taxxi skont id-dispożizzjonijiet tat-taxxa ta' ftehimiet biex tiġi evitata tassazzjoni doppja jew arranġamenti oħra tat-taxxa, jew leġiżlazzjoni fiskali domestika fis-seħħ.

3. L-ebda ħaġa f'din id-Deċiżjoni ma għandu jitqies li jipprevjeni lill-awtoritajiet kompetenti rilevanti milli jagħmlu distinzjoni, fl-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet rilevanti tal-leġiżlazzjoni fiskali tagħhom, bejn kontribwenti tat-taxxi li ma jkunux fl-istess sitwazzjoni, b'mod partikolari rigward il-post ta' residenza tagħhom, jew rigward il-post fejn jiġi investit il-kapital tagħhom.

Artikolu 66

Arranġamenti ta' taxxa u doganali għal kuntratti ffinanzjati mill-Unjoni

1. Fuq il-kuntratti ffinanzjati mill-Unjoni l-PTEE għandhom japplikaw arranġamenti tat-taxxa u tad-dwana li ma jkunux anqas favorevoli minn dawk applikati minnhom għall-Istat Membru li l-PTEE jkollu rabtiet miegħu jew għal dawk l-istati li jingħataw trattament tal-aktar nazzjon iffavorit, jew għal organizzazzjonijiet internazzjonali tal-iżvilupp li jkollhom relazzjonijiet magħhom, liema trattament ikun l-aktar favorevoli.

2. Mingħajr preġudizzju għall-paragrafu 1, l-arranġamenti li ġejjin għandhom japplikaw għall-kuntratti finanzjati mill-Unjoni:

(a) il-kuntratt fil-PTEE benefiċjarju ma għandux ikun suġġett għal-dazji tal-bolla u ta' reġistrazzjoni jew għall-imposti fiskali b'effett ekwivalenti, sew jekk dawn it-tariffi jkunu jeżistu diġa' kif ukoll jekk dawn ikunu ser jiddaħħlu fil-ġejjieni; madankollu, dawn il-kuntratti għandhom jiġu reġistrati bi qbil mal-liġijiet fis-seħħ fil-PTEE u tista' titħallas imposta li tkun tikkorrispondi għas-servizz mogħti;

(b) profitt u/jew introjtu li jinħoloq mit-twettiq ta' kuntratti għandhom ikunu taxxabbli skont l-arranġamenti fiskali interni tal-PTEE benefiċjarju, kemm-il darba l-persuni fiżiċi jew ġuridiċi li jirrealizzaw dan il-profitt u/jew introjtu jkollhom post permanenti ta' negozju f'dak il-PTEE, u li l-eżekuzzjoni tal-kuntratt iddum aktar minn sitt xhur;

(c) impriżi li jkollhom jimportaw tagħmir sabiex jwettqu kuntratti ta' xogħlijiet għandhom, jekk jitolbu dan, jibbenefikaw mis-sistema ta' ammissjoni temporanja kif preskritt mill-leġiżlazzjoni tal-PTEE benefiċjarju rigward dak it-tagħmir;

(d) tagħmir professjonali meħtieġ għat-twettiq ta' xogħlijiet definiti f'kuntratt ta' servizz għandhom jiddaħħlu temporanjament fil-PTEE benefiċjarju mingħajr dazji fiskali, tal-importazzjoni u tad-dwana u mingħajr ebda tariffa oħra li jkollha effett ekwivalenti fejn dawn id-dazji u l-imposti ma jikkostitwixxux rimunerazzjoni għas-servizzi mogħtija;

(e) importazzjonijiet skont kuntratti ta' provvista għandhom jiddaħħlu fil-PTEE benefiċjarju mingħajr dazji doganali, dazji ta' importazzjoni, taxxi jew imposti fiskali li jkollhom effett ekwivalenti. Il-kuntratti għal forniment li oriġinaw fil-PTEE inkwistjoni għandhom jiġu konklużi fuq il-bażi tal-prezzijiet ex-works tal-fornimenti, li magħhom jistgħu jiġu miżjuda dawn l-imposti fiskali interni kif jistgħu jkunu applikabbli għal dawk il-fornimenti fil-PTEE;

(f) fjuwils, lubrikanti u bajnders idrokarboniċi u l-materjali kollha użati fit-twettiq tal-kuntratti tax-xogħlijiet għandhom jiġu meqjusa li ġew mixtrija fis-suq lokali u għandhom ikunu suġġetti għar-regoli fiskali li japplikaw skont il-liġijiet fis-seħħ fil-PTEE benefiċjarju;

(g) effetti personali u ta' entità domestika importati għall-użu minn persuni fiżiċi, għajr dawk reklutati lokalment, imqabbda sabiex iwettqu xogħlijiet definiti f'kuntratt ta' servizz u membri tal-familji tagħhom, għandhom jiġu eżentati minn dazji doganali jew tal-importazzjoni, taxxi u imposti fiskali oħra li jkollhom effett ekwivalenti, fil-limiti tal-leġiżlazzjoni fis-seħħ fil-PTEE benefiċjarju.

3. Kull kwistjoni kuntrattwali mhux koperta minn paragrafi 1 u 2 għandha tibqa' suġġetta għall-leġiżlazzjoni tal-PTEE ikkonċernat.

KAPITOLU 4

ŻVILUPP FIL-KAPAĊITÀ TAL-KUMMERĊ

Artikolu 67

Approċċ ġenerali

Bil-għan li jiġi żgurat li l-PTEE jgawdu l-aħjar benefiċċju mid-dispożizzjonijiet ta' din id-Deċiżjoni u li huma jkunu jistgħu jipparteċipaw fis-suq intern tal-Unjoni kif ukoll fis-swieq reġjonali, subreġjonali u internazzjonali bl-aħjar kundizzjonijiet possibbli, l-assoċjazzjoni għandha l-għan li tikkontribwixxi għall-iżvilupp tal-kapaċitajiet kummerċjali tal-PTEE billi:

(a) issaħħaħ il-kompetittività, l-indipendenza u r-reżiljenza ekonomika tal-PTEE, permezz tad-diversifikazzjoni tal-firxa u taż-żieda tal-valur u l-volum tal-kummerċ tal-PTEE fi prodotti u

servizzi u permezz tat-tisħiħ tal-kapaċità tal-PTEE li tiġbed investimenti privati f'diversi setturi ta' attività ekonomika;

(b) ittejjeb il-kooperazzjoni fil-kummerċ ta' prodotti, servizzi u l-istabbiliment bejn il-PTEE u l-pajjiżi ġirien.

Artikolu 68

Djalogu, kooperazzjoni u żvilupp tal-kapaċità tal-kummerċ

Fil-kuntest tal-assoċjazzjoni, l-inizjattivi ta' djalogu, il-kooperazzjoni u l-iżvilupp tal-kapaċità kummerċjali jistgħu jinkludu:

(a) it-tisħiħ tal-kapaċitajiet tal-PTEE biex jiddefinixxu u jimplimentaw il-politiki meħtieġa għall-iżvilupp tal-kummerċ tagħhom tal-prodotti u tas-servizzi;

(b) l-inkoraġġiment tal-isforzi tal-PTEE biex idaħħlu fis-seħħ l-oqfsa ġuridiċi, regolatorji u istituzzjonali xierqa kif ukoll il-proċeduri amministrattivi meħtieġa;

(c) il-promozzjoni tal-iżvilupp tas-settur privat lokali, b'mod partikolari tal-SMEs;

(d) il-faċilitazzjoni tal-iżvilupp tas-swieq u tal-prodotti, fosthom it-titjib tal-kwalità tal-prodotti;

(e) l-għoti ta' kontribut għall-iżvilupp tar-riżorsi umani u tal-ħiliet professjonali rilevanti għall-kummerċ ta' prodotti u servizzi;

(f) it-titjib tal-kapaċità ta' intermedjarji finanzjarji li jipprovdu lill-impriżi tal-PTEE bis-servizzi rilevanti għall-attivitajiet ta' esportazzjoni tagħhom, bħal intelligence tas-swieq;

(g) l-għoti ta' kontribut għall-ħolqien ta' ambjent kummerċjali li jwassal għall-investiment.

KAPITOLU 5

KOOPERAZZJONI FIL-QASAM TAS-SERVIZZI FINANZJARJI U TAL-KWISTJONIJIET TAT-TASSAZZJONI

Artikolu 69

Kooperazzjoni fis-servizzi finanzjarji internazzjonali

Bil-għan tal-promozzjoni tal-istabbiltà, l-integrità u t-trasparenza tas-sistema finanzjarja globali, l-assoċjazzjoni tista' tinkludi kooperazzjoni dwar servizzi finanzjarji internazzjonali. Din il-kooperazzjoni tista' tikkonċerna:

(a) l-għoti ta' protezzjoni effettiva u xierqa lil investituri u konsumaturi oħrajn tas-servizzi finanzjarji;

(b) il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu;

(c) il-promozzjoni ta' kooperazzjoni bejn atturi differenti tas-sistema finanzjarja, fosthom ir-regolaturi u s-superviżuri;

(d) il-ħolqien ta' mekkaniżmi indipendenti u effettivi għas-superviżjoni tas-servizzi finanzjarji.

Artikolu 70

Standards internazzjonali fis-servizzi finanzjarji

L-Unjoni u l-PTEE se jagħmlu l-almu tagħhom kollu biex jaraw li fit-territorju tagħhom jiġu implimentati u applikati l-istandards li dwarhom hemm qbil internazzjonali għar-regolamentazzjoni u s-superviżjoni fis-settur tas-servizzi finanzjarji u fil-ġlieda kontra l-evazjoni u l-iskartar tat-taxxa. "Il-Prinċipji għal Superviżjoni Effettiva tal-Banek" tal-Kumitat ta' Basilea, "Il-Prinċipji Ewlenija tal-Assigurazzjoni" tal-Assoċjazzjonijiet Internazzjonali tas-Superviżuri tal-Assigurazzjoni, "L-Objettivi u l-Prinċipji tar-Regolament dwar it-Titoli" tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tal-Kummissjonijiet tat-Titoli, "Il-Ftehim dwar l-iskambju ta' informazzjoni dwar kwistjonijiet tat-taxxa" tal-OECD, "Id-Dikjarazzjoni dwar it-Trasparenza u l-iskambju ta' Informazzjoni għal finijiet fiskal tal-G20, "l-Attributi Ewlenin tas-Sistemi ta' Riżoluzzjoni Effettivi għal Istituzzjonijiet Finanzjarji" tal-Bord tal-Istabbiltà Finanzjarja.

Il-PTEE għandhom jadottaw jew iżommu qafas ġuridiku għall-prevenzjoni tal-użu tas-sistemi finanzjarji tagħhom għall-ħasil tal-flus u l-finanzjament ta' terroriżmu, b'mod partikolari b'kont meħud ta' strumenti ta' korpi internazzjonali attivi f'dan il-qasam, bħat-Task Force ta' Azzjoni Finanzjarja dwar "Standards Internazzjonali dwar il-Ġlieda kontra l-Ħasil tal-Flus u l-Finanzjament tat-Terroriżmu u l-Proliferazzjoni — ir-Rakkomandazzjonijiet tal-FATF".

Fejn il-Kummissjoni Ewropea toħroġ Deċiżjonijiet li jawtorizzaw lil Stat Membru li jikkonkludi ftehim ma' PTEE għal trasferiment ta' fondi bejn dan il-PTEE u l-Istat Membru li huwa marbut miegħu, dan it-trasferiment għandu jkun ittrattat bħala trasferiment ta' fondi fi ħdan l-Unjoni skont ir-Regolament (UE) 2015/847 dwar it-Trasferimenti ta' Fondi u dan il-PTEE għandu jikkonforma mal-kundizzjonijiet ta' dak ir-Regolament.

Dan l-Artikolu għandu jkun mingħajr preġudizzju għall-Artikolu 155 tar-Regolament Finanzjarju.

Artikolu 71

Kooperazzjoni fi kwistjonijiet ta' tassazzjoni

L-Unjoni u l-PTEE se jirrikonoxxu u jieħdu l-impenn li jimplimentaw b'mod effettiv il-prinċipji tal-governanza tajba fil-qasam tat-taxxa, inkluż l-istandards globali dwar it-trasparenza u l-iskambju ta' informazzjoni, it-tassazzjoni ġusta u l-istandards minimi kontra l-Erożjoni tal-Bażi u t-Trasferiment tal-Profitt. Huma se jippromwovu l-governanza tajba fil-qasam tat-taxxa, itejbu l-kooperazzjoni internazzjonali fil-qasam tat-taxxa u jiffaċilitaw il-ġbir tad-dħul mit-taxxa.

PARTI IV

KOPERAZZJONI FINANZJARJA

KAPITOLU 1

PRINĊIPJI

Artikolu 72

Riżorsi finanzjarji

L-Unjoni għandha tikkontribwixxi għall-kisba tal-objettivi ġenerali tal-assoċjazzjoni permezz tal-għoti ta':

(a) riżorsi finanzjarji xierqa u assistenza teknika adegwata bil-għan tat-tisħiħ tal-kapaċitajiet tal-PTEE li jifformulaw u jimplimentaw oqfsa strateġiċi u regolatorji;

(b) finanzjament fit-tul għall-promozzjoni tat-tkabbir tas-settur privat;

(c) fejn xieraq, Programmi oħrajn tal-Unjoni jistgħu jikkontribwixxu għal azzjonijiet stabbiliti skont din id-Deċiżjoni, sakemm il-kontribuzzjonijiet ma jkoprux l-istess kostijiet. Din id-Deċiżjoni tista' tikkontribwixxi wkoll għal miżuri stabbiliti skont Programmi oħra tal-Unjoni, sakemm il-kontribuzzjonijiet ma jkoprux l-istess spejjeż. F'każijiet bħal dawn, il-programm ta' ħidma li jkopri dawk l-azzjonijiet għandu jistabbilixxi liema sett ta' regoli għandu jiġi applikat.

Artikolu 73

Baġit

1. Il-pakkett finanzjarju għall-Programm għall-perjodu 2021-2027, għandu jkun ta' EUR 500 000 000, f'termini ta' prezzijiet attwali.

2. Id-distribuzzjoni indikattiva tal-ammont imsemmi fil-paragrafu 1 għandha tkun dettaljata fl-Anness I.

3. L-ammont imsemmi fil-paragrafu 1 huwa mingħajr preġudizzju għall-applikazzjoni ta' dispożizzjonijiet li tipprovdi għal flessibbiltà fir-Regolament [ir-Regolament il-ġdid tal-Qafas Finanzjarju Pluriennali], [ir-Regolament (UE) Nru [...] u r-Regolament Finanzjarju.

Artikolu 74

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' din il-Parti, id-definizzjonijiet li ġejjin għandhom japplikaw:

(a) "għajnuna programmabbli" tfisser l-għajnuna li ma titħallasx lura lill-PTEE għall-finanzjament ta' strateġiji u prijoritajiet territorjali u reġjonali stabbiliti fid-dokumenti ta' pprogrammar;

(b) "ipprogrammar" tfisser il-proċess ta' organizzazzjoni, teħid ta' deċiżjonijiet u allokazzjoni ta' riżorsi finanzjarji indikattivi bil-ħsieb tal-implimentazzjoni, fuq bażi pluriennali, f'qasam

imsemmi fil-Parti II ta' din id-Deċiżjoni, tal-azzjoni sabiex jinksibu l-objettivi tal-assoċjazzjoni għall-iżvilupp sostenibbli tal-PTEE;

(c) 'dokument ta' pprogrammar' huwa d-dokument li jistabbilixxi l-istrateġija, il-prijoritajiet u l-arranġamenti tal-PTEE u jittraduċi l-objettivi u l-miri tal-PTEE għall-iżvilupp sostenibbli tiegħu f'mod effettiv u effiċjenti biex jinkisbu l-objettivi tal-assoċjazzjoni.

(d) "pjanijiet ta' żvilupp" tfisser sett koerenti ta' operazzjonijiet definiti u ffinanzjarji esklużivament mill-PTEE fil-qafas tal-politiki u l-istrateġiji ta' żvilupp tagħhom stess, u dawk maqbula bejn il-PTEE u l-Istat Membru li jkollu rabtiet miegħu;

(e) "allokazzjoni territorjali" tfisser l-ammont allokat lill-PTEE individwali għall-għajnuna programmabbli għall-finanzjament ta' strateġiji u prijoritajiet territorjali stabbiliti fid-dokumenti ta' pprogrammar;

(f) "allokazzjoni reġjonali" tfisser l-ammont allokat għall-għajnuna programmabbli għall-finanzjament ta' strateġiji jew prijoritajiet reġjonali komuni għal diversi PTEE u stabbiliti fid-dokumenti ta' pprogrammar;

(g) "allokazzjoni intrareġjonali" tfisser l-ammont — fi ħdan l-allokazzjoni reġjonali — allokat għall-għajnuna programmabbli sabiex tiffinanzja l-istrateġiji u l-prijoritajiet ta' kooperazzjoni intrareġjonali li jinvolvu tal-inqas PTEE wieħed jew wieħed jew bosta diversi reġjuni ultraperiferiċi msemmija fl-Artikolu 349 tat-TFUE u/jew Stat wieħed jew aktar tal-AKP u/jew Stat mhux tal-AKP u territorji.

Artikolu 75

Prinċipji ta' kooperazzjoni finanzjarja

1. L-assistenza finanzjarja tal-Unjoni għandha tissejjes fuq il-prinċipji tas-sħubija, is-sjieda u l-konverġenza ma' sistemi territorjali, il-kumplimentarjetà u s-sussidjarjetà.

2. L-operazzjonijiet iffinanzjati fi ħdan il-qafas ta' din id-Deċiżjoni jistgħu jieħdu s-sura ta' għajnuna programmabbli jew mhux programmabbli.

3. L-assistenza finanzjarja mill-Unjoni għandha:

(a) tiġi implimentata b'kunsiderazzjoni tal-karatteristiċi ġeografiċi, soċjali u kulturali rispettivi tal-PTEE, kif ukoll tal-potenzjal speċifiku tagħhom;

(b) tiżgura li l-flussi ta' riżorsi jingħataw fuq bażi prevedibbli u regolari;

(c) tkun flessibbli u mfassla għas-sitwazzjoni f'kull PTEE; kif ukoll

(d) titwettaq f'konformità sħiħa mas-setgħat istituzzjonali, ġuridiċi u finanzjarji rispettivi ta' kull wieħed mis-sieħba.

4. L-awtoritajiet tal-PTEE ikkonċernati għandhom ikunu responsabbli mill-operazzjonijiet ta' implimentazzjoni bla ħsara għas-setgħat tal-Kummissjoni li jiżguraw l-immaniġġar finanzjarju sod fl-użu ta' fondi tal-Unjoni.

KAPITOLU 2

DISPOŻIZZJONIJIET SPEĊIFIĊI GĦALL-KOOPERAZZJONI FINANZJARJA

Artikolu 76

Is-suġġett u l-kamp ta' applikazzjoni

Fil-qafas tal-istrateġija u l-prijoritajiet stabbiliti mill-PTEE kkonċernati f'livell lokali u reġjonali, appoġġ finanzjarju jista' jingħata għal dawn li ġejjin:

(a) politiki settorjali u riformi kif ukoll proġetti li jkunu koerenti magħhom;

(b) żvilupp istituzzjonali, bini ta' kapaċità u integrazzjoni tal-aspetti ambjentali;

(c) assistenza teknika.

Artikolu 77

Żvilupp tal-kapaċità

1. L-assistenza finanzjarja tista' tikkontribwixxi, fost affarijiet oħra, għall-appoġġ tal-PTEE fl-iżvilupp tal-kapaċitajiet meħtieġa biex jiddefinixxi, jimplimenta u jwettaq monitoraġġ ta' strateġiji territorjali u/jew reġjonali u azzjonijiet bil-għan tal-ksib tal-objettivi ġenerali għall-oqsma tal-kooperazzjoni msemmija fil-Partijiet II u III.

2. L-Unjoni għandha tappoġġa l-isforzi tal-PTEE fl-iżvilupp ta' dejta statistika affidabbli dwar dawn l-oqsma.

3. L-Unjoni tista' tappoġġa l-PTEE fl-isforzi tagħhom biex itejbu l-komparabbiltà tal-indikaturi makroekonomiċi tagħhom.

Artikolu 78

Assistenza teknika

1. Fuq l-inizjattiva tal-Kummissjoni, il-finanzjament mill-Unjoni jista' jkopri n-nefqa ta' appoġġ għall-implimentazzjoni ta' din id-Deċiżjoni u għall-ilħuq tal-objettivi tagħha, inkluż l-appoġġ amministrattiv assoċjat ma' preparazzjoni, segwitu, monitoraġġ, kontroll, verifika u evalwazzjoni li huma meħtieġa għal tali implimentazzjoni, kif ukoll nefqa fil-kwartieri ġenerali u d-delegazzjonijiet tal-Unjoni għall-appoġġ amministrattiv meħtieġa għall-programm, u għall-ġestjoni ta' operazzjonijiet iffinanzjati taħt din id-Deċiżjoni, inklużi l-azzjonijiet ta' informazzjoni u ta' komunikazzjoni, u sistemi tat-teknoloġija u tal-informazzjoni korporattiva.

2. Fuq l-inizjattiva tal-PTEE, jistgħu jsiru studji jew miżuri ta' għajnuna teknika ffinanzjati fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-attivitajiet skedati fid-dokumenti ta' pprogrammar. Il-Kummissjoni tista' tiddeċiedi li tiffinanzja dawn l-azzjonijiet jew permezz ta' għajnuna programmabbli jew minn pakkett allokat għal miżuri ta' kooperazzjoni teknika.

KAPITOLU 3

L-IMPLIMENTAZZJONI TAL-KOOPERAZZJONI FINANZJARJA

Artikolu 79
Prinċipju ġenerali

Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor f'din id-Deċiżjoni, l-assistenza finanzjarja tal-Unjoni għandha tiġi implimentata f'konformità mal-objettivi u l-prinċipji ta' din id-Deċiżjoni, ir-Regolament Finanzjarju, u [ir-Regolament NDICI] b'mod partikolari, it-Titolu II, Kapitolu I, bl-eċċezzjoni tal-Artikoli 13, 14(1), 14(4) u 15, il-Kapitolu III, bl-eċċezzjoni tal-Artikoli 21(2), 21(2) (a) u (b) u 21(3), u tal-Kapitolu V bl-eċċezzjoni tal-Artikoli 31(1), 31(4), 31(6), 31(9) u 32(3). Il-proċedura stabbilita fl-Artikolu 80 ta' din id-Deċiżjoni ma għandhiex tapplika għall-każijiet imsemmija fl-Artikolu 21(2)(c) tar-[Regolament NDICI].

Artikolu 80
L-adozzjoni ta' programmi indikattivi pluriennali, pjanijiet ta' azzjoni u miżuri

Il-Kummissjoni għandha tadotta, skont din id-Deċiżjoni, fil-forma ta' "dokumenti ta' programmar individwali", programmi indikattivi pluriennali kif imsemmija fl-Artikolu 12 tar-[Regolament NDICI] flimkien mal-pjanijiet ta' azzjoni u l-miżuri korrispondenti msemmija fl-Artikolu 19 tar-[Regolament NDICI] f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 88(5) ta' din id-Deċiżjoni. Dik il-proċedura għandha tapplika wkoll għal rieżamijiet imsemmija fl-Artikolu 14(3) tar-[Regolament NDICI] li jkollhom l-effett li jimmodifikaw b'mod sinifikanti l-kontenut tal-programm indikattiv pluriennali.

Fil-każ ta' Greenland, pjanijiet ta' azzjoni u miżuri kif imsemmija fl-Artikolu 19 tar-[Regolament NDICI] jistgħu jiġu adottati separatament minn programmi indikattivi pluriennali.

Artikolu 81
Eliġibbiltà għal finanzjament territorjali

1. L-awtoritajiet pubbliċi tal-PTEE għandhom ikunu eliġibbli għal appoġġ finanzjarju previst f'din id-Deċiżjoni.

2. Suġġett għal ftehim tal-awtoritajiet tal-PTEE kkonċernati, l-entitajiet u l-korpi li ġejjin għandhom ikunu eliġibbli wkoll għal appoġġ finanzjarju previst f'din id-Deċiżjoni:

(a) aġenziji lokali, nazzjonali u/jew reġjonali pubbliċi jew semipubbliċi, dipartimenti jew awtoritajiet lokali tal-PTEE u partikolarment l-istituzzjonijiet finanzjarji tagħhom u banek tal-iżvilupp;

(b) kumpaniji u ditti tal-PTEE u ta' gruppi reġjonali;

(c) kumpaniji u ditti ta' Stat Membru, sabiex jgħinuhom, b'żieda mal-kontribuzzjoni tagħhom stess, biex jidħlu għal proġetti produttivi fit-territorju ta' PTEE;

(d) intermedjarji finanzjarji tal-PTEE jew tal-Unjoni li jippromwovu u jiffinanzjaw investimenti privati fil-PTEE; kif ukoll

(e) atturi ta' kooperazzjoni deċentralizzata u atturi oħra mhux governattivi mill-PTEE u mill-Unjoni, sabiex jgħinuhom jidħlu għal proġetti u programmi ekonomiċi, kulturali, soċjali u edukattivi fil-PTEE fil-qafas ta' kooperazzjoni deċentralizzata, kif imsemmi fl-Artikolu 12 ta' din id-Deċiżjoni.

Artikolu 82

Eliġibbiltà għal finanzjament reġjonali

1. Tista' tintuża allokazzjoni reġjonali għal operazzjonijiet li jibbenefikaw u li jinvolvu:

(a) żewġ PTEE jew aktar irrispettivament mill-post tagħhom;

(b) il-PTEE u l-Unjoni kollha kemm hi.

(c) żewġ PTEE jew aktar irrispettivament minn fejn jinsabu u mill-inqas wieħed minn dawn li ġejjin:

(i) wieħed jew aktar reġjuni ultraperiferiċi msemmija fl-Artikolu 349 TFUE;

(ii) wieħed jew aktar Stati tal-AKP u/jew Stat wieħed jew aktar mhux tal-AKP jew territorji;

(iii) wieħed jew aktar korpi reġjonali li l-PTEE jkunu msieħba fihom;

(v) Entità waħda jew aktar, awtoritajiet jew korpi oħra minn tal-inqas PTEE wieħed, li huma membri tar-REKT f'konformità mal-Artikolu 8 ta' din id-Deċiżjoni, reġjun ultraperiferiku wieħed jew aktar u Stat u/jew territorju ġar wieħed jew aktar tal-AKP u/jew mhux tal-AKP.

2. Fi ħdan l-allokazzjoni reġjonali msemmija fl-Artikolu 74, l-allokazzjoni intrareġjonali tista' tintuża għal operazzjonijiet li jibbenefikaw u jinvolvu:

(a) PTEE wieħed jew aktar jew reġjun imbiegħed wieħed jew aktar imsemmija fl-Artikolu 349 tat-TFUE;

(b) PTEE wieħed jew aktar u Stat wieħed jew aktar tal-AKP u/jew Stati jew territorji mhux tal-AKP li huma ġirien tagħhom;

(c) PTEE wieħed jew aktar, u reġjun imbiegħed wieħed jew aktar u Stat wieħed jew aktar tal-AKP u/jew Stati jew territorji mhux tal-AKP;

(d) żewġ korpi reġjonali jew aktar li l-PTEE jkun imsieħba fihom;

(e) Entità waħda jew aktar, awtoritajiet jew korpi oħra minn tal-inqas PTEE wieħed, li huma membri tar-REKT f'konformità mal-Artikolu 8 ta' din id-Deċiżjoni, reġjun ultraperiferiku wieħed jew aktar u Stat u/jew territorju ġar wieħed jew aktar tal-AKP u/jew mhux tal-AKP.

3. Il-finanzjament għandu jippermetti l-parteċipazzjoni tal-Istati tal-AKP, ir-reġjuni ultraperiferiċi u pajjiżi u territorji oħrajn għal programmi ta' kooperazzjoni reġjonali PTEE se jkunu addizzjonali mal-fondi allokati lill-PTEE skont din id-Deċiżjoni.

4. Il-parteċipazzjoni tal-Istati tal-AKP, ir-reġjuni ultraperiferiċi u pajjiżi oħrajn fil-programmi stabbiliti skont din id-Deċiżjoni għandha tiġi prevista biss jekk:

(a) ikunu jeżistu dispożizzjonijiet ekwivalenti fil-qafas ta' programmi rilevanti tal-Unjoni jew il-programmi ta' finanzjament rilevanti ta' pajjiżi terzi u territorji mhux koperti minn programmi tal-Unjoni; kif ukoll

(b) jiġi rrispettat il-prinċipju tal-proporzjonalità.

Artikolu 83

Eliġibbiltà għal programmi oħrajn tal-Unjoni

1. Il-persuni fiżiċi minn PTEE, kif definiti fl-Artikolu 50, u, fejn xieraq, il-korpi u l-istituzzjonijiet pubbliċi u/jew privati rilevanti f'PTEE, għandhom ikunu eliġibbli għal parteċipazzjoni fi programmi tal-Unjoni u għal finanzjament min-naħa tal-Unjoni suġġett

għar-regoli u l-objettivi tal-programmi u l-arranġament possibbli li jkunu applikabbli għall-Istat Membru li jkollu rabtiet mal-PTEE.

2. Il-PTEE għandu jkunu eliġibbli wkoll għal appoġġ minn programmi i strumenti tal-Unjoni għal kooperazzjoni ma' pajjiżi oħrajn, bħar-[Regolament NDICI], suġġett għar-regoli, l-objettivi u l-arranġamenti ta' dawk il-programmi.

3. Il-PTEE għandhom jirrapportaw lill-Kummissjoni dwar din il-parteċipazzjoni fil-programmi tal-Unjoni, kull sena mill-2022.

Artikolu 84

Rapportar

Il-Kummissjoni għandha teżamina l-progress li sar fl-implimentazzjoni tal-assistenza finanzjarja pprovduta lill-PTEE skont din id-Deċiżjoni u għandha tippreżenta rapport lill-Kunsill kull sena mill-2022 dwar l-implimentazzjoni u r-riżultati ta' dik il-kooperazzjoni finanzjarja. Ir-rapport għandu jintbagħat lill-Parlament Ewropew, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni.

Artikolu 85

Kontrolli finanzjarji

1. Il-PTEE għandhom jerfgħu r-responsabbiltà primarja mis-superviżjoni finanzjarja tal-fondi tal-Unjoni. Dan għandu jitwettaq, fejn ikun xieraq, f'koordinazzjoni mal-Istat Membru li jkollu rabtiet mal-PTEE f'konformità mal-leġiżlazzjoni nazzjonali applikabbli.

2. Il-Kummissjoni għandha tidħol responsabbli biex:

(a) tiżgura li sistemi ta' mmaniġġar u ta' kontroll ikunu jeżistu u jiffunzjonaw kif suppost fil-PTEE kkonċernat sabiex tiżgura li l-fondi tal-Unjoni jintużaw b'mod korrett u effettiv; kif ukoll

(b) fil-każ ta' irregolaritajiet, tibgħat rakkomandazzjonijiet jew talbiet għal miżuri korrettivi biex jiġu rrimedjati dawk l-irregolaritajiet u jiġi rettifikat kull nuqqas li jinstab.

3. Il-Kummissjoni, il-PTEE u, fejn xieraq, l-Istat Membru li huma marbuta magħhom, għandhom jikkooperaw fuq il-bażi ta' arranġamenti amministrattivi f'laqgħat annwali jew biannwali biex jikkoordinaw programmi, metodoloġiji u l-implimentazzjoni ta' kontrolli.

4. Rigward korrezzjonijiet finanzjarji:

(a) il-PTEE kkonċernati se jkunu responsabbli fl-ewwel istanza għas-sejba u l-korrezzjoni ta' irregolaritajiet finanzjarji;

(b) madankollu, fil-każ ta' nuqqasijiet mill-PTEE ikkonċernat, jekk il-PTEE jonqos milli jirrimedja s-sitwazzjoni u l-isforzi għal konċiljazzjoni ma jkollhomx suċċess, il-Kummissjoni għandha tieħu azzjoni biex jitnaqqas jew jiġi rtirat il-bilanċ tal-allokazzjoni totali li jikkorrispondi għad-deċiżjoni ta' finanzjament tad-Dokument ta' Pprogrammar.

PARTI V

ID-DISPOŻIZZJONIJIET FINALI

Artikolu 86

Delega ta' setgħat lill-Kummissjoni

Il-Kummissjoni għandha tingħata s-setgħa li tadotta atti delegati f'konformità mal-Artikolu 87 sabiex temenda l-Annessi II, III u IV għall-fini li tikkunsidra l-iżvilupp teknoloġiku u t-tibdil fil-leġiżlazzjoni doganali u kummerċjali.

Sabiex tiżgura l-valutazzjoni effettiva tal-progress ta' din id-Deċiżjoni lejn il-kisba tal-objettivi tiegħu, il-Kummissjoni għandha tingħata s-setgħa li tadotta atti delegati, skont l-Artikolu 87, biex temenda l-Artikolu 3 tal-Anness I bil-għan li tirrieżamina jew tikkomplementa l-indikaturi fejn jitqies meħtieġ, u biex tissupplimenta din id-Deċiżjoni b'dispożizzjonijiet dwar l-istabbiliment ta' qafas ta' monitoraġġ u evalwazzjoni.

Artikolu 87

L-eżerċizzju tad-delega

1. Is-setgħa tal-adozzjoni ta' atti delegati hija kkonferita fuq il-Kummissjoni soġġetta għall-kondizzjonijiet stabbiliti f'dan l-Artikolu.

2. Is-setgħa li tadotta atti delegati msemmija fl-Artikolu 86 għandha tingħata lill-Kummissjoni għal perjodu ta' ħames snin mill-1 ta' Jannar 2021. Il-Kummissjoni għandha tfassal rapport fir-rigward tad-delega tas-setgħa mhux iktar tard minn disa' xhur qabel it-tmiem tal-perjodu ta' ħames snin. Id-delega tas-setgħa għandha tiġi estiża impliċitament għal perjodi ta' żmien identiċi, sakemm il-Kunsill ma joġġezzjonax għal tali estensjoni sa mhux aktar tard minn tliet xhur qabel it-tmiem ta' kull perjodu.

3. Id-delega tas-setgħa msemmija fl-Artikolu 86 tista' tiġi revokata fi kwalunkwe ħin mill-Kunsill. Deċiżjoni ta' revoka ttemm id-delega tas-setgħa speċifikata f'dik id-Deċiżjoni. Din għandha tidħol fis-seħħ fil-jum wara dak tal-pubblikazzjoni tad-deċiżjoni f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*, jew f'data aktar tard speċifikata fiha. Hija ma għandhiex taffettwa l-validità ta' kwalunkwe att delegat diġà fis-seħħ.

4. Hekk kif tadotta att delegat, il-Kummissjoni għandha tinnotifika lill-Kunsill b'dan.

5. Att delegat adottat skont l-Artikolu 86 għandu jidħol fis-seħħ biss jekk ma tiġix espressa oġġezzjoni mill-Kunsill fi żmien xahrejn min-notifika ta' dak l-att lill-Kunsill jew jekk, qabel ma jiskadi dak il-perjodu, il-Kunsill ikun informa lill-Kummissjoni li mhumiex sejrin joġġezzjonaw. Dak il-perjodu għandu jiġi estiż b'xahrejn fuq inizjattiva tal-Kunsill.

Artikolu 88

Proċedura ta' kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tkun megħjuna minn kumitat (il-"Kumitat PTEE"). Dak il-kumitat għandu jkun kumitat skont it-tifsira tar-Regolament (UE) Nru 182/2011[43].

[43] Ir-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 li jistabbilixxi r-regoli u l-prinċipji ġenerali dwar il-modi ta' kontroll mill-Istati Membri tal-eżerċizzju mill-Kummissjoni tas-setgħat ta' implimentazzjoni, ĠU L 55, 28.2.2011, p. 13.

2. Għall-finijiet tal-Artikoli 10(6) u 16(8) tal-Anness II, il-Kummissjoni għandha tkun megħjuna mill-Kumitat dwar il-Kodiċi Doganali stabbilit mill-Artikolu 285(1) tar-Regolament (UE) Nru 952/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill[44]. Dak il-kumitat għandu jkun kumitat skont it-tifsira tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

3. Għall-finijiet tal-Artikolu 2 tal-Anness III u l-Artikolu 5 u 6 tal-Anness IV, il-Kummissjoni għandha tkun assistita mill-Kumitat stabbilit mill-Artikolu 4(1) tar-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 260/2009[45]. Dak il-kumitat għandu jkun kumitat skont it-tifsira tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

4. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 4 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

5. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

6. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 8 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011, flimkien mal-Artikolu 4 tiegħu.

7. Fejn l-opinjoni tal-kumitat għandha tinkiseb permezz ta' proċedura bil-miktub, il-proċedura għandha tintemm mingħajr riżultat meta, fil-perjodu ta' żmien limitat għall-għoti tal-opinjoni, il-president tal-kumitat jiddeċiedi hekk jew jekk maġġoranza sempliċi tal-membri tal-kumitat titlob li jsir dan.

Artikolu 89

Informazzjoni, komunikazzjoni u pubbliċità

1. Ir-riċevituri tal-finanzjament tal-Unjoni skont din id-Deċiżjoni għandhom jirrikonoxxu l-oriġini u jiżguraw il-viżibbiltà tal-finanzjament tal-Unjoni, b'mod partikolari meta jippromwovu l-azzjonijiet u r-riżultati tagħhom, billi jipprovdu informazzjoni mmirata koerenti, effettiva u proporzjonata lil diversi udjenzi inkluż lill-midja u lill-pubbliku.

2. Il-Kummissjoni għandha timplimenta azzjonijiet ta' informazzjoni u ta' komunikazzjoni relatati mal-Programm, u l-azzjonijiet u r-riżultati tagħha. Ir-riżorsi finanzjarji allokati għall-Programm għandhom jikkontribwixxu wkoll għall-komunikazzjoni korporattiva dwar il-prijoritajiet politiċi tal-Unjoni, sakemm dawn ikunu relatati mal-objettivi msemmija fl-Artikolu 3.

Artikolu 90

Il-klawsola tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna

Din id-Deċiżjoni għandha tapplika skont id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2010/427/UE[46].

Artikolu 91

Tħassir u dispożizzjonijiet tranżitorji

1. Id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2013/755/UE hija b'dan imħassra b'effett mill-1 ta' Jannar 2021.

---

[44] Ir-Regolament (UE) Nru 952/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Ottubru 2013 li jistabbilixxi l-Kodiċi Doganali tal-Unjoni, ĠU L 269, 10.10.2013, p. 1.

[45] Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 260/2009 tas-26 ta' Frar 2009 dwar ir-regoli komuni għall-importazzjonijiet ĠU L 84, 31.3.2009, p. 1.

[46] Id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2010/427/UE tas-26 ta' Lulju 2010 li tistabbilixxi l-organizzazzjoni u l-funzjonament tas-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna, ĠU L 201, 3.8.2010, p. 30.

2. Din id-Deċiżjoni m'għandix taffettwa t-tkomplija jew il-modifika tal-azzjonijiet ikkonċernati, sal-għeluq tagħhom, skont id-Deċiżjoni tal-Kunsill 2013/744/UE li għandhom ikomplu japplikaw għall-azzjonijiet ikkonċernati sal-għeluq tagħhom.

3. Il-pakkett finanzjarju għall-Programm jista' jkopri wkoll l-ispejjeż tal-assistenza teknika u amministrattiva meħtieġa biex tiġi żgurata t-tranżizzjoni bejn il-Programm u l-miżuri adottati skont il-predeċessur tiegħu, id-Deċiżjoni tal-Kunsill Nru 2013/755/UE.

4. Jekk ikun meħtieġ, l-approprjazzjonijiet jistgħu jiddaħħlu fil-baġit wara l-2027 biex ikopru l-ispejjeż previsti fl-Artikolu 78, sabiex jippermettu l-ġestjoni ta' azzjonijiet li jkunu għadhom ma tlestewx sal-31 ta' Diċembru 2027.

Artikolu 92

Dħul fis-seħħ

Din id-Deċiżjoni għandha tidħol fis-seħħ fl-għoxrin jum wara l-pubblikazzjoni tagħha fil-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea.

Għandha tapplika mill-1 ta' Jannar 2021.

Magħmul fi Brussell,

Għall-Kunsill
Il-President

DIKJARAZZJONI FINANZJARJA LEĠIŻLATTIVA

1. QAFAS TAL-PROPOSTA/INIZJATTIVA

1.1. Titlu tal-proposta/inizjattiva

1.2. Qasam (oqsma) ta' politika kkonċernat(i) *(raggruppament ta' programmi)*

1.3. Natura tal-proposta/tal-inizjattiva

1.4. Raġunijiet għall-proposta/għall-inizjattiva

1.5. Durata u impatt finanzjarju

1.6. Mod(i) ta' ġestjoni ppjanat(i)

2. MIŻURI TA' ĠESTJONI

2.1. Regoli ta' monitoraġġ u rapportar

2.2. Sistema ta' ġestjoni u ta' kontroll

2.3. Miżuri ta' prevenzjoni mill-frodi u mill-irregolaritajiet

3. IMPATT FINANZJARJU STMAT TAL-PROPOSTA/TAL-INIZJATTIVA

3.1. Intestatura(i) tal-qafas finanzjarju pluriennali u linja(i) tal-baġit tan-nefqa affettwata(i)

3.2. Impatt stmat fuq in-nefqa

3.2.1. Sommarju tal-impatt stmat fuq in-nefqa

3.2.2. Stima tal-impatt fuq l-approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva

3.2.3. Kontribuzzjonijiet tal-parti terza

3.3. Impatt stmat fuq id-dħul

DIKJARAZZJONI FINANZJARJA LEĠIŻLATTIVA

1. QAFAS TAL-PROPOSTA/INIZJATTIVA

1.1. Titlu tal-proposta/inizjattiva

Id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni tal-Pajjiżi u Territorji extra-Ewropej mal-Unjoni Ewropea, inklużi r-relazzjonijiet bejn l-Unjoni Ewropea fuq naħa, u Greenland u r-Renju tad-Danimarka min-naħa l-oħra (‘Id-Deċiżjoni tal-Assoċjazzjoni Barranija’).

1.2. Qasam (oqsma) ta’ politika kkonċernat(i) *(Raggruppament ta’ programmi)*

Id-Deċiżjoni hija fużjoni tad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija attwali (2013/755/UE) u d-Deċiżjoni attwali ta’ Greenland (2014/137/UE).

Il-qasam tal-politika huwa dan li ġej:

15. Azzjoni Esterna

15.05. Pajjiżi u territorji extra-Ewropej (inkluż Greenland)

1.3. Il-proposta/l-inizjattiva hija relatata ma’:

☐ azzjoni ġdida

☐ azzjoni ġdida b’segwitu għal proġett pilota/azzjoni preparatorja[47]

☐ l-estensjoni ta’ azzjoni eżistenti

☒ fużjoni jew dirottar mill-ġdid ta' azzjoni waħda jew aktar lejn/ma' azzjoni ġdida

1.4. Raġunijiet għall-proposta/għall-inizjattiva

1.4.1. Rekwiżit(i) li jridu jiġu ssodisfati fuq terminu qasir jew twil inkluża kronoloġija dettaljata għall-prosegwiment tal-implimentazzjoni tal-inizjattiva

L-objettiv fuq żmien twil tal-Istrument huwa l-promozzjoni tal-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-PTEE u l-istabbiliment ta’ relazzjonijiet ekonomiċi mill-qrib bejnhom u l-Unjoni fit-totalità tagħha. L-assoċjazzjoni għandha ssegwi dan l-objettiv fuq żmien qasir, permezz tat-titjib tal-kompetittività tal-PTEE, it-tisħiħ tar-reżiljenza tal-PTEE, it-tnaqqis tal-vulnerabbiltà ekonomika u ambjentali tagħhom u l-promozzjoni tal-kooperazzjoni bejniethom u mal-imsieħba oħrajn.

1.4.2. Il-valur miżjud tal-involviment tal-Unjoni (dan jista’ jirriżulta minn fatturi differenti, eż. il-gwadann mill-koordinazzjoni, iċ-ċertezza ġuridika, l-effettività akbar jew il-kumplimentarjetajiet). Għall-finijiet ta’ dan il-punt, “il-valur miżjud tal-involviment tal-Unjoni” huwa l-valur li jirriżulta mill-intervent tal-Unjoni li jkun addizzjonali għall-valur li altrimenti kien jinħoloq mill-Istati Membri weħidhom.

Raġunijiet għal azzjoni fil-livell Ewropew (*ex-ante*)

Il-Pajjiżi u Territorji extra-Ewropej (PTEE) ilhom assoċjati mal-Unjoni Ewropea minn meta daħal fis-seħħ it-Trattat ta’ Ruma fl-1958. L-assoċjazzjoni tal-PTEE mal-Unjoni hija msejsa fuq ir-relazzjonijiet kostituzzjonali ta' dawn il-pajjiżi u t-territorji ma’ tliet Stati Membri. Il-PTEE ma humiex parti mit-territorju doganali tal-Unjoni u ma jiffurmawx parti mis-Suq Intern. Barra minn hekk, il-biċċa l-kbira tal-PTEE jiffaċċjaw sfidi partikolari minħabba d-daqs tagħhom, il-post, hemm huma mbiegħda u bażi ekonomika dejqa. Fuq dan l-isfond, l-UE ffinanzjat il-programmi territorjali u

[47] Kif riferut fl-Artikolu 58(2)(a) jew (b) tar-Regolament Finanzjarju.

reġjonali tal-FEŻ f'PTEE f'dawn l-aħħar għexieren ta' snin, bl-appoġġ finanzjarju l-iktar riċenti jgħaddi permezz tal-11-il FEŻ u għandu wkoll jitkompla.

F'dak li għandu x'jaqsam ma' Greenland, wara referendum, huwa ħareġ mill-UE fl-1985 bil-għan li jsir PTEE. Bħala parti mill-ftehim ta' ħruġ mad-Danimarka u Greenland (it-Trattat ta' Greenland), dan tal-aħħar irċieva kumpens għat-telf tal-finanzjament tal-UE permezz ta' Ftehim tas-Sajd. Fl-2006 il-Kunsill iddeċieda li jistabbilixxi strument iddedikat biex jappoġġa l-iżvilupp ta' Greenland, minbarra l-Ftehim tas-Sajd, wara li tnaqqas il-kumpens finanzjarju għal dan tal-aħħar.

L-approċċ tal-UE għall-passi futuri fuq bażi reċiproka ffoka fuq benefiċċju reċiproku fir-rigward tal-kooperazzjoni mal-PTEE u Greenland u jagħmel enfasi speċjali fuq il-prijoritajiet li huma rilevanti għalihom, bħalma huma t-titjib tal-kompetittività, it-tisħiħ tar-reżiljenza tagħhom u t-tnaqqis tal-vulnerabbiltà tagħhom u l-promozzjoni tal-kooperazzjoni bejn il-PTEE u sħab reġjonali, Ewropej u internazzjonali.

L-UE tista' tipprovdi valur miżjud ibbażat fuq l-ammont ta' riżorsi permezz tal-istrumenti tagħha, modi relattivament flessibbli ta' ġestjoni u l-previdibbiltà tar-riżorsi matul il-perjodu tal-QFP.

L-UE għandha esperjenza vasta f'oqsma ewlenin ta' bżonn u interess għall-PTEE (pereżempju, il-koeżjoni reġjonali, l-integrazzjoni ekonomika, it-tibdil fil-klima), inklużi politiki ta' suċċess tiegħu (bħalma huma esperti fis-sigurtà tal-ikel miksuba permezz tal-Politika Agrikola Komuni). F'xi oqsma fejn l-Istati Membri jkunu ddeċidew li ma jaġixxux jew huma mxekkla, l-UE tibqa' l-akbar jew l-uniku attur li jintervjeni.

L-UE għandha preżenza globali permezz tad-delegazzjonijiet tagħha, li jiżguraw netwerk vast ta' informazzjoni dwar l-iżviluppi esperjenzati minn pajjiżi u reġjuni madwar id-dinja. Dan jippermetti li l-UE tkun dejjem konxja tal-problemi u l-ħtiġijiet ġodda u, għaldaqstant, li talloka mill-ġdid ir-riżorsi b'mod xieraq. Il-kumplimentarjetajiet bejn l-azzjoni tal-UE u l-azzjonijiet li jsiru mill-Istati Membri jeżistu u qed jiżdiedu. Dan isaħħaħ id-djalogu politiku u l-kooperazzjoni, li hija dejjem akbar permezz ta' programmar konġunt mal-Istati Membri.

L-UE hija kapaċi wkoll li tikkumplimenta l-attivitajiet tal-Istati Membri li jittrattaw sitwazzjonijiet potenzjalment perikolużi jew f'każ ta' interventi partikolarment għaljin, bħal kriżi minħabba t-tibdil fil-klima li għalih il-PTEE ta' spiss ikunu esposti għalihom.

Valur miżjud iġġenerat tal-Unjoni mistenni (ex-post):

Il-valur miżjud mistenni ġġenerat permezz tad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija l-ġdida għandha ssegwi s-sejbiet tar-rieżami ta' nofs it-terminu tal-istrumenti ta' finanzjament estern. Fil-każ tal-PTEE Greenland ikkonkluda li ż-żewġ strumenti kienu adattati għall-iskop u li l-assoċjazzjoni mal-PTEE u s-sħubija ma' Greenland tat riżultati fuq il-parametri differenti evalwati (effiċjenza, eċċ.). Huwa mistenni li l-Istrument propost se jkompli jiffavorixxi din it-tendenza pożittiva.

B'mod aktar speċifiku u b'kont meħud tal-ispeċifiċitajiet tal-PTEE u r-relazzjoni speċjali tagħhom mal-UE, strument finanzjarju ġdid li jkopri l-PTEE kollha ser jiżgura:

l-unità ta' ġestjoni - il-PTEE kollha taħt l-istess sors ta' finanzjament (il-Baġit) se joħolqu sinerġiji fl-ipprogrammar u fl-implimentazzjoni;

il-konsolidazzjoni ta' objettivi komuni;

is-simplifikazzjoni u l-koerenza fil-qafas ġuridiku;

aktar viżibilità għall-PTEE bħala grupp.

L-istrument propost iqis il-ħruġ tar-Renju Unit tal-Gran Brittanja u l-Irlanda ta' Fuq mill-Unjoni Ewropea fid-29 ta' Marzu 2019 effettiv mal-iskadenza tal-perjodu ta' tranżizzjoni fl-1 ta' Jannar 2021 u, għalhekk, ma japplikax għall-PTEE Brittaniċi.

1.4.3. *Lezzjonijiet miksuba minn esperjenzi simili fil-passat*

Ir-rieżami ta' nofs it-terminu tal-11-il FEŻ u d-Deċiżjoni Greenland:

Il-11-il FEŻ-PTEE: matul il-perjodu 2014–2020 u skont id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija, il-PTEE għandhom aċċess għal tliet sorsi ta' finanzjament: il-11-il FEŻ, il-baġit tal-UE (prinċipju ta' eliġibbiltà għall-programmi u l-istrumenti kollha tal-UE inklużi pereżempju l-'komponent' tematiku tal-SKŻ) u l-BEI. Taħt il-11-il FEŻ, il-PTEE jibbenefikaw minn EUR 364,5 miljun;

L-appoġġ finanzjarju lill-PTEE mhuwiex limitat għall-objettiv usa' tal-FEŻ għall-qerda tal-faqar hekk kif l-objettiv tal-assoċjazzjoni bejn l-PTEE u l-UE huwa l-"promozzjoni tal-iżvilupp ekonomiku u soċjali tal-pajjiżi u t-territorji extra Ewropej u l-istabbiliment ta' relazzjonijiet ekonomiċi mill-qrib bejnhom u l-Unjoni fit-totalità tagħha." Is-setturi appoġġati fil-PTEE skont il-11-il FEŻ ikopru spettru kbir ta' politiki b'fokus partikolari fuq l-ambjent/il-bijodiversità/l-adattament u l-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima, l-enerġiji rinnovabbli, l-edukazzjoni, it-telekomunikazzjonijiet/il-konettività diġitali u t-turiżmu. Il-11-il FEŻ instab li kien strument rilevanti u effettiv biex isostni l-objettivi tal-assoċjazzjoni UE-PTEE. Madankollu, ċerti PTEE b'mod regolari jippromwovu proċeduri ta' pprogrammar u ta' implimentazzjoni aktar sempliċi billi argumentaw li l-kapaċitajiet amministrattivi tagħhom huma limitati. Barra minn hekk, id-dispożizzjonijiet eżistenti jiffavorixxu kooperazzjoni reġjonali bejn il-kategoriji differenti ta' atturi reġjonali (fil-PTEE, fil-pajjiżi AKP u r-Reġjuni Ultraperiferiċi/JEW ġirien tagħhom u pajjiżi li qed jiżviluppaw li mhumiex fl-AKP) ma ġewx użati b'mod suffiċjenti s'issa.

Id-Deċiżjoni Greenland: Id-Deċiżjoni 2014–2020 talloka EUR 217.8 miljun għall-Programm ta' Appoġġ Baġitarju sottostanti, l-ekwivalenti ta' EUR 31 miljun fis-sena, li huwa l-istrument ewlieni ta' finanzjament tal-UE u l-qafas regolatorju fi ħdan il-baġit tal-UE li jifforma l-bażi tar-relazzjonijiet bejn l-UE u Greenland. Dan huwa kumplimentari għad-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija. Id-Deċiżjoni Greenland hija wkoll komplementari għall-Ftehim ta' Sħubija dwar is-Sajd u tad-Dikjarazzjoni Konġunta tal-2014 dwar ir-relazzjonijiet bejn l-UE u Greenland. L-għan tad-Deċiżjoni Greenland huwa li żżomm ir-rabtiet mill-qrib u dejjiema bejn l-imsieħba, filwaqt li jappoġġa l-iżvilupp sostenibbli ta' Greenland. Iż-żewġ objettivi ewlenin huma li jkun hemm appoġġ lil Greenland fl-indirizzar tal-isfidi ewlenin tiegħu (speċjalment id-diversifikazzjoni tal-ekonomija tiegħu) u biex jingħata kontribut għall-kapaċità tal-amministrazzjoni ta' Greenland biex jifformula u jimplimenta l-politiki nazzjonali. Id-Dokument tal-Ipprogrammar sottostanti għall-Iżvilupp Sostenibbli ta' Greenland 2014–2020 jappoġġa l-objettivi tad-Deċiżjoni Greenland billi joħloq tkabbir għaqli permezz ta' investimenti fl-edukazzjoni u r-riċerka, u tkabbir inklużiv permezz tal-għoti ta' edukazzjoni għal parti akbar tal-popolazzjoni sabiex jiżgura l-impjiegi, jitnaqqas il-faqar u joħloq bażi sostenibbli għat-tkabbir ekonomiku.

Il-Programm ta' Appoġġ Baġitarju għall-Edukazzjoni juri progress pożittiv peress li l-maġġoranza tal-objettivi (74.12 %) intlaħqu jew ġew sodisfati ulerjorment fl-2016.

Madankollu, il-kejl tal-impatt tal-objettivi ekonomiċi tad-Deċiżjoni Greenland wera li kien aktar ikkumplikat peress li huma jkunu fuq żmien twil u għalhekk ma jidhrux b'mod immedjat. Minkejja dan, hemm xejriet pożittivi f'termini tal-iżvilupp ta' setturi ġodda (eż. ftuħ ta' mini), li jżid ir-rati ta' tlestija fl-edukazzjoni u ż-żieda tal-kapaċità tal-Gvern fil-formulazzjoni ta' politiki fuq perjodu ta' żmien twil. Barra minn hekk, djalogu ta' politika kontinwu formali u informali ppromwova fehim reċiproku bejn l-imsieħba u kooperazzjoni b'saħħitha f'oqsma importanti bħalma huma l-Artiku, fejn Greenland hu parti mill-Politika tal-UE dwar l-Artiku tal-2016 u jappoġġa l-applikazzjoni tal-UE għal siġġu ta' osservatur fil-Kunsill tal-Artiku. Dawn ix-xejriet huma mistennija li jkomplu wara l-2020 u saħansitra jiġu żviluppati aktar.

Id-Deċiżjoni Greenland tipprovdi strument "adatt għall-iskop" għall-UE u Greenland li jkompli japprofondixxi r-relazzjonijiet u l-kooperazzjoni wara l-2020.

L-objettivi tal-assoċjazzjoni mal-PTEE, inkluż Greenland, kif imsemmija fl-Artikolu 198 u 199 tat-TFUE, isejħu għal sħubija komprensiva, li tinkludi qafas istituzzjonali u arranġamenti kummerċjali u li tkopri bosta oqsma ta' kooperazzjoni kif ukoll il-prinċipji bażiċi li jirregolaw l-assistenza finanzjarja tal-Unjoni lill-PTEE. Dan jitlob għal strument ġuridiku inklużiv u komprensiv.

Meta jitqiesu l-ispeċifiċitajiet tal-PTEE u r-relazzjoni speċjali tagħhom mal-UE, strument finanzjarju ġdid li jkopri l-PTEE kollha, kemm dwar il-qafas politiku u ġuridiku kif ukoll għall-implimentazzjoni tal-kooperazzjoni, se tiżgura effettività, konsolidazzjoni tal-objettivi komuni u koerenza kif ukoll iktar viżibbiltà għall-PTEE bħala grupp. Il-proposta se tresssaq approċċ li huwa flessibbli u mfassal għas-sitwazzjoni partikolari ta' kull PTEE.

1.4.4. Kompatibbiltà u sinerġija possibbli ma' strumenti oħra xierqa

Id-Deċiżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija (OAD) għandha l-għan li tiżgura komplementarjetà sħiħa mal-atti leġiżlattivi ta' wara l-2020 l-aktar rilevanti, b'mod partikolari:

L-Istrument għall-Viċinat, għall-Iżvilupp u għall-Kooperazzjoni Internazzjonali (NDICI) Sabiex ikunu żgurati l-koerenza u l-effettività, id-Deċiżjoni se, sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor, tapplika d-dispożizzjonijiet għall-implimentazzjoni, l-evalwazzjoni u l-monitoraġġ ta' NDICI. L-abbozz ta' regolament jipprevedi li l-PTEE se jkunu eliġibbli għal programmi tematiċi skont dan ir-regolament u għall-pilastru 3 tal-azzjonijiet ta' reazzjoni rapida. Ir-Regolament NDICI u l-OAD aġġornati li jinkludu wkoll dispożizzjoni li tagħti l-possibbiltà li jiġu stabbiliti inizjattivi intrareġjonali bejn il-PTEE, il-pajjiżi msieħba u r-reġjuni ultraperiferiċi tal-UE.

Regolamenti dwar il-politika reġjonali: l-OAD aġġornata u r-regolamenti tal-politika reġjonali proposti tfasslu bil-għan li jissaħħu d-dispożizzjonijiet li jiffavorixxu l-istabbiliment ta' inizjattivi intrareġjonali li jinvolvu PTEE, pajjiżi sħab u reġjuni ultraperiferiċi tal-UE.

Politiki u programmi oħrajn tal-UE: Il-PTEE ser jibqgħu eliġibbli għall-politiki u l-programmi kollha tal-UE ħlief jekk iddikjarat mod ieħor fir-regolamenti rilevanti. Huma għandhom għalhekk ikunu eliġibbli għal ERASMUS +, Orizzont 2020, COSME, eċċ.

1.5. Durata u impatt finanzjarju

☐ **durata limitata**

☐ fis-seħħ minn [DD/MM]SSSS sa [DD/MM]SSSS

☐ Impatt finanzjarju minn SSSS sa SSSS għall-approprjazzjonijiet ta' impenn u minn SSSS sa SSSS għall-approprjazzjonijiet ta' pagament.

☒ **durata illimitata**

Implimentazzjoni b'perjodu ta' inizjalizzazzjoni mill-2021 'l hemm.

1.6. Mod(i) ta' ġestjoni ppjanat(i)[48]

☒ **Ġestjoni diretta** mill-Kummissjoni

☒ mid-dipartimenti tagħha, inkluż mill-persunal tagħha fid-delegazzjonijiet tal-Unjoni;

☐ mill-aġenziji eżekuttivi

☐ **Ġestjoni kondiviża** mill-Istati Membri

☒ **Ġestjoni indiretta** billi jiġu fdati kompiti ta' implimentazzjoni baġitarja lil:

☒ pajjiżi terzi jew lill-korpi nnominati minnhom;

☒ organizzazzjonijiet internazzjonali u lill-aġenziji tagħhom (iridu jiġu speċifikati);

☒il-BEI u l-Fond Ewropew tal-Investiment;

☒ korpi li jissemmew fl-Artikoli 70 u 71 tar-Regolament Finanzjarju;

☒ korpi tal-liġi pubblika;

☒ korpi rregolati mil-liġi privata b'missjoni ta' servizz pubbliku safejn dawn jipprovdu garanziji finanzjarji adegwati;

☒ lill-korpi rregolati mil-liġi privata ta' Stat Membru li jkunu fdati bl-implimentazzjoni ta' sħubija pubblika-privata u li jipprovdu garanziji finanzjarji adegwati;

☐ lill-persuni fdati bl-implimentazzjoni ta' azzjonijiet speċifiċi fil-PESK skont it-Titolu V tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea, u identifikati fl-att bażiku rilevanti.

Jekk jiġi indikat aktar minn mod wieħed ta' ġestjoni, jekk jogħġbok ipprovdi d-dettalji fit-taqsima "Kummenti".

Kummenti

In-nefqa esterna teħtieġ il-kapaċità li tuża l-modi ta' ġestjoni kollha previsti, hekk kif rilevanti u deċiż waqt l-implimentazzjoni

[48] Id-dettalji tal-modi ta' ġestjoni u r-referenzi għar-Regolament Finanzjarju jinsabu fuq is-sit BudgWeb: https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/MT/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx

2. MIŻURI TA' ĠESTJONI

2.1. Regoli ta' monitoraġġ u rapportar

Speċifika l-frekwenza u l-kundizzjonijiet.

Is-sistemi ta' monitoraġġ u evalwazzjoni tal-Kummissjoni huma dejjem aktar iffokati fuq ir-riżultati. Dawn jinvolvu l-persunal intern kif ukoll is-sħab ta' implimentazzjoni u l-għarfien espert estern.

Task Managers f'Delegazzjonijiet u Kwartieri Ġenerali qegħdin kontinwament jimmonitorjaw l-implimentazzjoni ta' proġetti u programmi, bl-użu tal-informazzjoni pprovduta mis-sħab inkarigati mill-implimentazzjoni, bħala parti mir-rapportar regolari tagħhom u inkluż kull meta jkun possibbli permezz ta' żjarat fuq il-post. Il-monitoraġġ intern jipprovdi informazzjoni prezzjuża dwar il-progress; huwa jgħin lill-maniġers biex jidentifikaw l-ostakoli attwali u dawk potenzjali, u biex jieħdu azzjoni korrettiva.

Barra minn hekk, l-esperti esterni u indipendenti huma kkuntrattati biex jevalwaw il-prestazzjoni tal-azzjonijiet esterni tal-UE permezz ta' tliet sistemi differenti. Dawn il-valutazzjonijiet jikkontribwixxu għar-responsabbiltà u għat-titjib tal-interventi li jkunu għaddejjin; barra minn hekk huma jitgħallmu wkoll mill-esperjenza tal-passat biex jinformaw lill-politiki u l-azzjonijiet futuri.

Ir-regoli ta' monitoraġġ u rapportar proposti fir-regolament NDICI se jintużaw fil-kuntest tal-OCT (OAD ġdida, Artikolu 84).

Il-Kummissjoni għandha teżamina l-progress li jkun sar fl-implimentazzjoni tal-miżuri ta' finanzjament estern tal-Unjoni u, mill-2021 'il quddiem, għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill rapport annwali dwar l-implimentazzjoni tal-azzjonijiet iffinanzjati u dak ir-rapport għandu jiġi ppreżentat ukoll lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni.

Barra minn hekk, l-għodda kollha tal-monitoraġġ intern (eż. ROM), tal-evalwazzjoni u ta' rapportar tal-Kummissjoni se jkunu applikabbli għall-OAD ta' wara 2020 aġġornat.

2.2. Sistema(i) ta' ġestjoni u kontroll

2.2.1. Ġustifikazzjoni tal-mod(i) ta' ġestjoni, il-mekkaniżmu(i) għall-implimentazzjoni tal-finanzjament, il-modi ta' pagament u l-istrateġija ta' kontroll proposta

Metodi ta' implimentazzjoni:

Rigward il-modi ta' ġestjoni, ma hemmx bidliet fundamentali li huma previsti u l-esperjenza miksuba mis-servizzi tal-Kummissjoni u lill-atturi implimentattivi taħt il-programmi preċedenti se jikkontribwixxu għal riżultati aħjar fil-futur.

L-azzjonijiet li għandhom jiġu ffinanzjati skont din id-Deċiżjoni se jiġu implimentati b'ġestjoni diretta mill-Kummissjoni mill-kwartieri ġenerali u/jew permezz tad-delegazzjonijiet tal-Unjoni u taħt ġestjoni indiretta minn kwalunkwe waħda mill-entitajiet elenkati taħt l-Artikolu 62(1) c) tar-Regolament Finanzjarju l-ġdid sabiex jintlaħqu aħjar l-objettivi tar-Regolament.

Rigward ġestjoni indiretta, kif iddikjarat fl-Artikolu 154 tar-Regolament Finanzjarju l-ġdid, tali entitajiet għandhom jiggarantixxu livell ta' protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-UE ekwivalenti għal dak taħt ġestjoni diretta. Il-valutazzjoni tal-pilastru ex ante ta' sistemi u proċeduri tal-entità għandhom isiru, skont il-prinċipju

tal-proporzjonalità u bil-kunsiderazzjoni xierqa għan-natura tal-azzjoni u tar-riskji involuti. Fejn l-implimentazzjoni teħtieġ hekk jew jekk kien hemm riżervi espressi f'Rapporti ta' Attivitajiet, pjanijiet ta' azzjoni b'miżuri speċifiċi ta' mitigazzjoni se jiġu definiti u implimentati. Barra minn hekk, miżuri superviżorji xierqa imposti mill-Kummissjoni jistgħu jakkumpanjaw l-implimentazzjoni.

Arkitettura ta' Kontroll Intern

Il-proċess ta' kontroll / ta' ġestjoni intern(a) huwa mfassal sabiex jipprovdi garanzija raġonevoli rigward il-kisba tal-objettivi fl-effettività u l-effiċjenza tal-operazzjonijiet tiegħu, l-affidabbiltà tar-rapportar finanzjarju u l-konformità mal-qafas leġiżlattiv u proċedurali rilevanti.

Effettività u effiċjenza

Biex jiġu żgurati l-effettività u l-effiċjenza tal-operazzjonijiet tiegħu (u biex jittaffa l-livell għoli ta' riskju fl-ambjent tiegħu ta' assistenza esterna), b'żieda mal-elementi kollha tal-proċess ta' Politika u Ppjanar Strateġiku tal-Kummissjoni, l-ambjent tal-awditjar intern u rekwiżiti oħra tal-Qafas tal-Kontroll Intern tal-Kummissjoni, is-servizzi ta' implimentazzjoni se jibqa' jkollhom qafas ta' għajnuna maħdum speċifikament operattiv taħt l-istrumenti kollha tagħha li jinkludi:

- Ġestjoni devoluta tal-maġġoranza tal-assistenza esterna mid-Delegazzjonijiet tal-Unjoni fil-qasam.
- Linji ċari u formalizzati ta' responsabbiltà finanzjarja (mill-uffiċjal Awtorizzanti Delegat (Direttur Ġenerali)) permezz ta' sottodelega mill-Uffiċjal Awtorizzanti Sottodelegat (Direttur) fil-Kwartieri Ġenerali lill-Kap tad-Delegazzjoni;
- Rapportar regolari mid-Delegazzjonijiet tal-Unjoni lill-Kwartieri Ġenerali (Rapporti dwar il-Ġestjoni tal-Assistenza Esterna) fosthom Dikjarazzjoni ta' Assigurazzjoni annwali mill-Kap tad-Delegazzjoni;
- Provvista ta' programm sostanzjali ta' taħriġ għall-persunal kemm fil-kwartieri ġenerali kif ukoll fid-delegazzjonijiet;
- Appoġġ u gwida sinifikanti għall-Kwartieri Ġenerali/għad-Delegazzjoni (inkluż permezz tal-internet);
- Żjarat regolari ta' superviżjoni lid-delegazzjonijiet kull 3 sa 6 snin;
- Metodoloġija tal-ġestjoni taċ-ċiklu tal-proġett u l-programm inkluż: għodda ta' appoġġ ta' kwalità għat-tfassil tal-intervent, il-metodu ta' konsenja tiegħu, il-mekkaniżmu ta' finanzjament, is-sistema ta' ġestjoni, il-valutazzjoni u l-għażla ta' kwalunkwe sħab fl-implimentazzjoni, eċċ; il-ġestjoni ta' programmi u proġetti, l-għodod ta' monitoraġġ u rapportar għal implimentazzjoni effikaċi inkluż il-monitoraġġ estern regolari tal-proġetti fuq il-post; komponenti sinifikanti ta' valutazzjoni u ta' awditjar.
- Is-simplifikazzjonijiet se jiġu mfittxija billi jestendu l-użu ta' opzjonijiet relatati mal-kostijiet simplifikati u l-kontrodipendenza fuq xogħol ta' awditjar ta' organizzazzjonijiet sħab. Ser ikun hemm kontinwazzjoni ta' approċċ ta' kontrolli differenzjati skont ir-riskji sottostanti.

Rapportar Finanzjarju u Kontabbiltà

Is-servizzi ta’ implimentazzjoni se jkomplu jaħdmu biex jilħqu l-ogħla standards ta' rrapportar ta' kontabbiltà u dak finanzjarju bl-użu tas-sistema tal-Kummissjoni ta' kontabilità bbażata fuq id-dovuti (ABAC) kif ukoll għodod speċifiċi bħas-Sistema ta' Informazzjoni Komuni Relex (CRIS) u s-suċċessur tagħha (OPSYS).

Fir-rigward tal-konformità mal-qafas leġiżlattiv u proċedurali rilevanti, il-metodi ta’ kontroll tal-konformità huma stabbiliti fit-taqsima 2.3 (miżuri għall-prevenzjoni ta’ frodi u irregolaritajiet).

2.2.2. *Informazzjoni dwar ir-riskji identifikati u s-sistema(i) ta’ kontroll intern stabbiliti għall-mitigazzjoni tagħhom*

L-ambjent tar-riskju

L-ambjent operazzjonali tal-għajnuna taħt dan l-istrument huwa kkaratterizzat mir-riskji segwenti li ma jintlaħqux l-objettivi tal-istrument, ġestjoni finanzjarja subottimali u/jew li ma jkunx hemm konformità mar-regoli applikabbli (żbalji ta’ legalità u ta’ regolarità):

- l-instabbiltà ekonomika/politika u/jew id-diżastri naturali jistgħu jwasslu għal diffikultajiet u dewmien fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' interventi, partikolarment fi stati fraġli;
- in-nuqqas ta' kapaċità istituzzjonali u amministrattiva fil-pajjiżi sħab jista' jwassal għal diffikultajiet u dewmien fit-tfassil u fl-implimentazzjoni ta' interventi;
- il-proġetti u l-programmi mxerrdin fuq bażi ġeografika (li jkopru bejn wieħed u ieħor ħafna stati/territorji/reġjuni) jistgħu joħolqu sfidi ta' loġistika jew ta' riżorsi għall-monitoraġġ - partikolarment matul kwalunkwe attivitajiet ta' segwitu fuq il-post;
- id-diversità tas-sħab/tal-benefiċjarji potenzjali flimkien mal-varji strutturi u kapaċitajiet interni ta' kontroll tagħhom jistgħu jifframmentaw, u għalhekk inaqqsu, l-effettività u l-effiċjenza tar-riżorsi disponibbli tal-Kummissjoni għall-appoġġ u l-monitoraġġ tal-implimentazzjoni;
- il-kwalità fqira u n-nuqqas ta' kwantità tad-dejta disponibbli dwar ir-riżultati u l-impatt tal-għajnuna esterna / l-implimentazzjoni tal-pjan ta' żvilupp nazzjonali fil-pajjiżi sħab jistgħu jfixklu l-abbiltà tal-Kummissjoni biex tirrapporta dwar ir-riżultati u biex tkun responsabbli għalihom;

2.2.3. *Stima u ġustifikazzjoni tal-kosteffettività tal-kontrolli (proporzjon tal-“kostijiet tal-kontrolli ÷ il-valur tal-fondi relatati ġestiti”), u valutazzjoni tal-livelli mistennija tar-riskju ta’ żball (mal-pagament u fl-għeluq)*

Dawn il-kostijiet ta’ kontroll intern / kostijiet ta’ ġestjoni jirrappreżentaw madwar 4 % tal-istima medja annwali ta’ EUR 12,78 biljun ppjanati għall-impenji globali (operazzjonali + amministrattivi) fuq il-portafoll tan-nefqa ffinanzjat mill-Baġit Ġenerali tal-UE għall-perjodu 2021-2027. Dan il-kalkolu tal-kontroll tal-kost jirreferi biss għall-ispejjeż tal-Kummissjoni, bl-esklużjoni tal-Istati Membri jew tal-entitajiet fdati. Entitajiet fdati jistgħu jżommu sa 7 % għall-amministrazzjoni ta’ fondi, li tista’ tiġi parzjalment użata għal skopijiet ta’ kontroll.

Dawn il-kostijiet tal-ġestjoni jkopru lill-persunal kollu fil-Kwartieri Ġenerali kif ukoll dak impjegat fid-delegazzjonijiet, tal-infrastruttura, tal-ivvjaġġar, tat-taħriġ, tal-

monitoraġġ, tal-evalwazzjoni u tal-kuntratti ta' awditjar (inklużi dawk mnedija mill-benefiċjarji).

Il-proporzjon ta' attivitajiet ta’ ġestjoni / attivitajiet operazzjonali jista’ jitnaqqas maż-żmien fuq il-bażi tal-arranġamenti mtejba u ssimplifikati tal-istrument l-ġdid, filwaqt li tibni fuq il-bidliet li aktarx se jiġu introdotti permezz tar-Regolament Finanzjarju l-ġdid. Il-benefiċċji ewlenin ta’ dawn il-kostijiet ta’ ġestjoni huma miksuba permezz tal-kisba tal-objettivi tal-politika, użu effiċjenti u effettiv tar-riżorsi, u l-eżerċizzju ta' miżuri preventivi kost-effettivi u robusti u verifiki oħra biex jiżguraw l-użu legali u regolari tal-fondi.

Filwaqt li se tkompli l-ħidma għat-titjib fin-natura u fl-immirar tal-attivitajiet ta' ġestjoni u tal-kontrolli ta' konformità fir-rigward tal-portafoll, dawn il-kostijiet huma ġeneralment meħtieġa biex jintlaħqu l-objettivi tal-istrumenti b'mod effikaċi u effiċjenti, b’riskju minimu ta' nuqqas ta' konformità (żball residwu taħt it-2 %). Dawn huma sinifikament inqas minn riskji li jistgħu jirriżultaw mit-tneħħija jew mit-tnaqqis tal-kontrolli interni f'dan il-qasam ta' riskju għoli.

Il-livell ta’ riskju mistenni ta’ nonkonformità mar-regoli applikabbli

L-objettiv ta’ konformità għall-Istrument huwa li jżomm livell storiku ta’ riskju ta’ nuqqas ta’ konformità (rata ta’ żball) li huwa livell reżidwu ‘nett’ ta’ żball (fuq bażi pluriennali wara li jkunu saru l-kontrolli u l-korrezzjonijiet ippjanati kollha f’kuntratti magħluqa) ta’ inqas minn 2 %. Dan tradizzjonalment jikkorrispondi għal firxa stmata ta' żbalji ta' 2-5 % f’termini ta' kampjun aleatorju annwali ta' tranżazzjonijiet imwettqa mill-Qorti Ewropea tal-Awdituri għall-finijiet tad-Dikjarazzjoni annwali ta' Assigurazzjoni (DAS). Il-Kummissjoni tqis li dan huwa l-aktar riskju ta' nuqqas ta' konformità baxx, li jista' jiġi akkwistat billi jiġi kkunsidrat l-ambjent ta' riskju għoli tiegħu u billi jitqiesu l-piż amministrattiv u l-effettività f'termini ta' kostijiet meħtieġa għall-kontrolli ta' konformità. Meta jiġu identifikati xi nuqqasijiet, se jiġu implimentati miżuri korrettivi mmirati li jiżguraw rati ta’ żball minimi.

2.3. Miżuri ta’ prevenzjoni mill-frodi u mill-irregolaritajiet

Speċifika l-miżuri ta’ prevenzjoni u ta’ protezzjoni eżistenti jew previsti, eż. mill-Istrateġija Kontra l-Frodi.

Minħabba l-ambjent ta’ riskju għoli, jeħtieġ li s-sistemi jantiċipaw okkorrenza sinifikanti ta’ żbalji ta’ konformità (irregolaritajiet) potenzjali fit-tranżazzjonijiet u jibnu livell għoli ta’ kontrolli ta’ prevenzjoni, skoperta u korrezzjoni malajr kemm jista’ jkun fil-proċess ta’ pagament. Dan ifisser fil-prattika li l-kontrolli tal-konformità se jiddependu l-aktar fuq kontrolli ex ante fuq bażi pluriennali sinifikanti kemm mill-awdituri esterni kif ukoll mill-persunal tal-Kummissjoni fuq il-post qabel il-pagamenti finali tal-proġett (filwaqt li xorta jwettqu xi verifiki ex-post), li jmur ferm lil hinn mis-salvagwardji finanzjarji meħtieġa mir-Regolament Finanzjarju. Il-qafas tal-konformità hu magħmul fost l-oħrajn mill-komponenti sinifikanti li ġejjin:

Miżuri preventivi:

- Taħriġ ewlieni obbligatorju li jkopri kwistjonijiet ta' frodi minn persunal inkarigat mill-ġestjoni tal-għajnuna u l-awdituri;
- L-għoti ta' gwida (inkluż permezz tal-internet) partikolarment permezz tal-Gwida Prattika għall-Kuntratti, il-Manwal tad-DEVCO u s-sett ta' għodod għall-Ġestjoni tal-Finanzi (għas-sħab inkarigati mill-implimentazzjoni);

- Il-valutazzjoni ex-ante sabiex jiġi żgurat li l-awtoritajiet responsabbli mill-ġestjoni tal-fondi rilevanti taħt ġestjoni konġunta u deċentralizzata, jieħdu l-miżuri xierqa ta' kontra l-frodi li bihom jipprevjenu u jikxfu l-frodi fil-ġestjoni tal-fondi tal-UE;
- L-analiżi ex-ante tal-mekkaniżmi ta' kontra l-frodi disponibbli fil-pajjiż imsieħeb bħala parti mill-valutazzjoni tal-kriterju ta' eliġibbiltà tal-ġestjoni tal-finanzi pubbliċi għall-appoġġ mill-baġit (jiġifieri impenn attiv fil-ġlieda kontra l-frodi u l-korruzzjoni, awtoritajiet ta' spezzjoni xierqa, kapaċità ġudizzjarja suffiċjenti u rispons effiċjenti u mekkaniżmi ta' sanzjonijiet);
- Miżuri ta' detezzjoni u miżuri korrettivi;
- L-eżerċizzji esterni tal-awditjar u l-verifiki (kemm dawk obbligatorji kif ukoll dawk ibbażati fuq ir-riskju), inkluża l-Qorti Ewropea tal-Awdituri;
- Il-kontrolli retrospettivi (ibbażati fuq ir-riskju) u l-irkupri;
- Sospensjoni tal-finanzjament tal-UE fejn ikun hemm każ serju ta' frodi, inkluża korruzzjoni fuq skala kbira, sakemm l-awtoritajiet jieħdu azzjoni xierqa bil-għan li jikkoreġu u jipprevjenu tali frodi fil-futur;
- EDES (Detezzjoni Bikrija ta' Esklużjoni);
- Sospensjoni/tmiem tal-kuntratt;
- Proċedura ta' esklużjoni

L-istrateġiji kontra l-frodi tas-servizzi kkonċernati, li jiġi riveduti regolarment, se jiġu adattati kif meħtieġ ladarba l-verżjoni l-ġdida tal-Kummissjoni kontra l-frodi (CAFS) ser tiġi ppubblikata, bil-għan li jiżgura *inter alia* li:

kontrolli interni relatati għal kontra l-frodi jkunu allinjati għal kollox mal-CAFS;

L-approċċ ta' ġestjoni tar-riskju ta' frodi huwa mmirat li jidentifika l-oqsma ta' riskju ta' frodi u r-reazzjonijiet adegwati;

Is-sistemi użati biex jintefqu l-fondi tal-UE f'pajjiżi terzi jippermettu dejta rilevanti sabiex tiġi rkuprata bil-ħsieb li din id-dejta tintuża għall-ġestjoni tar-riskju tal-frodi (eż. il-finanzjament doppju);

Fejn meħtieġ, jistgħu jiġu stabbiliti gruppi ta' netwerking u għodod xierqa tal-IT dedikati għall-analiżi tal-każijiet tal-frodi marbuta mas-settur tal-għajnuna esterna

3. IMPATT FINANZJARJU STMAT TAL-PROPOSTA/TAL-INIZJATTIVA

3.1. Intestatura tal-qafas finanzjarju pluriennali u l-linji baġitarji ġodda tan-nefqa proposti

Intestatura tal-qafas finanzjarju pluriennali	Linja baġitarja	Tip ta' nefqa	Kontribuzzjoni			
	Numru 15 —Azzjoni Esterna [VI][Intestatura VI]	Diff./Mhux diff[49].	mingħand il-pajjiżi tal-EFTA[50]	mingħand il-pajjiżi kandidati[51]	minn pajjiżi terzi	skont it-tifsira tal-Artikolu [21(2)(b)] tar-Regolament Finanzjarju
VI	15 01 05 Nefqa ta' appoġġ għall-Pajjiżi u Territorji extra-Ewroprej (inkluż Greenland)	Mhux diff.	LE	LE	LE	LE
VI	15 05 01 Il-Pajjiżi u territorji extra-Ewropej	Diff.	LE	LE	LE	LE
VI	15 05 02 Greenland	Diff.	LE	LE	LE	LE

49 Diff. = Approprjazzjonijiet differenzjati / Mhux diff. = Approprjazzjonijiet mhux differenzjati.
50 EFTA: L-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Kummerċ Ħieles.
51 Pajjiżi kandidati u, meta applikabbli, pajjiżi potenzjalment kandidati mill-Balkani tal-Punent.

3.2. Impatt stmat fuq in-nefqa

3.2.1. Sommarju tal-impatt stmat fuq in-nefqa

INTESTATURA TAL-QAFAS FINANZJARJU PLURIENNALI	<6>	[Intestatura VI Il-Viċinat & d-dinja]

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	*Wara l-2027*	TOTAL
Approprjazzjonijiet operazzjonali (maqsuma skont il-linji baġitarji elenkati taħt 3.1)	Impenji	(1)	65,927	67,252	68,604	69,984	71,391	72,827	74,292		**490,275**
	Pagamenti	(2)	14,811	28,930	38,801	48,039	55,861	60,659	63,888	179,286	**490,275**
Approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva ffinanzjati mill-pakkett tal-programm[52]	Impenji = Pagamenti	(3)	1,329	1,349	1,369	1,389	1,409	1,429	1,449		**9,725**
TOTAL tal-approprjazzjonijiet għall-pakkett tal-programm	Impenji	=1+3	67,256	68,601	69,973	71,373	72,800	74,256	75,741		**500,000**
	Pagamenti	=2+3	16,140	30,279	40,170	49,429	57,270	62,089	65,338	179,286	**500,000**

EUR miljun (aġġustati għal tliet pożizzjonijiet deċimali)

Intestatura tal-qafas finanzjarju pluriennali	7	"Nefqa amministrattiva"

Din it-taqsima għandha timtela bl-użu "tad-dejta baġitarja ta' natura amministrattiva" li qabel kollox trid tiġi introdotta fl-Anness tad-Dikjarazzjoni Finanzjarja Leġiżlattiva li jittella' fid-DECIDE għal finijiet ta' konsultazzjoni bejn is-servizzi.

52 Assistenza teknika u/jew amministrattiva u nefqa li tappoġġa l-implimentazzjoni ta' programmi u/jew ta' azzjonijiet tal-UE (preċendement linji "BA"), riċerka indiretta, riċerka diretta.

EUR miljun (aġġustati għal tliet pożizzjonijiet deċimali)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	*Wara l-2027*	TOTAL
Riżorsi umani		1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712		**11,986**
Nefqa amministrattiva oħra		0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116		**0,811**
TOTAL tal-approprjazzjonijiet taħt l-INTESTATURA 7 tal-qafas finanzjarju pluriennali	(Total tal-impenji = Total tal-pagamenti)	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**1,828**		**12,797**

EUR miljun (aġġustati għal tliet pożizzjonijiet deċimali)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	*Wara l-2027*	TOTAL
TOTAL tal-approprjazzjonijiet fl-INTESTATURI kollha tal-qafas finanzjarju pluriennali	Impenji	69,084	70,429	71,801	73,201	74,628	76,084	77,569		**512,797**
	Pagamenti	17,968	32,107	41,998	51,257	59,098	63,917	67,166	179,286	**512,797**

3.2.2. *Sommarju tal-impatt stmat fuq l-approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva*

☐ Il-proposta/l-inizjattiva ma tirrikjedix l-użu ta' approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva

☒ Il-proposta/l-inizjattiva tirrikjedi l-użu ta' approprjazzjonijiet ta' natura amministrattiva, kif spjegat hawn taħt:

EUR miljun (aġġustati għal tliet pożizzjonijiet deċimali)

Snin	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	TOTAL
INTESTATURA 7 tal-qafas finanzjarju pluriennali								
Riżorsi umani	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	**11,986**
Nefqa amministrattiva oħra	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	**0,811**
Subtotal tal-INTESTATURA 7 tal-qafas finanzjarju pluriennali	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**1,828**	**12,797**
Barra mill-INTESTATURA 7[53] tal-qafas finanzjarju pluriennali								
Riżorsi umani	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	**5,805**
Nefqa oħra ta' natura amministrattiva	0,500	0,520	0,540	0,560	0,580	0,600	0,620	**3,920**
Subtotal barra mill-INTESTATURA 7 tal-qafas finanzjarju pluriennali	**1,329**	**1,349**	**1,369**	**1,389**	**1,409**	**1,429**	**1,449**	**9,725**
TOTAL	**3,158**	**3,178**	**3,198**	**3,218**	**3,238**	**3,258**	**3,278**	**22,523**

[53] Assistenza teknika u/jew amministrattiva u nefqa li tappoġġa l-implimentazzjoni ta' programmi u/jew ta' azzjonijiet tal-UE (preċendement linji "BA"), riċerka indiretta, riċerka diretta.

3.2.2.1. Rekwiżiti stmati tar-riżorsi umani

☐ Il-proposta/l-inizjattiva ma tirrikjedix l-użu ta' riżorsi umani.

☒ Il-proposta/l-inizjattiva tirrikjedi l-użu ta' riżorsi umani, kif spjegat hawn taħt:

L-istima trid tiġi espressa f'unitajiet ekwivalenti għal full time

Snin		**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
•Pożizzjonijiet fil-pjan ta' stabbiliment (uffiċjali u persunal temporanju)								
Kwartieri ġenerali u Uffiċċji ta' Rappreżentanza tal-Kummissjoni		11	11	11	11	11	11	11
Delegazzjonijiet		1	1	1	1	1	1	1
Riċerka								
• Persunal estern (f'unità Ekwivalenti għall-Full time: FTE) - AC, AL, END, INT u JED [54] Intestatura 7								
Iffinazjati mill-INTESTATURA 7 tal-qafas finanzjarju pluriennali	- fil-Kwartieri Ġenerali	6	6	6	6	6	6	6
	- fid-delegazzjonijiet	6	6	6	6	6	6	
Iffinanzjati mill-pakkett tal-programm [55]	- fil-Kwartieri Ġenerali							
	- fid-delegazzjonijiet							
Riċerka								
Oħrajn (speċifika)								
TOTAL		**24**	**24**	**24**	**24**	**24**	**24**	**24**

Deskrizzjoni tal-kompiti li jridu jitwettqu:

Uffiċjali u persunal temporanji	Il-kompiti ser ikunu l-istess bħal fil-preżent (politika, ipprogrammar, finanzi u kuntratti oħrajn ta' kompiti orizzontali),
Persunal estern	Il-kompiti ser ikunu l-istess bħal fil-preżent (politika, ipprogrammar, finanzi u kuntratti oħrajn ta' kompiti orizzontali),

[54] AC = Aġenti Kuntrattwali; AL = Persunal Lokali; END = Espert Nazzjonali Sekondat; INT = persunal tal-aġenzija; JPD = Esperti Subordinati fid-Delegazzjonijiet.

[55] Sottolimitu massimu għall-persunal estern kopert mill-approprjazzjonijiet operazzjonali (li qabel kienu l-linji "BA").

3.2.3. Kontribuzzjonijiet tal-parti terza

Il-proposta/l-inizjattiva:

☒ ma tipprevedix il-kofinanzjament minn partijiet terzi

☐ tipprevedi l-kofinanzjament minn partijiet terzi u li qed jiġi stmat hawn taħt:

Approprjazzjonijiet f'miljuni ta' EUR (aġġustati għal tliet pożizzjonijiet deċimali)

Snin	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	TOTAL
Speċifika l-korp ta' kofinanzjament:	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli
TOTAL tal-approprjazzjonijiet kofinanzjati	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli	Mhux Applikabbli

3.3. Impatt stmat fuq id-dħul

☒ Il-proposta/l-inizjattiva ma għandhiex impatt finanzjarju fuq id-dħul.

☐ Il-proposta/l-inizjattiva għandha l-impatt finanzjarju li ġej:

- ☐ dwar ir-riżorsi proprji
- ☐ fuq dħul ieħor

jekk jogħġbok indika, jekk id-dħul huwa assenjat għal-linji tan-nefqa ☐

EUR miljun (aġġustati għal tliet pożizzjonijiet deċimali)

Linja tad-dħul tal-baġit:	Impatt tal-proposta/tal-inizjattiva[56]						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Artikolu ………….							

56 Fir-rigward tar-riżorsi proprji tradizzjonali (id-dazji doganali, l-imposti fuq iz-zokkor), l-ammonti indikati jridu jkunu ammonti netti, jiġifieri ammonti grossi wara t-tnaqqis ta' 20 % għall-kostijiet tal-ġbir.